יודען בעדענקט! דער קאמף געגען רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד — דויערט

NAJER FOLKSBLAT
Oplata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען.

...ן דייטשע

...ייער פאלקסבלאט

לאדז, מיטוואך פ׳ תרומה ב׳ אדר תרצ״ו	אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 166.	Łódź, Środa, 26 lutego 1936	№ 49

פוילישע ראדיא-סטאציע
...ערלאזט נישט קיין רעפעראט פון פראפ. שאר וועגען דער שחיטה
...י דערלאזט אבער רעפעראטען געגען דער יודישער שחיטה ווייל... זיי זענען אין הסכם מיט׳ן מלוכה-שטאנדפונקט

...ווארשא, 25 (טעלעפאניש)
...אדעם ווי דער רעד. ניעשאלאווסקי האט געג-...
...ן א רעדע אין פוילישען ראדיא געגען דער ...
...ער שחיטה, האט זיך דער פאראייניגטער
...ער אפוועהר-קאמיטעט געווענדעט צו דער
...ע פון פוילישען ראדיא, אז זי זאל געבען

די מעגליכקייט דעם פראפ. שאר צו רעדען דורך ראדיא פאר דער שחיטה, דער קאמיטעט האט גע-בעטען א באלדיגען ענטפער, אבער אנשטאט אנ-ענטפער, האט היינטיגען זונטאג ווידער גערעדט דורך ראדיא א געוויסער יאגעלא, וועלכער איז

ארויסגעטרעטען ליט ווייטערדיגע אונזיניגקייטען יוע-גען דער יודישער שחיטה.

צוליב דעם האט דער פאראייניגטער אפוועהר-קאמיטעט דעלעגירט צום דירעקטאר פון דער פוי-לישער ראדיא-סטאציע דעם לייטער פון ביורא

ה׳ זיידעמאן מיט א פראטעסט אין נאמען פון גאנ-צע פוילישען יודענטום געגען דער האנדלונג פון פוילישע ראדיא.

דער דירעקטאר פון דער ראדיא-סטאציע האט געענטפערט, אז די רעפעראטען וועגען דער שחיטה האבען זיך נישט געפונען אין ראדיא-פראגראם, נאר זענען געגעבען געווארען בעת די „אקטועלע שמוע-סען". וואס שייך דעם רעפעראט פון פראפ. שאר קען ער נישט פארקומען, ווייל די דירעקציע וויל נישט דערלאזען קיין פאלעמיק וועגען דער שחיטה דורכ׳ן ראדיא. דערויף האט ה׳ זיידעמאן אנגעוויזען, אז פון איין זייט וויל מען נישט דערלאזען צו קיין פאלעמיק און פון דער אנדער זייט דערלאזט מען צו איינזייטיגקייט, בעת, וועלכע מ׳ווארפט בלבו-לים און בעליידיגונגען אויף דער יודישער שחיטה.

דער דירעקטאר האט דערויף בעמערקט, אז די פוילישע ראדיא-סטאציע קאן געבען נאר אזעל-כע רעפעראטען, וועלכע זענען אין הסכם מיט׳ן מלוכה-שטאנדפונקט.

...ער „גרויסער טאג" אין ענגלישען פארלאמענט
דער אנהויב פון בעוואפנונגס-געיעג

...לאנדאן, 25 (ספ. טעל.)
...ער פארלאמענט האט ווידער מיטגעמאכט
...ען טאג, וועלכען ס׳האט פערפולט די רעדע
...ן אידען און די גרויסע דיסקוסיע איבערן
...ביודזשעט פון מלוכה-פלאט אין דער הויך
...4,850,00 פונט, וועלכע זענען בעשטימט גע-
...ן סילוויין אויף צו בויען 7 קאנטער-טארפע-

דא-שיפען, פערגרעסערען די פלאט-מאנשאפטען מיט 3,500 אפיצירען און מאטראסען, קויפען 20 דאמף-שיפען צו שיקען די ענגלישע באזעס פון פלאט אויפ׳ן מיטעל-לענדישען ים און בעשטעלען 6 מא-דערנע מאטאר-טארפעדאס.

די אפאזיציע האט שטארק אטאקירט די דאזיגע פלענער. האלטענדיג, אז אויף דעם אופן הויבט ענגלאנד אן א ריזיגען וועט-געיעג פון בע-וואפנונג, גיט אויס געלד אויף קריגס-שיפען בעת זי האט 8 מיליארד אינערליכע חובות און 900 מיליאן פונט איז זי שולדיג אמעריקא (טשערטשיל האט ענערגיש אונטערשטיצט די פערשטארקונג פון פלאט. דער צוגאב-ביודזשעט איז אנגענומען געווארען מיט 286 שטימען געגען 95.

די נעכטיגע רעדע פון מיניסטער אידען אין פארלאמענט האט ארויסגערופען א געוויסע ענטוי-שונג אין די פאליטישע פראנצויזישע קרייזען. די פאריזער פרעסע בעטאנט, אז אידענס רעדע האט נישט געבראכט קיין סענסאציאנעלע מאמענטען און איז געווען געהאלטען אין מילדען טאן. די צייטונגען שרייבען ווייטער, אז זייט אידען איז געווארען אויסערן-מיניסטער איז ער געווארען א רעאל-פאליטיקער.

* * *

לאנדאן, 25 (ספ. טעל.)

די גאנצע פרעסע קאמענטירט די נעכטיגע רעדע פון אידענען, די אפאזיציאנעלע צייטונגען דריקען אויס זייער אונצופרידענהייט צוליב דעם וואס דער קאבינעט האט נישט אונטערגענומען קיין דעציזיע אין דער פראגע פון די נאפט-סאנקציעס.

טאג - טעגליך
...די „דיווערסיע-גרופע"

...ער קינמאל האט א מיניסטער פון דער סיים-
...נישט געווארפען אזעלכע שווערע פאר-
...ן געגען א פאליטישע גרופירונג, ווי דאס
...עטען די נעכטיגע רעדע פון אינערן-מי-
...ר ראטשקעוויטש וועגען די ענדעקעס.

...מען מוז צוגעבען, אז אלע פארווארפען,
...דער מיניסטער האט געמאכט די ענדעקעס
...זענען גערעכטע. די ענדעציע, וועלכע נע-
...ך אונטער דער אנפירונג פון דמאווסקי
...ען, וועלכער האט זיך בנוגע דער צארישער
...פערהאלטען לאיאל און אונגאנדע-מעסיג, בעד
...איצט די ענדעקעס יעדע מאכט און יעדע
...ג אין דער מלוכה.

...א טאקטיק האבען זיי אנגענומען באלד נאכ׳ן
...ען פון דער פוילישער מלוכה שטענדיג וועגען
...ען נישט געהאט קיין מעהרהייט אין דער
...ם.

...ענדעקעס טראגען נאך ביז היינט אויף זיך
...אנטווארטליכקייט פאר ערמארדען דעם ערש-
...ן מלוכה-פרעזידענט נארוטאוויטש און אויך ווי-
...אבען זיי שטענדיג געשטעקט שטעקענס אין די
...אין דער ענטוויקלונג פון דער פוילישער
...שאפט.

...דער נאכ׳ן טויט פון מארשאל פילסודסקי האר
...ענדעקעס ענטוויקעלט א פיבערהאפטע טעטיקייט
...ט אין זענען געווארען די „דיווערסיע גרופע",
...טראכט איבערצונעהמען די מאכט אין זייער
...ן, צו דעם דאזיגען ציל געהען זיי דורך ארויס
...אנרוהען אין לאנד, דורך אנארכיזירען די

...אלץ האט פערשטאנען דער אינערן-מיניס-
...ראטשקעוויטש, וועלכער האט אנגעזאגט א שאר-
...קאמף דער ענדעקישער ארגאניזאציע. אין וואס
...דער קאמף וועט זיך אויסדריקען, דאס איז
...נישט בעקאנט, אבער ס׳איז קלאר, אז די רעדע
...אינערן-מיניסטער האט בעוויזען, אז די רעגירונג
...בעשטעלט, אז די ענדעקעס האבען אנ-
...ען א קאמף וועגען דער מאכט אין פוילען און
...דארפען זיך שטעלען פנים אל פנים צוויי לאַ-
...די אויטאריטאטיווע מאכט, וועלכע פיהרט אן
...דער רעגירונג און מלוכה און די „דיווערסיע
...״, וועלכע וויל די דאזיגע מאכט פערכאפען,
...פוילען נישט אפילו צווייפלען דערין, אז די לעצ-
...מאכט וועט בעוויזען שטיל צו מאכען די ענ-
...די „דיווערסיע גרופע".

ל.

היינט — דער נאמענסטאג
פון לאדזשער וואיעוואדע ה׳ אלעקסאנדער האוקע-נאוואק

היינט פייערט זיין נאמענסטאג דער לאדזשער וואר-יעוואדע ה׳ אלעקסאנדער האוקע-נאוואק. לויט דער אלטער טראדיציע, פעראייניגט זיך אונזער געזעל-שאפט אין אויסדריקען די בעסטע וואונשען פאר דעם הויכען סאלעניזאנט.

דער איבערגעגעבענער זעלנער פון קאמענדאנט דער לעגיאניסט פון דער ערשטער לעגיאניסטישער קאדרען-קאמפאניע פון יוזעף פילסודסקי — רעאַ-ליזירט ער שוין זייט 5 יאהר אויפן שטוהל לאדזשער געביט, דעם גרויסען פלאן פון אויסבויען און פונאנ-דערפיהרען דאס לאנד וואס איז פערניכטעט געווארען דורך דער קנעכטשאפט און מלחמה.

ער רעאליזירט דעם פלאן מיט גרויס ענערגיע און קאנסעקווענץ, דער העכסטער בעפעהל אין דער דאזיגער טעטיגקייט זיינער איז שטענדיג דער קאמענ-דאנט און די אידעאלאגיע פון פוילענס גרויסמאכט, און דאס העכסטע רעכט: דער וואוויל פון דער מלוכה און די זארג וועגען דעם טרויהען בירגער.

ס׳וויס שוין איצט יעדער בירגער פון דער לאד-זשער וואיעוואדשאפט, אז זיין איינציגער פערטיידי-גער איז דער וואיעוואדע ה׳ האוקע-נאוואק, וועלכער רעאגירט אזוי לעבהאפט אויף יעדער נויט אדער עוולה פון אנ׳ארבייטער. די אינדוסטרי, האנדעל, פרייע בערופען געפינען אין וואיעוואדע א בעשי-צער, און דער ארבייטער און גייסטיגער בעאמטער געפינען שטענדיג אנ׳ענין פון זארג פון ה׳ וואיע-וואדע וועלכער ווייזט ארויס גרויס פערשטענדניש פאר די אינטערעסען און בעדערפענישען פון דער אר-בייטס-וועלט.

און נישט נאר די אינדוסטריע און די אינטערע-סען פון דער שטאט געפינען אין ה׳ וואיעוואדע א פראטעקטאר און בעשיצער, אויך דאס דארף און די לאנדווירטשאפט אויפן געביט פון דער לאדזשער וואַ-יעוואדשאפט געפינען שטענדיג א שטארקע פעראיי-טערעסירונג בעקענענדיג זיך גרינדליך דורך א גענויע לוסטראציע פון דער לאנדווירטשאפט און מיטן פראַ-בלעם פון דארף, האט ער אנגעהויבען א רייהע אר-בייטען, וואס האט דעם ציל אויפצוהויבען דעם דאַ-זיגען פערוואהרלאזטען אפשניט.

די אלזייטיגקייט פון דער פעראנטווארטליכונג ברענגט דערצו, אז דער היינטיגער נאמענסטאג פון העכסטען מלוכה-פארשטעהער אויף דער לאדזשער ערד, פעראייניגט אלע בירגער אין הארציגע וואונ-שען. די געזעלשאפט שאצט אפ די פארדינסטען,

וועלכע ס׳האט פאר דער לאדזשער וואיעוואדשאפט דער וואיעוואדע ה׳ אלעקסאנדער האוקע-נאוואק.

* * *

דער וואיעוואדע האוקע-נאוואק איז געבוירען געווארען אין ווארשע אין יאהר 1896 און שוין פון די פריהעסטע יאהרען נעהמט ער אנטייל אין דער אומאפהענגיגקייטס - ארבייט, ארבייטענדיג אין די שול-קרייזלעך פון „זאשעוו" און דאן אין די פוי-לישע סטודענטען חברותות, אין יולי 1914, זייענ-דיג 18 יאהר אלט, גנבעט ער זיך ארויך, בראש פון אנ׳אפטיילונג זאוישעוויאקעס, דורך דער רוסישער גרענין, כדי צו געהען אויף דעם אינסטרוקטארען קורס פון די סטושעלעץ - מאנשאפטען אין ניידאניץ, דארט טרעפט איהם דער מלחמה- אויסברוך, דעם 2 אויגוסט 1914, ווערט אלעקסאנדער האוקע-נאוואק צוגעטיילט צו דער ערשטער קאדרען-קאמפאניע מיט וועלכער ער מארשירט אריין אין קאנגרעס פוילען אלס אוואנגארד פון די לעגיאנען אין קומענדיגען מילי-טער.

אויף די שלאכט פעלדער פון קארטשין, לאסקי, אולינא מאלא, מארטשינקאוויצע און אנדערע, ערוואר-בערט זיך אלעקסאנדער האוקע-נאוואק זעלנערישע פראקטיק, וועלכע ווערט אקצענטירט מיט דער סער-זשאנט-שטופע.

אין א קריטישען מאמענט פאר די לעגיאנען און דעם אזוי-גערופענעם שבועה - מאמענט פערלאזט אלעקסאנדער האוקע-נאוואק די לעגיאנען-רייהען און טרעט אין קאמענדאנט ווערט ער אנפיהרער פון פ. א. ו. אין קעלץ. נעהמט אנטייל אין ענטוואפענען די אקופאנטען, ארגאניזי-רענדיג די ערשטע קאדרען פון פוילישען מי-ליטער. ביזן סוף פון דער באלשעוויסטישער מלחמה זעהט מען איהם אין די ערשטע פראנט רייהען, וואו ער פערנעהמט א רייהע פעראנטווארטליכע אמטען, נאכן שליסען פון רינגרייכען שלום, ארבייט אלעקסאנ-דער נאוואק מיט איבערן ארגאניזירען די ארמיגיס טראציע פון דער אויפגעלעבטער נאציאנאלער ארמעי.

אין יאהר 1927 נעהמט ער איבער אין ציוויל-דינסט אין אינערן-מיניסטעריום וואו ער פערנעהמט א רייהע אמטען ביזן דירעקטאר פון פאליטישען דע-פארטאמענט, פון וואנען ער געהט דירעקט איבער אויפ׳ן אמט פון לאדזשער וואיעוואדע.

אונזער ווארט
נישט קיין פרייליכע הארסקאפן

דער פעראייניגטער יודישער קאמיטעט אפצו-וועהרען די שחיטה-גזירה, האט געלעגט זעהר פיל האפנונגען אויף די דעלעגאציעס, וועלכע האבען גע-זאלט אינטערווענירען וועגען דעם ענין, אין נאמען פון גאנצען פוילישען יודענטום, ביים מלוכה-פרע-זידענט און ביים פרעמיער קאשטשאלקאווסקי. די דעלעגאציע האט קודם כל זיך געזאלט ווענדען צום פרעמיער, אלס דעם ראש פון דער רעגירונג, אין וועמענס הענט ס׳געפונען זיך אלע פעדים פון דער רעגירונגס-טעטיגקייט און פון דער אויספיהרונגס-מאכט אין דער מלוכה. אלץ איז געווען צוגעגרייט, אז די דעלעגאציע זאל זיין ביים פרעמיער, ס׳זענען צונויפגעזאמעלט געווארען אלע מאטעריאלען, וועל-כע וואלטען געקענט דעם פרעמיער איבערציינגען אין דער גערעכטיגקייט פון יודישען שטאנדפונקט, די דעלעגאציע האט געוואלט איבערגעבען דעם פרע-מיער די פערפלעמונג און פערצווייפלונג פון דער יודישער בעפעלקערונג אין פוילען צוליב דער אנטי-שחיטה-פראיעקט, אבער נאך איידער דער פרעמיער האט אויסגעהערט די דעלעגאציע, האט ער צעוויסען געגעבען דורך זיין סעקרעטאר, אז ער קען, ליידער, נישט אויפנעהמען די דעלעגאציע, ווייל... ער האט נישט קיין צייט.

מיר קענען פערשטעהן, אז דער פרעמיער האט נישט שטענדיג קיין צייט, מיר קענען פערשטעהן, אז ביי די היינטיגע זארגען פון דער מלוכה, איז דער פרעמיער זעהר שטארק בעשעפטיגט, אז עס בלייבט איהם ווירקליך נישט קיין צייט אויפצונעהמען קיין דעלעגאציעס אויף פריוואטע שמועסען, אבער וועגען ענינים, וועלכע האבען נישט קיין נאר וויכטיגע בע-דייטונג, אבער אין געגעבענעם פאל קאנען מיר שוין דאס נישט פערשטעהן, האנדעלט זיך דאך וועגען אנ׳ענין, אין וועלכען ס׳זענען ממש בלוטיג פער-אינטערעסירט איבער 3 מיליאן פוילישע בירגער, איבער 10 פראצענט פון דער גאנצער בעפעלקערונג אין פוילען, אויף דעם דארף דאך דער פרעמיער האבען צייט, ווייל דאס איז דאך אויך איינע פון די זארגען אין דער מלוכה. א זארג, וואס ברענגט אריין פערביטערונג און פערצווייפלונג צווישען איהרע 3 מיליאן בירגער איז דאך נישט קיין קלייניגקייט און מוז דאך האבען א ווירקונג אויף דער צופרידענהייט פון די בירגער, וואס איז דער גרונד-גערעאנק פון נייעם צירקולאר, וועלכער איז פערעפענטליכט גע-ווארען דורכ׳ן אינערן-מיניסטער, און וועלכער איז אנגעהויבען געווארען טאקי דורכ׳ן פרעמיער-מיניס-טער קאשטשאלקאווסקי אליין.

געוויס האט דער אפזאג אויפצונעהמען די יו-דישע דעלעגאציע געמאכט א רושם, ווייל דאס גיט נישט קיין פרעהליכע הארסקאפען בנוגע דעם גורל פון אנטי-שחיטה-פראיעקט.

ב.

בודזשעט פון האַנדעלס-מיניסטעריום

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון סיים

רעדע פון דעפוטאַט זאַמערשטיין

וואַרשאַ, 25 (טעלעפאָניש) נעכטען האָט דער סיים בעטראַכט דעם בודזשעט פון האַנדעלס - מיניסטעריום. מיט אַ גרויסער רעדע וועגען פערשידענע אַקטועלע פּראָבלעמען איז אַרויס געטרעטען דער האַנדעלס - מיניסטער גען. גורעצקי. אין דער דיסקוסיע איז אויך אַרויסגעטרעטען דעפּ. זאַמערשטיין, וועלכער האָט אין זיין רעדע בערירט די פּראָבלעמען פון האַנדעל, ערקלערענדיג, אַז דער האַנדעל ווערט טראַקטירט אין פּוילען אַלס אַ פּלאַ-צובקאַ פון דער יודישער בעפעלקערונג און דער שרי-בער איז אַרומגערינגעלט מיט אַן אַטמאָספער פון ווידערווילען, וועלכער דריקט זיך אויס אין נישט בער-ריקזיכטיגען די בעדערפעניששען פון האַנדעל. דער רעדנער פערלאַנגט פון דער רעגירונג אַ קלאָרע שטע-לונג אין דער פראַגע פון ווירטשאַפטליכען אַנטי-סעמיטיזם. דער בודזשעט איז אָנגענומען געוואָרען.

אויף דער זיצונג פון סיים איז אויך געקומען צו אַ שאַרפען קאָנפליקט צווישען דעפּ. וואַיטשע-כאָווסקי און גזוו. האַנדעלס-מיניסטער דעפּ. רייכ-מאַן.

דעפּ. וואַיטשעכאָווסקי האָט אין זיין רעדע גע-זאָגט, אַז דער גזוו. מיניסטער רייכמאַן איז געווען צו מילד צו די קאַרטעלען.

דערויף האָט דעפּ. רייכמאַן געענטפערט, אַז עס איז נישט אמת, דעפּ. וואַיטשעכאָווסקי איז אַליין געווען פערזאַינטערעסירט אין די קאַרטעלען.

דעפּ. וואַיטשעכאָווסקי האָט אויסגעשריגען, אַז דאָס איז אַ ליגען און רכילות און ניט איבער דעם ענין אין מאַרשאַלעק - טעריכט. וואָס שייך דעם דעפּ. רייכמאַן, האָט דעפּ. וואַיטשעכאָווסקי געזאָגט, האָט דער סיים נישט צו איהם קיין צוטרוי, א סימן, אַז מ'האָט צוויי מאָל איהם נישט אויסגעוועהלט אין די קאָמיסיעס.

שאַרפע קריטיק פון מלוכה-בודזשעט

דורך דעם גזוו. פּרעמיער קאָזלאָווסקי

וואַרשאַ, 25 (טעלעפאָניש) די בודזשעט-קאָמיסיע פון סענאַט איז היינט צוגעטרעטען צו דער דעבאַטע איבער דעם פינאַנץ-געזעץ און איבער דעם גענעראַל-רעפעראַט פון בודזשעט. דער רעפערענט האָט אָנגעוויזען, אַז מ'קען נאָך מאַכען ווייטערדיגע אָפּשפּאָרונגען אין בודזשעט און בכלל וואַרפט מען זיך צופיל מיט דעם עפענטליכען גראָשען, ער האָט אויך קריטי-קירט די ווירטשאַפט אין די מלוכה-וועלדער, ווי-טער האָט ער שאַרף קריטיקירט דאָס בויען אין איצטיגען מאָמענט די קאָלעיקאַ אויפין „קאַפּראַווי-ווירך", וועלכע איז נישט נויטיג און קאָסט פיל געלד, ער זאָגט אַז די רעגירונג האָט נאָך נישט דורכגעפיהרט דעם קאַמף מיט די קאַרטעלען און די פערקלענערונג פון די פרייזען איז נאָך נישט צוגעקומען צום קאָנסומענט. ווייטער זאָגט דער רעפערענט, אַז מ'דאַרף דורכפיהרען אַ גרינדליכע רעפאָרם פון די אובעזפּיעטשאַלניעס, פון וועלכע דער פערזיכערטער האָט גאָרנישט, ער האַלט, אַז אין בודזשעט איז בעהאַלטען געוואָרען אַ דעפי-ציט פון 90 מיליאָן זלאָטיס, דאָס זענען די הלוואות וועלכע יוערען גענומען דורך דער באַהן און פּאָסט דעריבער שטעהען מיר פאַר אַ דעפיציט-בודזשעט

נאָך דעם רעפעראַט האָט זיך אָנגעהויבען אַ דיסקוסיע. בעזונדערס שאַרף געגען דעם רעפערענט, גזוו. פּרעמיער קאָזלאָוסקי, איז אַרויסגעטרעטען סענאַטאָר ראַטשוואַראָוסקי, וועלכער האָט געזאָגט, אַז דער רעפערענט האָט אויסגעדריקט זיין אייגענע מיינונג און נישט די מיינונג פון דער קאָמיסיע.

צום סוף האָט נאָך גענומען אַ וואָרט דער פינאַנץ-מיניסטער קוויאַטקאָווסקי, וועלכער האָט אָפּ-געענטפערט דעם סענ. קאָזלאָווסקי אויף אַלע זיינע פאָרוואורפען און געבעטען די קאָמיסיע אַנצונעהמען דעם בודזשעט אָהן ענדערונגען

ריזיגע שרפה אין דער פאַבריק פון לודוויג ספיס

דער שאַדען בעטרעפט 750 טויזענד זלאָטיס

וואַרשאַ, 25 (טעלעפאָניש) נעכטען אינדערפריה האָט אויסגעבראָכען אַ ריזיגע שרפה אין איינער פון די פאַבריקס-בנינים פון דער פירמע לודוויג ספיס, היינטער יאַבלאָנקאַ, די שרפה איז ענטשטאַנען צוליב דעם וואָס ס'האָט געפּלאַצט אַ באַלאָן מיט עטער, די פלאַמען האָבען מאָמענטאַל אַרומגעכאַפּט די גאַנצע לאַבאָראַטאָריע, די אַקציע פון די פייערלעשער, וועלכע זענען אויך אָנגעקומען פון וואַרשאַ, איז געווען בעשוועהרט צו-ליב דעם וואָס מ'האָט נישט געטאַרט גיסען קיין וואַסער, ווייל אין דער לאַבאָראַטאָריע האָבען זיך געפונען אַזעלכע כעמישע מאַטעריאַלען, וועלכע ברענען דעמאָלט ווען מען בעגיסט זיי מיט וואַסער.

די גאַנצע רעטונגס-אַקציע איז געריכטעט גע-וואָרען נישט צוצולאָזען די פלאַמען צו די 2 צי-סטערנעס, וועלכע האָבען ענטהאַלטען צו 2000 ליטער עטער, וואָס וואָלט געקענט ברענגען צו אומ-בעשרייבליכע פאָלגען, ס'איז געלונגען אָפּצוראַטעווען די ציסטערנעס. דאָס פייער האָט געדויערט ביז אָוונט, די שאָדענס בעטרעפען 750 טויזענד זל.

בעזייטיגט 80 יוד. אַרבייטער

צוליב אַראַבישע פּיקעטען

ירושלים, 25 (יט"א טעלעגראַפיש) 80 יודישע אַרבייטער זענען בעזייטיגט געוואָרען פון די עפענטליכע אַרבייטען צוליב דער פאָדערונג פון אַראַבישע אַרבייטער, וועלכע האָבען אַוועקגעשטעלט פּיקעטען.

געשלאָסען די ווינטער מכבי'ה'דע

באַנקאַ ביסטריצאַ, 25 (יט"א) נעכטען איז געשלאָסען געוואָרען די ווינטער מכביאַדע. פון 30 קילאָמעטער-לויף איז ערשטער געקומען וואַרענהויפט פון פּוילען, 2-טער שוואַרצבאַרד, אויך פון פּוילען.

קיין פאַלעסטינע
אינדיווידועלע רייזעס
שלאָף-וואַגאָנען
3-טער קלאַס
בעשפּייזונג אין צוג
און אויף דער שיף
צוריקקעהר דורך טריעסט, מאַרסעל א.א.וו.
הנחה-בילעטן קיין קאָנסטאַנצע
קויף און פערקויף פון פרעמדע וואַלוטע
Wagons Lits Cook
פּיעטריקאָווער 68
טעל. 170-70.

Dr. Wołkowyski
ציגעל-גאַס 11, טעל. 238-02
ספּעצ. פאַר טריפער, סיפיליס און הויט-קראַנקה.
בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע
נעמט אָן פון 8—11 בייטאָג און 4—9 אָוונט.

אַכטונג, ציימונגס-פערקויפער!
דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט, אַז דעם 22/9—35 איז געוואָרען געגרינדעט אַ גמילות-חסדים-קאַסע ביי דער סעקציע ציימונגס-פערקויפער פון „פּועלי אגודת ישראל" לאָדז, פּילסודסקיעגאָ 66. אַלע מיטגלידער פון אונזער פעראיין קענען זיך ווענדען נאָך אַ הלוואה אָהן אַבצאָהל.
ס'ווערען אויך ערטיילט אַלע יורידישע עצות און ער-לעדיגט ביטעס און פּראָטעקאָווע פּלאַצאָווע און אַנד. ענינים.
מיט אַכטונג גמילות חסדים-קאַסע
ביי דער סעקציע ציימונגס-פערקויפער
פון פּא"י, לאָדז, פּילסודסקיעגאָ 66.

„שיר"! לאָדזער יודישער מוזיק-פעראיין „שיר" „שיר"!
מיטוואָך, דעם 4 מערץ 1936, פּינקטליך 9 אָוונט קומט פאָר
אין זאַל פילהאַרמאָניע
אַ גראַנדיעזער קאָנצערט פון „שיר"-כאָר
אין פּראָגראַם:
„יציאת-מצרים"
אָראַטאָריום אין 2 טיילען פון ג. פ. העגדעל. —:— עס נעמען אָנטייל: דער „שיר"-כאָר, פילהאַרמאָניע-אָרקעסטער, אָרקעסטער ביים „שיר" און סאָליסטען: ס. קראַפּיווניק-יאַכימעק (סאָפּראַן), צ. איזיגרים — אָראַטאָריום-זינגערין — וואַרשע (אַלט), א. בלעכאַראָוויטש — אויבער-קאַנטאָר פון דער וואַרשעווער „נאָזשיק"-סינאַגאָגע (טענאָר).
דירעקציע: פּראָפ. י. פּיווישים. ביים קלאַוויר: א. פעדער.
„שיר" בילעטען צום פּרייז פון 1 ביז 4 זל. שוין צו בעקומען אין דער געז. „שיר" נאַרוטאָוויטשאַ 32 פון 8.30—10 יעדען אָוונט. און אין דער קאַסע פון פילהאַרמאָניע. „שיר"

Dr. med. H. ROZANER
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און סעקסועלע קראַנקה.
Narutowicza 9
tel. 128-98
נעמט אָן פון 9—1
פאַרמ. און פון 5—9

וויכטיג פאַר לאָדז און פּראָווינץ
קאָמיסיאָנס-לאַגער
פון פערשידענע מאַרקען
מעבעל
נייע און גענוצטע, ווי אויך הויז... מאַפּעשאַנעו, קאָזעטקעס, ...
אין דער פּיינסטער אויספיהרונג, ...
צו די בילינסטע פּרייזען ...
א. ווייצמאַן
שענקיעוויטשאַ 6, טעל. ...
בעמ.: איך קויף אויך פערשידענע מעבעל, דיוואַנעס, ... שרייב-מאַשינען, פעלצען ...

קוואַליפיצירטע אַרבייטער צו מענער-בעשטעלט
ס'קען אויך זיין כאַלופּניקעס אויף אַהיים-צונעהמען ערשטקלאַסיגע אַרבייט קען זיך מעלדען זאָפאָרט ביי מילנער,
פּיעטריקאָווער 38.

פאַר גאָלד, בריליאַנטען, בזשוטעריע
און לאָמבאַרד- קוויטעס
צאָהלט די העכסטע פּרייזען
איזידאָר פיאַלקאַ
פּיעטריקאָווער 7.

Dr. Wajnberg
ספּעציאַליסט פאַר לונגען, האַרץ ... סקלעראָז קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער ...
טעל. 126-02.
נעמט אָן פון 9-10 פריה, 3-5 ...

Dr. med. M. TAUBENHAUS
ספּעציאַליסט
פאַר אקושעריע און פרויען- קראַנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט
זגערזשער 11, טעלעפאָן 246-09.
נעהמט אָן פון 4—8 אָוונט.

I. SILBERSTROM
Kilińskiego 127
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט, ... און געשלעכטס-קראַנקהייטען ... קוואַרץ-לאַמפּ, — ראַדיקאַלע ... פון איבעריגע האָר.
נעהמט אָן פון 4—8 אָוונט.

אויערן, נאָז און האַלז קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פּיעטריקאָווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. אז. וו. ווי אויך אַמבולאַטאָ-רישעס פון 9-2 און פון 4-8 אָוונט.
ביי דער קליניק איז טעטיג
א רענטגען- קאַבינעט
פאַר דורכלייכטונגען און אַלערליי פאָטאָגראַפיעס

גערעכטע, שטשעשליווי
ביי
אַ גרויסער אויסוואַהל פון אָריגינעלע בילליגער און טאָמאַשאָווער סחורות
אויף אַנציגער און פּאַלטענס
פון די בעסטע קוואַליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערציייגט איך!
R. Szczęśliwy
לאָדז, 5 נאַוואָמיעסקאַ 5
טעל. 156-09.
גערעכט-פּראַנט II שטאָק.

לעזט!!!!! אויפמערקזאַם!
עס איז שוין אַריין אין קראַפט די נייע פּרייזען פאַר דרוק-אַרבייט
אין דער בעקאַנטער אין לאָדז און אומגעגענד
שנעל-דרוקעריי
בראַמבערג
לאָדז, צעגעלניאַנאַ 8
טעל. 255-09
וועלכע האָט זיך שוין בעריהמט געמאַכט מיט די שעהנע אויספיהרונג און עסטעטישען צוזאַמענשטעל
ביליג, רעעל, פּינקטליך

Dr. med. I. Nadel
ספּעציאַליסט פון אַקושעריע ... פרויען-קראַנקהייטען
אַנדזשעיאַ 4, טעל. ...
נעמט אָן פון 10—12 און פון ...

לאָדזער יוד. לאַקאַטאָרען- און סובלאָקאַטאָרען-פאַראיין
געפינט זיך אויף פּיעטריקאָווער 31
טעלעפאָן 264-38
דער סעקרעטאַריאַט איז ...

ד"ר העללער
ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער - שוואַכע
8 טראַאוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט,
זונטאָג פון 10—2 מיטאָג.
פאַר פרויען — אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל

Dr. med. G. GERSZTAJN
ספּעציאַליסט פאַר אויגען קראַנקהייטען
Traugutta 12, tel. 175-10
נעהמט אָן פון 11-2 און פון 5 ביז 8.30 אָוו. אומבעמיטעלטע— לעטשניצע פּריוזען.

עלטסטער פעלדשער
ש. דרעש
לוטאָמירסקאַ 4, טעל. 184-78.
נעמט אָן פון 8-10 פרי, פון 1.30-4 נ"מ און פון 6-7 אָוונט

Dr. med. W. ŻADZIEWICZ
ספּעציאַליסט פאַר אויערן, נאָז, האַלז און קעהלקאָפּ-קראַנקהייטען
Piotrkowska 164, tel. 125-26.
נעמט אָן פון 5-8 אָוונט.

מין. פלאַנדענס רעדע

וועגן ראַטיפיצירן דעם פראַנצויזיש-סאָוויעטישן אָפּמאַך

פּאַריז, 25 (ספּ. טעל.).
אין פּאַרלאַמענט איז היינט פאָרגעקומען די ווייטערדיגע דיסקוסיע וועגן ראַטיפיצירען דעם פראַנצויזיש-סאָוויעטישן אָפּמאַך, מיט אַ גרויסער רעדע איז אויסגעטרעטען דער אויסערן־מיניסטער פלאַנדען, וועלכער האָט אָנגעוויזען, אַז דער אָפּמאַך איז ניט געווענדעט געגען קיין שום מלוכה. נאָכדעם האָט זיך אָנגעהויבען אַ דיסקוסיע, די ווייטערדיגע דעבאַטע איז אָפּגעלעגט געוואָרען אויף דאָנערשטאג.

פּאַריז, 25 (ספּ. טעל.).
דער נעכטיגער קאַבינעט-ראַט האָט זיך פאַרנומען צווישען אנדערען מיט דער פראַגע פון פראַנצויזיש-סאָוויעטישן אָפּמאַך. ס'איז בעטראַכט געוואָרען די פראַגע, צי די רעגירונג זאָל בעת דער דיסקוסיע שטעלען די פראַגע פון צוטרוי. מיניסטאָרען וואָס געהערען צו די מעסיגע קרייזען זענען געשטאַנען אויפ'ן שטאַנדפּונקט, אַז די עווענטועלע אָפּקלאַנגען פון דעם אָפּמאַך

אין אויסלאַנד איז ווינשענסווערט אי־ בערצולאָזען דעם פאַרלאַמענט די פולע פרייהייט, דער אויסערן־מיניסטער פלאַנדען האָט דאַגעגען פעסטגעשטעלט, אַז אויב די רעגירונג וועט נישט שטעלען די פראַגע פון צוטרוי בעת דער אָפּשטימונג פון פראַנצויזיש-סאָוויעטישן אָפּמאַך, וועט אין אויסלאַנד אַרויסרופען דעם איינדרוק, אַז דער קאַבינעט אינטערעסירט זיך נישט מיט דער פראַגע פון אָפּמאַך.

צום סוף איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז נישט סאַרא און נישט פלאַנדען וועלען נישט שטעלען די פראַגע פון צוטרוי.

פלאַנדען האָט נעכטען אויפגענומען דעם סאָווי־ ויעטישן אַמבאַסאַדאָר פּאָטיאָמקין, וועלכער האָט אויסגעדריקט פערוואונדערונג צוליב דעם וואָס די דעבאַטע איבער דער ראַטיפיקאַציע פון סאָוויעטיש-פראַנצויזישער אָפּמאַך פערציהט זיך אַזוי לאַנג

טאָקיאָ, 25 (ספּ. טעל.)
די צייטונג „אַסאַהי שימבון“ מעלדעט, אַז אין יאַפּאַנישען אויסערן־מיניסטעריום הערשט די מיי־ נונג, אַז די עווענטועלע ראַטיפיקאַציע פון פראַנצויזיש-סאָוויעטישן אָפּמאַך וועגען געגענזייטיגער הילף וועט ברענגען צו אַ ווייטערדיגער פערשאַרפונג פון דער לאַגע אויפ'ן ווייטען מזרח.

בוקאַרעשט, 25 (ספּ. טעל.)
אויף דער נעכטיגער זיצונג פון פאַרלאַמענט האָט דעפּ. בראַטיאַנו ערקלעהרט, אַז די רומענישע צענזור האָט נישט ערלויבט צו פערעפענטליכען פאָלגענדען זאַץ פון פלאַנדענס אַ רעדע: בוקאַרעשט וואַרט אויף דער ראַטיפיקאַציע פון פראַנצויזיש-סאָוויעטישן אָפּמאַך, כדי אָנצוהויבען או־ טערהאַנדלונגען מיט מאָסקווע“.

בראַטיאַנו האָט זיך געווענדעט צום מיניסטער טיטולעסקו, צי ער גיט זיך אָפּ אַ חשבון פון דער געפאַהר, וועלכע דראָהט רומעניען נאָכ'ן אָננעהמען דעם פראַנצויזיש-סאָוויעטישן אָפּמאַך, בעת די רו־ מעניש-סאָוויעטישע גרעניץ איז נאָך נישט אַנער־ קענט דורכ'ן סאָוויעטען-פערבאַנד.

צי וועט קומען צו נייע שלום-אונטערהאַנדלונגען?

לאָנדאָן, 25. (ספּ. טעל.) אין די פּאָלי־ טישע קרייזען האַלט מען, אַז ענגלאַנד פערשטענ־ דיגט זיך שוין מיט איטאַליען וועגן נייע שלום־ אונטערהאַנדלונגען מכח פערענדיגען די איטאַליעניש־ אַביסינישע מלחמה.

צוואַנגס-אַרביטראַזש-קאָמיסיע
צו ערלעדיגען דעם קאָנפליקט אין די קוילען-גרובען

וואַרשא, 25 (טעלעפאָניש)
די קאָנפערענץ אין הויפּט-אַרבייטס-אינספּעק־ טאָראַט וועגען ערלעדיגען דעם לוין-סכסוך צווישען די קוילען-גרובען-בעזיצער און די אַרבייטער, האָט נישט געגעבען קיין רעזולטאַט. די צדדים זענען אויך נישט איינגעגאַנגען אויף קיין אַרביטראַזש. צוליב דעם וועט די רעגירונג בעשטימען אַ צוואַנגס אַרביטראַזש-קאָמיסיע.

געפאַהר פון אַ פערפלייצונג
אין קראָקאָווער און קעלצער וואָיעוואָדזשווע

קראָקא, 25 (טעלעפאָניש) צוליב דער פּלוצלינגער וואַרימקייט, הויבען אָן די שנייען צו צוגעהן און די טייכען געהען אַרויס פון די ברע־ געס, אין דער גאַנצער וואָיעוואָדזשטווע, ווי אויך אין דער קעלצער וואָיעוואָדזשטווע איז פאַרהאַן די געפאַהר פון אַ פערפלייצונג. ס'זענען אָנגענומען געוואָרען פאָרזיכטיגקייטס-מיטלען.

געעפענט די לאַבאָראַטאָריע פאַר באָדען-פאָרשונג
אין דער אַנוועזענהייט פון הויך-קאָמיסאַר און פּרעז. ווייצמאַן

ירושלים, 25 (יט"א טעלעגראַפיש)
אין רחובות איז פאָרגעקומען די עפענונג פון אַ לאַבאָראַטאָריע פאַר באָדען - פאָרשונג. רעדעס האָבען געהאַלטען דער הויך-קאָמיסאַר וואוקאָפ און פּרעז. ווייצמאַן

איינגעפיהרט לאַקאַטאָרען-שוץ אין ירושלים

ירושלים, 25 (יט"א טעלעגראַפיש)
דער ירושלים'ער מאַגיסטראַט האָט אָנגענומען אַ בעשלוס, איינצופיהרען לאַקאַטאָרען-שוץ.

וועלט-קאָנגרעס פון יודישע פראָנט-זעלנער אין ווין

ווין (יט"א) ווי דער יט"א-פאַרשטעהען דערוויסט זיך, ווערען שוין געמאַכט פאַרבערייטונ־ גען, כדי צונויפצורופען אין די זומער-חדשים קיין ווין דעם וועלט-קאָנגרעס פון די יודישע פראָנט-זעלנער.

אַביסינער הויבען אָן אַ נייע אָפענסיווע
איטאַליענער מעלדן וועגן דעמאָראַליזאַציע אין דער אַביסינישער אַרמעע

אדיס-אַבעבאַ, 25 (ספּ. טעל.)
דער אַביסינישער שטאַב האָט היינט פערעפענט־ [...] מעלדונגען וועגען נצחונות פון דער אַביסיני־ [...] אַרמעע, וועלכע ווערט אָנגעפיהרט דורך ראַס [...]. אַן איטאַליענישער אַעראָפּלאַן איז אַראָפּגע־ [...] געוואָרען, אַ פּילאָטער - לאַגער איז אויפגעריי־ [...] געוואָרען.

[...]יום, 25 (ספּ. טעל.)
[...] מיילאַנדער „סטאַמפּא“ מעלדעט פון דזשי־ [...], אַז דער ראַס קאַסאַ זאָל זיך האָבען אָפּגעזאָגט [...] פיהרען אַלע בעפעהלען און איבערגעלאָזען [...] זיך און פאַר זיין אַרמעע די פרייהייט פון דע־ [...]. לויט די אינפאָרמאַציעס פון דער דאָזיגער [...] האָבען דער ראַס סעיום און ראַס בורו אָפּ־ [...] די שטעלונג פון ראַס קאַסאַ.

[...]יום, 25 (ספּ. טעל.)
[...] צייטונגען מעלדען, אַז אין דזשיבוטי ווערט [...] אויסגעפערטיגט אַ הויז פאַרן נעגוס אין פאַל [...] דער נעגוס וועט מוזען אַנטלויפען פון אדיס־ [...]. דער נעגוס האָט זיך אויך צוקריגט מיט זיין [...] דעם טראַנספּאָלנער.

[...]אנדאָן, 25 (ספּ. טעל.)
[...] איז קיין אדיס-אַבעבאַ אָנגעקומען אַ [...] פון ראַס אימערו וועגען אַ מאַרש פון זיין [...] אויף די ליניעס פון די איטאַליענישע פּאָ־ [...] אדואַ — אַקסום — אַדיגראַט.
[...] דעם דאָזיגען מאַרש האָבען די אַביסיניער [...] 412 ווייסע איטאַליענישע זעלנער און [...] פערטומען און פערניכטעט עטליכע לאַגערן [...] - מאַטעריאַל.
[...] דער דאָזיגער מאַרש בעווייזט, לויט דער מיי־ [...] פון די אַביסינישע קרייזען, אַז דער לעצטער [...] זיג אויפ'ן צפון-פראָנט האָט נישט [...] דאָס אַביסינישע מיליטער, וועלכע [...] פאָרטיפיקאַציעס אויף די נייע פּאָזיציעס אין [...] פון אַדי-אַלושו.
[...]אנדאָן, 25 (ספּ. טעל.)
[...] קריגס - קאָרעספּאָנדענטען מעלדען, אַז צווי־ [...] די קריגער, פון וועלכע ס'איז בעשטאַנען די [...] פון ראַס מולוגעטי, פיהלט זיך אַ שטאַרקע

בעוועגונג געגען די איטאַליענער און אויך ווייסע אָפּי־ צירען.

די זעלנער פערשטעהען נישט די סטראַטעגישע נויטווענדיגקייט פון צוריקציהען זיך און בעשולדי־ גען זייערע פיהרער אין פערראַט. מיט יעדען טאָג מעהרען זיך די פאַלען פון מאָרדען אָפיצירען און

די זעלנער טעהען אליין צוריק אויפ'ן פראָנט, וואַר־ פען זיך אין קאַמף און פאַלען פערשטעהן טויט, מאַ־ סענווייז אַנטלויפען פייער פון די מאַשין-געוועהרען. גאַנצע אָפּטיילונגען מאַרשירען אין לויזע באַנדעס אָהן אָפיצירען, וועלכע די האָבען אויסגעמאָרדעט - וועט אָדער פערטריבען.

פּראָוואָקאַטאָרישע אויפרופען אין ווין
אַז יודען זאָלען קויפען נאָר ביי יודען

ווין, 25 (יט"א טעלעגראַפיש)
אויף די ווינער גאַסען האָבען זיך בעוויזען אויפרופען מיט אַ מגן דוד. אין וועלכע די יודישע בעפעלקערונג ווערט אויפגעפאָדערט, צו קויפען נאָר ביי זייערע גלויבענסברידער.

די יודישע קהלה האָט אין צוזאַמענהאַנג דער־ מיט, פערעפענטליכט אַנ'ערקלערונג, אַז די פער־ שפרייטונג פון דעם אויפרוף איז אַ פּראָוואָקאַציע פון די אַנטיסעמיטען, און פאָדערט אָדורכצופיהרען אַנ' אויספאָרשונג.

אַרעסטירט 75 דייטשען
פאַר אַנטי-פּוילישער טעטיקייט אין אויבערשלעזיע

קאַטאָוויץ, 25 (ספּ. טעל.)
דער פּראָקוראָר פון קאַטאָוויצער קר.-געריכט האָט נעכטען איבערגעגעבען דעם אויספאָרשונגס־ ריכטער אַ פאָרשלאַג אָנצוהויבען אַנ'אויספאָרשונג וועגען מלוכה-פערברעכען געגען די מיטגלידער פון דער געהיימער דייטשער אָרגאַניזאַציע א. נ. „נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישע דויטשע אַרבייטער-בע־ וועגונג“, וועלכע איז געווען טעטיג אויפ'ן געביט פון דער שלעזישער וואָיעוואָדשאַפט.

ביז איצט זענען אַרעסטירט געוואָרען 75 אָנפיהרער און טעטיגע מיטגלידער פון דער אָרגאַ־ ניזאַציע, וועלכע האָט געהאַט פאַר א ציל אָפּצורייסען פון דער פּוילישער מלוכה טיילען פון דער טעריטאָריע און בעזונדערס אויבערשלעזיען.

סאָוויעטישער מיליטער לאַגער איז טשעכיען?
סענסאַציאָנעלע ידיעה פון אַ בודאַפּעסטער צייטונג

בודאַפּעשט, 25 (ספּ. טעל.)
„פּעסטי הירלאַפּ“ פערעפענטליכט אַ סענסאַציאָ־ נעלע ידיעה, לויט וועלכער אויפ'ן געביט פון טשע־ כיען געפינען זיך שוין מיליטער-לאַגערן, אין וועל־ כע ס'זענען פאַרהאַן סאָוויעטישע זעלנער. דאָרט זאָ־ לען זיך שוין אויך געפינען סאָוויעטישע מיליטער־ אַעראָפּלאַנען און אַנדערע קריגס - מאַטעריאַלען.

אומגעקומען פון זיין אייגענער ערפינדונג
דער שעפער פון די טויט-שטראַהלען

ניו-יאָרק, 25 (ספּ. טעל.)
אין די אַמעריקאַנער וויסענשאַפטליכע קרייזען האָט געמאַכט אַ גרויסען איינדרוק דער פּלוצלונגער טויט פון פּראָפ. סטאַנע, דער גרעסטער ספּעציאַליסט אויפ'ן געביט פון „טויט שטראַהלען“.

פּראָפ. סטאַנע האָט לעצטענס קאָנסטרואירט אַ „האַרמאַט פון טויט-שטראַהלען“, פון וועלכען ער האָט בעת די פּרובען, אין דער אַנוועזענהייט פון אָפיצירען, אָנגעצונדען בנינים אויף אַ מרחק פון 2 קילאָמעטער.

דאָס לאַבאָראַטאָריום פון פּ-אָפּ. סטאַנע איז געוועזן אַרומגענומען מיט אַ פּאַרקאַן פון שטאָל־ בלעך, און אויף אַ מרחק פון 5 קילאָמעטער האָ־ בען זיך אומעטום געפינען אויפשריפטען, וועלכע האָבען געוואָרענט פאַר דראָהענדער געפאַהר.

ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז פּראָפ. סטאַנע איז אַליין געפאַלען אַ קרבן פון זיין ערפינדונג. דעם פּראָפעסאָר האָט מען געפונען אַ פערברענטען אויף קויל נעבען האַרמאַט, וועלכער וואַרפט די טויט-שטראַהלען. וואָס עס איז געשעהען אין לאַ־ באָראַטאָריום איז נישט אויפגעקלעהרט געוואָרען.

פייערליכער קבלת פנים לכבוד מאָריס שוואַרץ
אויף דער געזעגנונגס-פאָרשטעלונג „פון תל אביב“

נעכטען אין אָוונד איז אין „ראָזמאַיטאָשטשי“, טעאַטער פאָרגעקומען די געזעגנונגס-פאָרשטעלונג פון בעליבטען „תל אביב“, וועלכע איז געשפּילט געוואָרען מיט אַנ'אונגעהויערען ערפאָלג. ביי אונז אין שטאָט העכער צוויי חדשים.

צו דער געזעגנונג איז געקומען אַ גרויסער עולם, וועלכער האָט איבערפולט דאָס טעאַטער און דערמיט אויסגעדריקט די אַנערקענונג און סימ־ פּאַטיע, דעם קינסטלערישען אַנסאַמבל, וועלכער האָט אַזוי אויסגעצייכענט געשפּילט די רעוויע „תל אביב“.

דער רעזשיסער יצחק נאָזשיק האָט זיך אין האַרציגע ווערטער געזעגענט מיט'ן עולם אין נאָ־ מען פון דער גאַנצער טרופּע.

אין דער זעלבער צייט איז אַריינגעקומען אין זאַל דער לאָזשע דער גאַסט מאָריס שוואַרץ, וועלכער הויפּט היינט אָוונד אָן צו שפּילען אין זיגען „ראָזמאַיטאָשטשי“ מיט זיין קונסט-טעאַטער.

ה' נאָזשיק האָט דאַן פון דער ביהנע פייערליך בעגריסט דעם גאַסט און איהם פאָרגעשטעלט פאַר'ן עולם.

אין זאַל איז געוואָרען אַ גרויסע בעוועגונג און הילכיגע אַפּלאָדיסמענטען האָבען אָפּגעהילכט, אַזוי, אַז עס איז דעם גאַסט געמאַכט געוואָרען אַ בעגייסטערטע אָוואַציע.

מאָריס שוואַרץ האָט זיך שטאַרק איבערגע־ נומען מיט'ן קבלת-פנים און ער האָט זיך פון דער לאָזשע געווענדעט צום עולם מיט אַ קורצע רעדע, אין וועלכער ער האָט אויסגעדריקט זיין ציל, צו פערשאַפען פרייד דורך קינסטלערישען טעאַטער־ שפּיל צווישען יודען אין דער איצטיגער שווערער צייט, וואָס יודען לעבען איבער.

ראַדיאָ - פּראָגראַם
מיטוואָך, ד. 26-טען פעברואַר

6.34 גימנאַסטיק, 6.50 פּליטען, 7.20 ידיעות, 7.30 פּליטען, 7.55 אינפאָרמאַציעס, 8 אונידיציע פאַר שולען, 11.57 צייט-סיגנאַל, 12.03 ידיעות, 12.15 „די אויפ־ גאַבען פון אַ בעל-הבית'טע“ — שמועס, 12.30 קאָנצערט, 1.25 הויזווירטשאַפט, 1.30 מאַניושקא (פּליטען), 3.12 בערזע, 3.15 עקספּאָרט, 3.20 וואַרשאָווער בערזע, 3.30 סאַלאָן-מוזיק, 4 שמועס מיט קינדער וועגען ערפינדונ־ גען, 4.20 געזאַנג, 4.45 געשפּרעך וועגען מוזיק, 5 „דיס־ קוסיע“, 5.20 פּליטען פאַר מבינים, 5.50 „בוך און וויסען“, 6 קאַמעראַל - קאָנצערט פון וואַרשאָווער קאָנ־ סערוואַטאָריום, 6.30 פעליעטאָן, 6.45 קאָנצערט — גע־ ווידמעט דער ים-ליגע, 7.20 רעקלאַמע - קאָנצערט, 7.35 ספּאָרט, 7.50 אַקטועלער רעפּאָרטאַזש, 8 סאָליסטען - קאָנ־ צערט (פּליטען), 8.45 אָוונט-ידיעות, 9 שאָפּין-קאָנ־ צערט, 9.40 רעליגיעזע מוזיק, 9.55 אַקטועלער ווירט־ שאַפטליכער שמועס, 10.05 קאָנצערט פון הײדען'ס שאַ־ פונגען, 10.40 סאַלאָן-מוזיק, בעת דער פּויזע 11 אָוונט ידיעות און קאָמוניקאַטען.

TABELE
POTRĄCEN I DOPŁAT
obowiązujących od 1 lutego 1936 r.
Tablice obejmują wszystkie rodzaje potrąceń z wynagrodzeń tygodniowych i miesięczn. oraz dopłaty pracodawców
do nabycia
Księgarnia Łódzka „CZYTAJ“ Narutowicza 2
Cena egz. zł. 2.—

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון ציין און יאַסלעס
Piotrkowska 164 tel. 114-20

Dr. med. Trepma[n]
[ספּעצי]אַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט-קראַנקהייטען.
בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע.
[ז]וואַדזקאַ 6, טעל. 12-234
[...] פון 8—11 פאַרמ. און פון 6—9 אָוונט.
ספּעציעלער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

קלאַנג-קינאָ-טעאַטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26.
היינט צוו' פאָלג. טעג!
די פריילעכסטע קאָמעדיע פון אַלע צייטען!
Wiktor — czy Wiktorja
אין די הויפּט-ראָלען:
RENATA MILLER i HERMAN HIEMIG
— II —
[א]לס אויסערן פּראָגראַם ווערט געגעבען דער פילם א. נ.
„די לעצטע ליבע“
מיט Albert Basserman i Hans Jaray
[אָנהויב] 4 נאָכמ. שבת און זונטאָג 12 בייטאָג.

דער שאס אין דאוואס האט דעמאסקירט
דעם אויסלענדישען אפאראט פון דער נאציאנאל=סאציאליסטישער פארטיי

דער שאס אין דאוואס פון וועלכען עס איז ער־פאלען דער פיהרער פון די שווייצארישע נאציס, גוסטלאף, האט מיטגעהאלפען, אז עס זאל ענדליך ווערען קלאר פאר דער גאנצער וועלט, דאס וואס מיר יודען האבען שוין פון לאנג געוואוסט און נעמליך, אז דאס היטלעריסטישע דייטשלאנד איז א סכנה נישט נאר פאר דעם וועלט - שלום אלס גאנצעס, נאר אויך א דראהענדע געפאהר פאר אלע מלוכות וואס געפינען זיך אין דירעקטער שייכות מיטן היטלער־לאנד. די טאט פון דוד פראנקפורטער האט געעפענט די אויגען פון די דאזיגע שכנים אויף דער געפאהר־ליכער אקציע וואס עס ווערט דורך דער נאציאנאל־סאציאליסטישער פארטיי געטריבען אין אלע לענ־דער. די שווייצארישע פרעסע האט די ערשטע גע־שלאגען אלארם און די רעגירונג איז געצוואונ־גען אנצונעהמען ערנסטע מיטלען געגען דער היט־לעריסטישער מגפה אין דער שווייץ.

אויך ביי אונז אין פוילען האט מען זיך ארומ־געזעהען אז עס איז שוין די העכסטע צייט צו מא־כען א סוף מיט דער נאציאנאל - סאציאליסטישער וואקכאנאליע. בעזונדערס אין אויבער שלעזיען. עס איז דארט אויפגעלעזט געווארען די „נאציאנאלסאָ־ציאליסטישע דייטשע ארבייטער בעוועגונג” און ווי עס ווערט שוין אפיציעל מיטגעטיילט ווערען די פיה־רער פון דער פארטיי אנגעקלאגט אין מלוכה פער־ראט. זיי ווערען בעשולדיגט אין וועלען אפרייסען פון פוילען אויבער־שלעזיען.

אויך אין דער פוילישער פרעסע הויבט מען אן דעם גאנצען ענין צוצוגעבען א בעזונדערע בעדייט־טונג. אזוי למשל שרייבט דער נעכטיגער „קורייער פאראנני” וועגען דוד פראנקפורטער'ס טאט צווישען אנדערעם פאלגענדעס:

„די שאסען אין דאוואס דארפען ווירקען ווי א קאלט פרישניץ: זיי האבען בעוויזען צו בעזייטיגען דעם פארהאנג, וואס מאסקירט אויף אזא אופן, אז די „נאציס” ווילען איינגעטליך שליסען די אויגען בכדי נישט צו זעהען, זאל זיין דעם קליגעם אפשניט פון דער דייטשער ווירקליכקייט.

דער בלוטיגער עפיזאד אין דאוואס האט דריי זייטען: א מענשליכע, א יודיש־נאציאנאל - סאציאַ־ליסטישען קאנפליקט און אויך די זייט פון דער אויס־לענדישער טעטיגקייט פון דער נאציאנאל - סאציאַ־ליסטישער פארטיי, וועגען די ערשטע צוויי מאמענ־טען וועלען מיר נישט רעדען. מיר וועלען זיך דאגע־גען קאנצענטרירען אויפן דריטען פראבלעם. פאלי־טישען, דעם וויכטיגסטען און וואס אינטערעסירט אונז דירעקט:

די נאציאנאל סאציאליסטישע פארטיי האט זיך געשטעלט פאר א ציל אידעאלאגיש צו פעראייניגען ליבען נישט נאר די דייטשען פון דריטען רייך, נאר אויך די אויסלענדישע דייטשען. די לעצטע זענען עטוועדער בירגער פון דייטשלאנד, אדער אויך ביר־גער פון די לענדער אין וועלכע זיי וואוינען, דאס פעראייניגען די דייטשען אין דייטשלאנד געהט א סך שווערער ווי די ענליכע אקציע אין אויס־לאנד.

די דייטשע מינדערהייטען וואס וואוינען אין אויסלאנד אונטערליגען ליכטער די „גלייכשאל־טונגס” שריפטונגען פון די נאציאנאל סאציאליס־טען, קודם כל צוליב סענטימענטאלע ריקזיכטען. א חוץ דעם פיהלען זיי נישט די אלע העפטיגע ליידען פון דעם נאציאנאליזם פון וועלכע עס ווערען געפיי־ניגט די דייטשע מאסען, זיי געניסען דאגעגען פון פרייסע פאנדען וואס ווערען פון בערלין געשיקט קיין אויסלאנד. אויף דעם געביט זענען נישט פארא קיין [illegible] שוועריגקייטען.

עס מוז דאך גענומען ווערען אין אכט, אז די נא־ציאנאל־סאציאליסטישע פארטיי פארטיידיגט דעם פרינ־ציפ פון איהר איינהייט מיט דער מלוכה. אויפן פאר־טיי־צוזאמענפאהר אין נירענבערג אין 1934 איז פון דעם מאסגעבענדסטען מויל געפאלען די פארמולע: „די פארטיי רעגירט מיט דער מלוכה”.

דער דאזיגער פרינציפ אינטערעסירט אונז נישט אויב ער ווערט אנגעווענדעט אין דייטשלאנד. מיר מוזען זיך אבער רעכענען מיט איהם פעראנטווארט־ליכען, אויב עס האנדעלט זיך וועגען דער טעטיגקייט פון דער פארטיי אין אויסלאנד.

מיר זענען עדות פון אזא ערשיינונג. דייטשלאנד איז אין אויסלאנד רעפרעזענטירט אפיציעל דורך איהר דיפלאמאטישע פארשטעהערשאפט. צוליב דעם אבער, וואס די ווילהעלם־שטראסע און די גאנצע דיי־טשע דיפלאמאטיע איז נישט געבונדען מיטן רע־זשים, נישט פערסאנעל, נישט אידעאלאגיש, ערפילט די נאציאנאל סאציאליסטישע פארטיי, דורך איהר אויסלענדישע ארגאניזאציע די אויפגאבען פון דער „געהיימע”, פיהרענדיג גלייכצייטיג איהר ספעציעלע ארבייט פון ארגאניזירען די דייטשען אין אויסלאנד.

די שאסען אין דאוואס האבען בעשטעטיגט דאס וואס איז ביז איצט געווען קיין טיטש בעוויזענע היי־פאטעזע. די שווייצארישע רעגירונג און פרעסע הא־בען אויפן יסוד פון פאקטען און אפיציעלע מאניפע־סטאציעס וואס זענען געשעהען נאך גוסטלאפס טויט, פעסטגעשטעלט: 1) די פונקציעס פון לאנדעס לייטער האבען געהאט א מעהר ווייטגעהענדען כא־ראקטער, ווי די שווייצארישע רעגירונג האט וועגען דעם געוואוסט. 2) דעם אפיציעלען כאראקטער פון גוסטלאפס האט בעשטעטיגט די אפיציעלע לויה־פייר־ערליכקייטען, 3) די נאציאנאל סאציאליסטישע קריי־זען פון בערלין האבען געהערט וועגען דער דיפלא־מאטישער אקרעדיטירונג פון גוסטלאפס ביי דער בערנער רעגירונג.

אלס קאנסעקווענץ האט די שווייצארישע רעגי־רונג פארווערט די נאציאנאל סאציאליסטישע פאר־טיי אין דער שווייץ. אויף דעם שריט האט זי זיך שוין שלאגען נישט גערן און נאר אונטערן דרוק פון דער

גוטמוטיגקייט, דעם מאטעריאל וואס דער אויפ־פארשונגס ריכטער אין כור האט געזאמעלט האט נישט איבערגעלאזט קיין אנדערען אויסוועג.

די אויסלענדישע ארגאניזאציע פון דער נאציאָ־נאל סאציאליסטישער פארטיי איז הערארכיש אויס־געגליכען מיט דעם העכסטען קעמערל פון דער אוי־סערליכער פארטיי ארגאניזאציע די אזוי גערופענע „גאולייטונג”. מיט א יאהר צוריק איז די צענטראלע געווען אין האמבורג, איצט איז זי אין בערלין. אין איהר שפיץ שטעהט דער גאולייטער באהלע, וועלכער איז דירעקט אונטערווארפען דעם מיניסטער העס, דעם „פיהרערס” פערטרעטער. די ארגאניזאציע טעהטט ארום אלע לענדער אין וועלכע עס וואוינען דייטשען א גאנצער שטאב האלט אויף די פערבינדונג און זיי געפינען זיך שטענדיג אין וועג. זיי צופיהרען אינ־סטרוקציעס, און ברענגען צוריק וויכטיגע אינפאר־מאציעס, וואס ווערען צענטראליזירט אין די בעזונ־דערע לאנד־צענטערן.

אלזא אין יעדען לאנד, אין וועלכען עס געפינט זיך נאך אפילו די קלענסטע דייטשע מינדערהייט, האט די נאציאנאל סאציאליסטישע פארטיי, אלזא אויך די דייטשע רעגירונג (די פארטיי רעגירט מיט דער מלוכה”) א פרעכטיג אויסגעבויטען אינפאר־מאציע נעץ וואס איז ארגאניזירט נישט נאר פון דייטשען, דייטשע בירגער, נאר אויך פון ... בירגער פון דער געגעבענער מלוכה. די לעצטע ... נישט אפיציעל געהערען צו דער נאציאנאל ... ליסטישער פארטיי, אבער ווען זיי אנטשליסען ... ציאנאל סאציאליסטישער דאקטרין, דאן איז ... ראלע קלאר און פערשטענדליך.

אין דער שפיאנאזש־נעץ פון דער נאציאנאל ... ציאליסטישער פארטיי איז נישט ליכט אריי ... נען. דער שאס אין דאוואס האט געמאכט א ... ברוך דורך וועלכען מען האט געקענט אריי ... צע. ווייל אריינקוקען אינעווייניג אין דער ... פולער מאשינעריע”.

נאך דעם „גרויסען” נצחון אין אפריקא
שטעהען די איטאליענער אלץ נאך ביים אנהויב

דער לעצטער נצחון פון די איטאליענער אין אפ־ריקא האט ארויסגערופען פערשידענע קאמענטא־רען, מען האט אבער נישט בעקומען קיין קלארער בילד וועגען דעם ווי אזוי דער נצחון זעהט אויס אין דער ווירקליכקייט, אין א אויסלענדישער צייטונג געפינען מיר פאלגענדע אפשאצונג פון דער לאגע נאכ'ן נצחון:

„דעם 16טען פעברואר האט דער טעלעגראף געמעלדעט וועגען א גרויסען נצחון אויף דרום פון מאקאלע, ווי די אנגריפענדע איטאליענישע ארמעע האט פערנומען דעם ראיאן ענדערטא, אמבא אראד־דאם, סעליקא און אנטאלא. אזוי ארום זענען די אי־טאליענער דורכגעגאנגען א שטרעקע פון 25־40 קילאמעטער וואס זיי האבען געהאט צו פערנעהמען בכדי צו צוקומען האַרט צו דער משופעדיגער וואנד פון דעם בארג מאסיוו אמבאראלאדשי — פאר דער שווערסטער מניעה וואס שטעלט נישט נאר קיין ווי־דערשטאנד נאר וואס האט פון סאמע אנהויב מלחמה געמאכט פאר אוממעגליך יעדען ווייטערדיגען מארש פון דער איטאליענישער ארמעע.

די גלייכע וואנד פון אמבאראלאדשי האלט 3400 מעטער הויך און אמבאראראדאם איז הויך 2600 מעטער ד.ה. אויף 800 מעטער נידריגער. שוין פון דעם אליין וואס די איטאליענער נאכן פערנעהמען ענדערטא, זענען געבליבען שטעקען פאר דער גליי־כערוואנד פון אמבאראלאדשי איז קלאר צו זעהן, אז די בעדייטונג פון דער שלאכט און ענדערטא איז שטארק איבערגעטריבען. עס איז פערשטענדליך אז די שווערע אויפגאבע ארויפצוקלעטערן אויף א גלייכע וואנד פון 800 מעטער פאראליזירט ווייטער וועלכען עס איז חרוב מצד דער איטאליענישער סטרא־טעגיע און דאס פערנעהמען ענדערטא האט נישט דערנעהנטערט די איטאליענישע הויפט אנפיהרונג צום וויכטיגסטען פראבלעם פון ווייטערדיגען אנ־גריף.

די פראפעסיאנעלע גראנדיעזע אפשאצונג פון פערנעהמען דעם פעלז אמבא אראדאם וואס געפינט זיך אויף א פערהעלטניסמעסיג נידריגען ארט צווי־שען מאקאלע און אמבאראלאדשי ווערט נאך דייט־ליכער ווען מיר בעטראכטען די איטאליענישע מעל־דונגען פון 25טען ביז 30 נאוועמבער און פון 5 דעצעמבער פון וועלכע עס איז צו זעהען אז די איטא־ליענער האבען שוין דעם 25 נאוועמבער געהאט פער־נומען ענדערטא.

שפעטער האבען זיי די אביסיניער געהאט צוריק ארויסגעווארפען פון טעמביען און פון ענדערטא און איצט האבען די איטאליענער נאר צוריקגענומען די דאזיגע פאזיציעס. אזוי ארום איז נאך די נישט גע־לונגענע פרובען ארויסצושטויסען ראס קאסא פון טעמביען, וואו די אביסיניער האבען זיך בעזעצט און רוקען פון די איטאליענער, האבען די איטאליענער צוריק ערגאבערט דעם צווייטען — ווייניגער וויכטי־גען פון די צוויי פערלוירענע ראיאנען — ענדערטא.

דעריבער מוז מען אנטשיידען פעסטשטעלען אז עס קען נישט זיין קיין רייד וועגען א גרויסען נצחון פון דער אנגריפענדער ארמעע, וועגען אזא נצחון וועט מען קענען רעדען ערשט דאן ווען די איטאליע־נער וועלען פערנעהמען דעם בעקאנטען בארג־מא־סיוו אמבאראלאדשי און פון דאן וועלען אלע שלאכ־טען האבען נאך א בעגרעניצטען לאקאלען כאראק־טער און וועלען נישט קענען געבען קיין שום ערנ־סטע רעזולטאטען.

ווי עס זעהט אויס איז שוין דער איטאליעני־שער שטאב געקומען צו דער איבערצייגונג, ווייל די קארעספאנדענטען פון קריגספלאץ, זעהט אויס בכדי צוצוגעבען מעהר וואג דער דאזיגער שלאכט, האבען געפינען פאר נייטיג צו מעלדען וועגען 20 טויזענט דערהרגעטע און פערוואונדעטע אביסיניער. דאס מערקווירדיגסטע אין דער גאנצער געשיכטע איז דער פאקט וואס די איטאליענער נישט בעוויזענדיג איבערצוצעהלען זייערע פערלוסטען האבען בעוויזען אזא אוממענשליכע זאך ווי איבערצוצעהלען די צאהל פערוואונדעטע אביסיניער וועלכע זענען דאך אוועק צוזאמען מיט דער אביסינישער ארמעע, און אפילו צו צעהלען די טויטע פאדערט דאך זיך א געוויסע צייט.

דער קארעספאנדענט פון „דיילי טעלעגראף” גיט שוין אן א בעדייטענד קלענערע צאהל פון די אבי־סינישע פערלוסטען, און טרעסטע איטאליעניש, און נעמליך, ער מעלדעט, אז די אביסיניער האבען פערלוירען 5000 מאן און די איטאליענער 1500. אויב דער איטאליענישער שטאב וואס דורך זיין צענזור איז די דעפעשע אדורך האט מסכים גע־ווען מיט דער ציפער פון 5000 קען מען גאנץ זיכער אָנגעהמען, אז די דאזיגע ציפער איז נאך ... ווי די פראקטישע אביסינישע פערלוסטע ...

ווייטער ווערט נישט אין די מיליטערי ... מען גארנישט געמעלדעט נישט וועגען ... אהן נישט וועגען פערבאמבע האראמאטען ... דאך יעדען בעוואוסט אז „גרויסע נצחונות” ... שטענדיג פערבונדען מיט אזעלכע טראפעען.

עס וואלט אבער נישט געווען ריכטיג ... ניצען זיך מיט דער אבווייזונג, אז די איטאל ... בען נאר צוריקגענומען דעם ווייניג בעדייטע ... יאן ענדערטא וואס זיי האבען געהאט פער ... וואמען מיט טעמביען, מארשאל באדאליא ... כאכורעם ווי ער האט נישט קיין מעגליכקייט ... צושטויסען ראס קאסא וואס האט זיך א ... מען ווי א קליין אין דעם איטאליענישען ... דורכ'ן פערנעהמען ענדערטא צו צווינגען ד ... ניער צו פערלאזען טעמביען. די קארעספאנ ... פון איטאליענישען קריגס פראנט מעלדע ... קאסא מוז פערלאזען טעמביען, אז נישט ... אפגעשניטען”. מיר קענען זיך נישט דערמאנ ... אין קריגס פאל ווען א מיליטער אנפיהרע ... ארומרינגלען דעם געגנער איהם ווארענ ... ווייל איך וועל דיך אפשניידען”.. ווען ... האט ארומגערינגעלט סאמסאנאוו'ען איז ער ... ווען אזוי פריינדליך איהם וואַרענען דעם ... נאר האט איהם אפגעשניטען דעם וועג ... און גענומען געפאנגען צוויי קארפוסען.

עס איז דעריבער נישט פאראן קיין ... זיכט, אז ראס קאסא זאל זיך „דערשרעקען” ... געבען דעם ראיאן טעמביען וואו ער האט ... בעזעצט און רוקען פון די איטאליענער און ... נישט די מעגליכקייט צו צופיהרען הארמאטען ... צוגרייטען די אטאקעס אויף דער הויפטשטע ... אמבא אלאדשי.

להיפוך, אלץ זאגט דערפאר אז דער ... נצחון וועט קיין שום בעדייטונג נישט האב ... נאך 4½ חדשים מלחמה מוז דער איטאל ... שטאב אויסגעפינען מעמארדען וואס זאל ... מאכען אין משך פון 2 חדשים, וואס זענען ... בליבען ביז צום פעריאד פון די גרויסע רעגנ ... גרייבען עפעס ערנסטעס...

וואס שרייבט די פראנצויזישע פרעסע
וועגען די שטורמישע געשעהענישען אין פארלאמענט

עס איז געשעהען איצט עפעס אויסערגעוועהנ־ליכעס. צו אלעמען איז מען שוין צוגעוואוינט אין פאליטישען לעבען, צו סענסאציעס, צו איבער־דרעהען דעם אמת, צו דערציילען, אז שאטאן איז, למשל, א.. מערדער! צו פעטש אין די קולוארען — אבער צו איינס איז מען נאך נישט צוגעוואוינט די לעצטע יאהרען: אז א לינקע רעגירונג זאל האנדלען טאקע... לינק! — — די ערשטע מינוט הויבט מען מיט די אקסלען. רעכטע האנדלען רעכט, און לינקע האנדלען ביי דער מאכט אויך... רעכט, אזוי איז עס כסדר געווען די לעצטע יאהרען.

דאס, וואס דאלאדיע האט נישט געקענט טון צוליב דעם, וואס אלע האבען איהם פערלאזען אין א טראגישען מאמענט, טוט איצט אלבער סארא.

ווייל אפילו זיין רעדע אויף דער לעצטער פאר־לאמענט־זיצונג איז דאך אן אקט.

דער נעכטיגער „עוור” האט עס טאקע אזוי פיין אנגעצייכענט אויפ'ן אדרעס פון די רעכטע אין זיין איבערשריפט:

„זעהט נאר. א מיניסטעריום פון רעפובליקאני־שער פערטיידיגונג!”

אין דער רעאקציאנערער „עקא דע פארי” האט געפעפענט א קוואל פון טרעהרען איבער סארא'ס רעדע:

וואס פארא שרעקליכע זיצונג! וואס פארא ספעקטאקל פון חרפה! וואס פארא סקאנדאליעזע רעגירונג: פרעזידירט דורך אן אומגעהערטען שעף! — קיינמאל נישט, אפילו אין דער משוגע'נער עפאכע פון ערשטען קארטעל, אפילו איינ'ם מויל פון א דאלאדיע האבען מיר דאך נישט געהערט קיין רעדע. וואס זאל זיין ענליך אין העפטיג־קייט צו דער רעדע, וועלכע עס האט נעכטען געהאלטען אלבער סארא.

און דער „עקא דע פארי” האט שוין נישט קיין אנדערען נאמען פאר סארא, ווי קערענסקי־סארא, דאס הייסט, פונקט ווי קערענסקי האט ערמעגליכט די רויטע רעוואלוציע, אזוי גרייט זי אויך צו סארא.

פרייטאג האט דער „עקא דע פארי” פערעפענט־ליכט א גרויסע זאמעל־ליסטע פון רעכטע, איז דארט געווען איין נדבה:

„אויף דערשלאגען הערריא גיט וו. מ. 100 פראנק”.

די קאמוניסטישע „הומאניטע” האט דאס נעכ־טען איבערגעכאפט און מיט גרויסע אותיות אי־בערגעגעבען:

און די פראוואקאציעס צו מארד דויערען..

אין א ליסטע פון זאמלונגען נעכטען אין „עקא דע פארי”, 6־טע זייט, 5־טע קאלאנע, האט מען לעבען מעהרערע „וויוו לא ראק”! געקענט לעזען:

„פאר דערשלאגען הערריא גיט וו. מ. 100 פראנק”.

וועט דאס האבען איצט אפשר יורידישע קאנ־סעקווענצען?

דער „זשור” איז ארויס מיט נאך א שארפערען ענטפער, ווי דער „עקא דע פארי”. דער רעאקציא־נערער „זשור” שרייבט אין קעפעל:

אלבער סארא האט געמאכט א לויב פאר דער אומלעגאליטעט.

דער פרעמיער־מיניסטער האט בעוויזען אין פארלאמענט, אז פאר איהם איז פון היינט אן „דער קאמוניזם דער אונטערהאלט”.

קיין איין רעכטע צייטונג קען נישט פערד־יען סאראָ'ס ווערטער, בפ"ט אט די, וועלכע דער סאצ־יאליסטישער „פאפולער” גיט איבער אינגאנצען לויט דעם סטענאגראפישען בעריכט:

איך וואלט נישט וועלען, מען זאל דעפאר־מירען דעם אויסזעהן פון דער מאני־פעסטאציע (פון זונטאג). מען האט געקענט אין איהר זעהען, זאגט איהר, די מאס פון די כוחות פון אויפשטאנד. איך האב דארט געמאסטען קודם כל דעם כוח פון די ריזיגען רעפובליקאנישען בעוואוסטזיין, וועלכער האט זיך אויפגעוועקט און וועלכער וועט נישט לאזען אנריהרען די פרייהייט!

אין קיין רעכטער צייטונג ווערט דאס נאטיר־ליך נישט איבערגעגעבען. אבער די גאנצע רעכטע פרעסע דרעהט זיך ארום דעם, מען צעבלאזט דעם אינצידענט צווישען דער קאמוניסטישען דעפוטאט ראממעט און דעם „טשעמפיאן” פון ... העצע, דעם דעפוטאט הענריא.

און אזוי שרייבט פיער טעטענזשע ... „אמי די פעפל”, וועלכען ער האט ... נאך קאטי:

די נאציאנאלע (די רעכטע, הייסט ...) כע זענען גוט אויף ליקווידירען ... (1926) אויף ראטעווען דאס לאנד ... קריג (1934) האלט מען פאר פערדע ... רע און היפאקריטישע דראהונגען ... אויף דער אומאבהענגיגער פרעסע, ... איז בלויז דאס, וואס זי האט געוואל ... מאניפעסטאציע פון זונטאג איז געווע ... וואקאציע.

און וואס בעדייטעט אט די פארלא ... שע קאמעדיע, וועלכע זעהט מיר ... ווי א פאליטישע דראמע און וואס ... צוליב דעם בעד'יערונגסווערטען ... הולוואר סען־זשערמען (דער אפאל ... בלום) וועט מען דען פון פראנקרייך ... א מין קאנצענטראציע־לאגער און ... זשעו־אפערע וועט מען דען געהען ... איהר שטאלץ און איהר צוקונפט ... טועלע עליטע פונ'ם גאנצען לאנד ... איז סאלידאריש מיט דעם יורידישען ... איבערגעדרעהטע פאקטען! ווער ... די רעכטע סטודענטען? די רעגירונג ... הייל דאך נישט שליסען דעם יורידישען ... און איינגאנצען זענען עס דאך בלויז ... ען אויף 10 טויזענד!

* * *

אנדערש איז, נאטירליך, דער ... לינקער פרעסע. דער בעריהמטער ... טהער וועססעל־אריאל שרייבט אין „... טירענדיג פיל סארא'ס אויסדרוקען:

די רעדע פונ'ם פרעמיער־מיניס ... טרעפען גלייך אין הארצען פון ...

(ווייטער זעה 5־טע זייט)

סענסאציע מיט אנ'ערמארדעט קינד און יודישע ציגיינער אין פראנקרייך

אין פראנקרייך געפינען זיך צוויי סארטען ...וואנדער-גרופען: די ערשטע, זענען פראנצוי... זייער בעשעפטיגונג בעשטעהט אין ארומפאה... איבער אלע ירידים פון גאנץ פראנקרייך מיט ...ע „גליקס-רעדער“. דאס זענען אזעלכע גרויסע ...ער מיט ציפערן; יעדערער קאן שטעלען א ...סענט אויף א ציפער און געווינען א פלאש ...ין אדער א פעקל סוכארעס. זייער ספעציאליטעט ...ען אויך די קארוזעלען — די הילצערנע פערדלעך ...אנדערע אזעלכע פערוויילונגען. פערהאן צוויי... וויי טרעפער, קובצען-מאכער,

די אלע מענשען האבען נישט קיין שטענדיגען ...; זיי וואוינען אין הייזקעס אזעלכע אויף רע... די פערמעגליכערע פון זיי פיהרען זייערע ...אויף רעדער מיט אויטאמאבילען, די ארי... מיט פערד און די גאר ארימע געהען צו ...און שטופען פאר זיך א וועגעלע מיט צוויי ...ער, וואו עס ליגט זייער גאנצער האב און גוטס.

געהסטו פארטאג אין די פאריזער פארשטעט ...קאנסטו זעהן אויף די פרייע פלעצער ארום ...טלעך פון די דאזיגע הייזקעס אויף רעדער; ...לעבען די מענשען, דארט האבען זיי חתונה, ...גרבוירען זיי זייערע קינדער און דארטען ...שטארבען; זיי אויף די ברייטע וועגען פון פראנק... צווישען די אויבען-געשילדערטע וואנדערער ...עון דא א היבש ביסעל יודען, איבערהויפט ...קאנער און טוניסער. דער טיפ האט שוין ...ג עקזיסטירט. מיר ווייסען, אז די בעריהמטע ...אנצויזישע אקטריסע ראשעל, איז געווען א טאכ... פון אזא יודישען וואנדערער און זי איז גע... ...ען געווארען אין א מויד -ערגעץ אויף די ...וועגען.

און פערהאן אויך א צווייטער סארט נאמאדען: ...זענען די ציגיינער. אין פראנקרייך צעהלען ... זיך ארום זעכציג טויזענד. עס איז קלאר, אז ...די צוויי וואנדער-שבטים זענען דא נא... ...בעציהונגען. זיי טרעפען זיך שטענדיג אויף ...ברייטע וועגען, אויף די זעלבע פלעצער, און ...מישען זיי זיך אויס. אט אויף אזא אופן ...מעגליך געווען, אז די ציגיינער-פאמיליע זעל... ...מען איז חושד געווען אין דעם טויט פון אומ... ...יונגעלע, זאל הייסען נישט מעהר און ...ווייניגער ווי לעווי.

די דאזיגע ציגיינער-פאמיליע מיט'ן נאמען ...איז איצט בעריהמט אין גאנץ פראנקרייך; ...דאס ערמארדעטע קינד איז א לעווי אדער נישט, ...איז נאך נישט אויפגעקלערט געווארען. איין ...איז אבער זיכער, אז ביי דער פאמיליע פעלט ...קינד און נישט דער פאטער און נישט די ...קאנען אנווייזען, וואו דאס קינד איז אהינ... ...קומען.

די געשיכטע פון דעם דאזיגען יודישען צי... ...ער איז באמת א מערקווירדיגע. אז די פארי... ...פאליציי האט צושיקט די פאטאגראפיע פון ...ערמארדעטען יונגעלע איבער גאנץ פראנק... ...האט דער קאפיטאן פון דער ארלעאנער זשאנ... ...מעריע זיך דערמאהנט, אז מיט א יאהר צו... ...האט ער געהאט צו טון מיט איינעם אנ'אקרא... ...און שווארץ-קינסטלער העברי לעווי און זיין ...מאריא לעווי, וועגען דער געשיכטע מיט א ...פארשוואונדען קינד.

העברי לעווי, נעמליך, פון וועמען די פרוי איז אוועק מיט א צווייטען ציגיינער (זיין נאמען איז קסענטיען), האט ביים צעשיידען זיך, צוטיילט מיט איהר די קינדער: העברי האט צוגענומען מיט זיך זייערע צוויי עלטערע יונגלעך און מאריא מיט איהר געליבטען האבען גענומען די צוויי יונגערע קינדער, א יונגעלע פון פיר יאהר און גאר א קליין מיידעלע. טרעפט זיך א מעשה, און מאריא ווערט אין א יאהר ארום ארעסטירט פאר א גנבה. העברי לעווי האט דאן געפאדערט פון איהר געליבטען, ער זאל איהם אומקעהרען די צוויי קינדער. קסענטיען האט דאן ערקלערט, אז דאס מיידעלע וויל ער ווייטער האלטען, וואס אנבעלאנגט דעם יונגעלע, האלט ער זיך אויף ביי אנ'ארבייטער אין א דארף. און העברי קאן געהן אהין און אפנעהמען דאס קינד. אז העברי איז אוועק צום ארבייטער, האט יענער איהם ערקלערט אז ער קאן איהם נישט און ער וועט איהם דאס קינד נישט אפגעבען. לעווי אבער האט נישט גע- וואלט אפלאזען, און האט זיך געווענדעט צו דער פאליציי, פארגעשטעלט זיינע פאפירען און בע- וויזען זיין פאטערליכע רעכט אויפ'ן קינד. און ענדליך האט ער דאס קינד בעקומען. וואס אנבע- לאנגט דאס מיידעלע איז זי ווי אין וואסער פער- שוואונדען.

איצט האט זיך די זשאנדארמעריע ווידער גענומען צו דער זאך. מען האט געוויזען דעם אר- בייטער, ביי וועמען ס'יונגעלע האט זיך געפונען די פאטאגראפיע פון ערמארדעטען און יענער האט איהם גלייך דערקענט אלס דעם זעלבען יונגעלע, וואס האט זיך ביי איהם מיט א יאהר צוריק אויפ- געהאלטען. דאס זעלבע האט אויך בעשטעטיגט דער שעף פון ארלעאנער הפיסה, וואו די מוטער איז געזעסען און וואוהין דאס יונגעלע פלעגט שטענדיג צו איהר קומען אויף בעזוך.

די פאליציי האט איצט געהאט פאר זיך א שווערע אויפגאבע אויפצוזוכען די פאמיליע לעווי, וועלכע איז ווי דער שטייגער ביי נאמאדען צווייהט און צושפרייט איבער'ן גאנצען לאנד. נאך לאנגע זוכעניש האט מען צוערשט ארעסטירט דעם זיי- דען, אנ'אלטען צוויי און זעכציג יאהריגען וואגא- בונד. ביי דער אויספארשונג האט ער ערקלערט, אז מיט יאהרען צוריק האט ער אוועקגעווארפען זיין פאמיליע אין ליאן, וועלכע איז בעשטאנען פון א פרוי מיט צוויי קינדער, א יונגעלע מיט א מיידעל. פון דאן אן ווייסט ער נישט, וואס מיט זיי איז געשעהן. אין א טאג ארום האט מען ענדליך אויף די וועגען פון פראנקרייך געכאפט דעם פאטער לעווי מיט איין יונגעל פון אכט יאהר.

דער פאטער האט גלייך געזאגט, אז ער ווייס גארנישט. ווייל ער האט דאס קינד איבערגעלאזען ביי דער מוטער ווען עס איז אלט געווען זעקס חדשים און פון דאן אן האט ער איהם נישט גע- זעהן. אבער דא האט זיך אריינגעמישט דער קליי- נער העברי לעווי און ערקלערט, אז דער גע- ליבטער פון זיין מוטער האט דאס קליינע ברודערל זיינס, סערזש, דער'הרג'עט אויפ'ן וועג מיט א שטיק אייזען פאר זיינע אויגען און אריינגעווארפען דאס קערפערל אין א טיפען ברונעם.

דאס דאזיגע עדות-זאגען פון אכט-יאהריגען יונגעל איז געווען אזוי קלאר מיט אזעלכע איינ- צעלהייטען, אז עס איז כמעט נישטא קיין צוויי- פעל אין דער ריכטיגקייט פון די פאקטען. שטעלט זיך איצט די פראגע: ווער איז דאס ערמארדעטע קינד, וועלכעס מען האט געפונען הינטער פאריז? און דאך איז דער קליינער אומבעקאנטער קרבן אזוי ענהליך צו דעם קליינעם פערשוואונדענעם סערזש לעווי, אז אלע עדות, דער ברודער און די מוטער, זאגען, אז זיי זענען אזוי ווי צוויי טראפענס וואסער, דערווייל האט די פאליציי פערזאמעלט די גאנצע „יודישע ציגיינער“ פאמיליע פאר דעם ברונעם, וואו מע זאל האבען אריינגעווארפען דעם זעקס- יאהריגען סערזש און מען קלייבט זיך צו אונטער- זוכען דעם ברונעם. עס איז אבער נישט קיין איינפאכער ברונעם. עס איז א טיפער, מיטעלאלטער- ליכער גראבען פופציג מעטער די טיף מיט אנ'איינ- האלט פון טויזענד פינף הונדערט קוביק מעטער וואסער.

ביז דאס שוידערליכע רעטעניש וועט זיך אויפ- דעקען, זוכט די פאליציי ווייטער צווישען די וואנ- דערער-שבטים. עס קאן אבער געמאלט זיין, אז נישט קוקענדיג אויף אלע אנשטרענגונגען פון דער פאליציי וועט דער סוד אין פאריז נישט אויפגע- דעקט ווערען. יען מען שטעלט זיך פאר, אז אין דעם גרויסער אורוואלד פאריז ווערען יעדעס יאהר פערשוואונדען 15.990 מענשען און פון זיי 1.905 קינדער. ווען מען גיט א טראכט, אז פון די 15.990 ווערען 7.004 קיינמאל נישט צוריק געפונען, ווען מען גיט א טראכט, אז יעדעס יאהר ווערען ארויס- געצויגען פון דער סען צעהנדליגער טויטע קער- פערס, וואס די גרעסטע צאהל פון זיי ווערען קיינ- מאל נישט דערקענט און ווערען בעגראבען אהן א נאמען, דאן וועט מען זיך נישט וואונדערן, אויב דאס אומבעקאנטע זעקס-יאהריגע יונגעל וועט בלייבען א רעטעניש אויף אייביג.

ווער קאן איך אזא איינזאמקייט פון דער מאדערנער גרויסער שטאט אויפדעקען דעם סוד פון אנ'ערמארדעט זעקס-יאהריג מענשען-קינד?

י. דאווידזאן

דאס לעבן אין ווארשא

(טעלעפאנישע ידיעות פון דער הויפט-שטאט)

סענסאציאנעלע רעוויזיע.

אין צוזאמענהאנג מיט דער אויספארשונג, וואס ווערט געפיהרט אין א געוויסער סענסאציאנעלער אנקלאגע, האט דער אויספארשונגס-ריכטער נעכטען אדורכגעפיהרט א רעוויזיע אין דער וואוינונג פון א געוויסען אנטאני פארטיק (אויאזדאווער אלעי 34) דעם רעפרעזענטאנט פון לאנדעס-פערבאנד פאר דער טעקסטיל-אינדוסטרי אין לאדז. די רעוויזיע האט געדויערט 8 שעה. ס'איז צוגענומען געווארען א גרויסע צאהל קארעספאנדענץ, וועלכע מ'האט צוגענומען צום אויספארשען.

אין די לעצטע צייטען האט פארטיק געקויפט א פערמעגען פאר 1,200,000 זל.

די ווייטערדיגע אויספארשונג ווערט געפיהרט אין געהיים.

ווידער אויסגעהאקטע שויבען.

אין הויז אויף גראניטשנא 16 האט אנ'אומ- בעקאנטער אויסגעהאקט די שויבען פון דער קא- וויארניע „ניעכפאדזשאנקא“.

עקזעקוציעס דארפען נישט רואיני- רען די בירגער.

די שטאטישע סטאראסטוועס האבען זיך שוין צוגעפאסט צום צירקולאר פון אינערן-מיניסטער וועגען דער ענטשפרעכענדער אנווענדונג פון צוואנגס-מיטלען אין די אדמיניסטראציעס.

ביי אנווענדען עקזעקוציע-מיטלען ווערט אויס געוועהלט דאס מילדערע מיטעל. ביי עקזעקוציעס אויף דעם פערמעגען ווערט דערהאלטען דער מי- נימום פון דער אויסהאלטונג פון דעם ליציטירטען און די מענשען, וועלכע ער האלט אויס. די עקזע- קוציע טאר נישט רואינירען דעם בירגער.

לאנדעס קאנפערענץ פון די יודישע טעריטאריאליסטען.

שבת און זונטאג איז פארגעקומען אין ווארשא א לאנדעס-קאנפערענץ פון די יודישע טעריטאר- יאליסטישע ארגאניזאציעס. אין דער קאנפערענץ האבען אנטיילגענומען עטליכע צעהנדליג דעלע גאטען פון גאנץ פוילען. ס'זענען אנגענומען גע- ווארען א רייה פארשלאגען וועגען פערשטארקען די טעריטאריאליסטישע בעוועגונג צווישען דער יודישער געזעלשאפט.

אפגעלעגט די סעסיע פון אקציאנס- קאמיטעט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

נעכטען האבען די מיטגלידער פון אקציאנס- קאמיטעט, וועלכע וואוינען אין ווארשא, בעקומען א טעלעגראפישע מיטטיילונג פון עקזעקוטיוו, אז די סעסיע פון אקציאנס-קאמיטעט איז אפגעלעגט גע- ווארען אויף אנ'אומבעשטימטער צייט.

די דירעקציע פון דער לייפציגער מע- סע לאדענט איין יודישע פירמעס...

אין די לעצטע טעג האבען עטליכע צעהנדליג יודישע פירמען אין ווארשא בעקומען איינלאדונגען אנטיילצונעהמען אין דער לייפציגער מעסע, וועלכע קומט פאר אין פריהלינג. די פירמעס האבען די איינלאדונגען צוריקגעשיקט.

25 זל. האט ער „איבערגעמאכט“ אויף 25 טויזענד.

אין פאסט-אמט אויפ'ן הויפטוואקזאל האט מען פערהאלטען דעם לאנג-געזוכטען געשיקטען אפע- ריסט סט. ווישניעווסקי, וועלכער האט אין א בע- שטעטיגונג פון פ.ק.א., אז ער האט אנ'אפשפא- רונג פון 25 זל. איבערגעמאכט אויף 25 טויזענד זל, און מיט דער דאזיגער בעשטעטיגונג האט ער אדורכגעפיהרט פערשידענע אפערעס.

געשטארבען דער אקטיאר יוסטיאן

נעכטען ביינאכט איז געשטארבען פון א הארץ- קראנקהייט דער בעקאנטער דראמאטישער אקטיאר קאזשימיעזש יוסטיאן.

„קאפושניאק“

(פון זיין יובל-בוך)

פון ב. וולאדעק.

ער האט געשטאמט פון די נידריגסטע שיכטען ...פאלק. ווען ער איז געווען א קליין קינד, האט ...די פרויען, די זינדיגע פרויען פון דער זינדי- ...גאס, וואו זיינע עלטערען האבען געוואוינט, ...געקושט מיט זייערע געפארבטע לידענשאפט ...ליפען און נאכ'ן „ענטוויינען“ האט זיין מו- ...אפט צוגעטראגען צו זיין מויל א גלאז ביטער- ...פיליגע ביר. ער האט זיך אויפגעהאדעוועט צווי- ...זינד און פערברעך אויף א פארשטאט פון ווארי... וואו די לאדענס זענען בייטאג געווען צוגע- ...און וואו ביינאכט האבען טענער פון מוזיק, ...ליכט און שרייענדיגע טואלעטען געפייערט ...טרויעריגען משוגעגעם יום-טוב. צו פופצען ...האט ער שוין געוואוסט אלע סודות און האט ...אלע זינדיגע פרויען מיט די ערשטע נעמען. ...אומדערשראקען, פול מיט לעבען און בע- ...פון שטארקייט, איז ער געווען א וואק- ...שטערן אויפ'ן הימעל פון דער אונטער- ...וואו די פרויען האבען פערגעטערט זיין ...און די מענער האבען מורא געהאט פאר זיין ...מעסער אין שטיוועל און שווארצען פלינקען ...אין הינטער-קעשענע.

דעם זומער, ווען אין ווארשא איז אויסגעבראכ... די גרויסע מלחמה פון דעם „אפגרונט“ מיט ...ארגאניזירטע ארבייטער, ווען פעדערען און ...זייערע ציהרונג זענען געפלויגען און האבען זיך ...אין די גאסען, וואס זענען געווען פול ...קריצעניש און געשרייען פון נקמה, דאר- ...איז ער געווען איינער פון די ערליכסטע ...פון דעם טיפען גרוב פון זינד און ...מיט'ן מעסער און פיסטאלעט פערטיידיגט די ...פון שאנד.

נישט איך, נישט אנדערע ווייסען ווי אזוי ער ...געווארען א רעוואלוציאנער, נאר איינמאל האט ...פערלאזען די פארשטאט, בעמענדיג מיט זיך נאר ...געוועהר און איז אריינגעטראטען אין דער פוי- לישער רעוואלוציאנערער פארטיי. ער איז נישט געווארען קיין בעל-תשובה, ער האט נישט געפיהלט קיין ברעקעל פעראכטונג צו זיין פערגאנגענהייט און האט זיך גאר איצט אויך נישט געשעמט צו גיין אין גאס מיט גאסען-פרויען און גוטמוטיג צו נעמען מתנות פון זיינע אומגליקליכע געליבטע, נאר א בלינדער בעוואוסטזיין האט איהם בעצוואונ- גען און געטריבען אין די סכנות פון רעוואלוציאנע רען לעבען. דער ווילען צו זיין א העלד פאר'ן פאלק און פאלקס פרייהייט האט זיך אין איהם פאנאנדער געבערענט מיט טויזענטער פייערצונגען, און זיין צונג האט געשאלטען די זעלבסטהערשאפט און די אונטערדריקער פון פאלק. די איינציגע זאך, וואס ער האט געקענט פערשטיין אין דעם פראגראם פון זיין פארטיי, איז געווען דער טעראר און באלד איז ער געווארען זיין פאנאטיקער און העלד.

וואלט ער געווען אנדערש דערצויגען און מעהר אינטעליגענט, וואלט אפשר זיין נאמען גע- ווארען אומשטערבליך אין דער געשיכטע פון דער רעוואלוציע, נאר זיין בלינדע איבערגעגעבענהייט צום קאמף פאר רעכט, האט איהם געמאכט בלויז דורשטיג און ווילד.

— היינט וועל איך שלעכט שלאפען — איך האב נאך פאר'ן טאג קיין איין צארישען הונד נישט אוועקגעשיקט צום טייוועל...

דאס איז געווען אין יענער צייט, ווען אלע ווילע פלעגט מען געפינען אויף די גאסען פון ווארשא דורכגעלעכערטע קערפערס פון זשאנדארען, שפיאנען און פאליציאנטען.

פלוצלינג, אין מיטען עסען אדער שמועס אין קאמפאניע פלעגט ער זיך ארויסגנבענען פון הויז און באלד קומען צוריק מיט א טייוואלאנישען שמיי כעל אויף די ליפען און פארטזעצען דאס עסען אדער דעם שמועס, ווי קיינמאל גארנישט געווען, ווען אונטען האבען גאנצע פולקען סאלדאטען איבער- געקעהרט די שטאט, זוכענדיג דעם פערברעכער.

זיין אלטע בעקאנטשאפט מיט די וועגען פון דער פאליציי האבען איהם שטענדיג ארויסגעלאזט טרו- קען פון וואסער און זוואס מעהר זיינע חברים זענען אריינגעפאלען און אוועק צו דער תליה אלץ מעהר איז געוואקסען זיין שנאה און ווילען פון נקמה.

— אין בלוט וועל איך אויסבאדען זייערע הינטישע גופים. פאר יעדער האר פון א חבר וועט פאלען א מענש...

א חוץ דעם שטענדיגען קלערען, ווי אזוי „אוועקצולייגען“ צארישען דיבער, איז געווען נאך אנ'אנדער געדאנק, וואס ער האט ווען ס'איז געשענקט אביסעל אויפמערק און דאס איז געווען „קאפושניאק“. גוט-איינגעקאכטע פעטע קרויט מיט א סך מעהליגע קארטאפעל איז געווען זיין ליידענ- שאפט און האט איהם שטענדיג געשאפען א גליק- ליכע געהויבענע שטימונג.

— אבער מאכט מיר אנ'אמת'ן „קאפושניאק“ אז די פארע זאל זעצען צום באלקען, א רוח אין די הינט, א כאליערע אויף זיי!

און די באלעבאסטע פון זיין וואוינונג האט צוגעלייגט נאך אביסעל פעטס און אויסגעקליבען די בעסטע קארטאפעל.

אין ווארשא איז דעמאלט געווען א פאליציאנט וואס האט אנגעווארפען א פינסטערע שרעק אויף דער גאנצער שטאט. זיין ברוטאליטעט און מער- דערישע הארצלאזיגקייט זענען געווען א בייוואָרט אויף יעדערנס צונג. ארומגערינגעלט מיט א מחנה אויסגעקליבענע רוצחים פון דעם ערגסטען פאלק, האט ער געשפאצירט איבער דער מארשאלקאווסקא מיט די אויגען פון א הונגעריגער רויב-חיה, וואס ארעסטירט יעדען איינעם, וואס איז איהם נישט געפעלען, און אלע טאג זענען פון אוטשאסטאק ארויסגעפאהרען וועגען מיט צוהרגעטע און פער- שוועכטע קערפער פון בור-מנב'ס.

די „באיובקע“ האט זיך שוין מיאוס געווען פון איהם אפצורוימען פון וועג און די צאהל פון זיינע אומגליקליכע קרבנות איז געוואקסען מיט יעדער שעה.

דער נאמענלאזער העלד פון מיין דערציהלונג האט אפט געטרוימט פון א העלדישען גרויסען אויפטו — זיך נוקם זיין אן א פאליציאנט פאר דעם אומזיסט פערגאסענעם בלוט. איינמאל אין זומער, איז ער אויפגעשטאנען פריהער ווי געווענ- ליך, האט אויסגעשמירט זיין „בראונינג“, אנגע- פילט די קעשענעס מיט קוילען און איז ארויס פון הויז. אויפ'ן וועג האט ער זיך עפעס דער- מאנט. ער האט זיך אומגעקעהרט צוריק און צוגע- רופען די פרוי פון הויז.

— היינט וויל איך צו מיטאג א גוטען קא- פושניאק! אבער, איהר ווייסט, אזוי, אז.....

דא האט ער איהר פעסט אנקלאפ געטון איבער דער פלייצע און איז אוועק.

איינס א זייגער איז אויפ'ן טיש געשטאנען א הייסער, פעטער קאפושניאק. א געדיכטע, הייסע פארע האט זיך געהויבען פון שיסעל צום באלקען און געמאכט דאס הויז היימליך און גליקליך. איינס א זייגער קומט ער שטענדיג צוריק און האט ליב צו געפונען אלץ פארטיג אויפ'ן טיש.

ס'איז שוין נאך איינס — פארוואס איז ער נישטא? דער קאפושניאק האט אנגעהויבען אפצו- קיהלען און די באלעבאסטע האט אומרוהיג ארויס- געקוקט פון פענסטער.

ער איז שוין מעהר קיינמאל ,קיינמאל נישט געקומען.

זיין שאס אין פאליציאנט האט אפגעקלונגען איבער גאנץ רוסלאנד און האט אנגעפילט אלעמענס הערצער מיט פרייד. אבער כאטש עס איז נישט געווען זיין לעצטער שאס, איז עס געווען זיין לעצטע שעה. לויפענדיג פון פלאץ, וואו דער דערמארדעטער איז געלעגען אין זיין אייגען בלוט, האט ער געוואלט ראטעווען א זיי- טיגען מענשען, וואס די פערלוירענע סאלדאטען האבען נאכגעיאגט. אנשטאט אויסנוצען די געלעגענ- הייט און אנטלויפען, האט ער זיך אפגעשטעלט דערשאסען די פערפאלגער פונ'ם פרעמדען מענשען און האט מיט דעם אפגעשניטען דעם וועג זיך זעלבסט; סאלדאטען האבען איהם בעמערקט, איהם נאכגעיאגט און ווען ער איז א מידער געלעגען בעהאלטען צווישען קאסטענס אויף א גרויסען זאר- שעווער הויף האבען די שארפע פיקעס פון די בלוט-צורייצטע און פערצווייפעלטע סאלדאטען דורכ געלעכערט זיין יונגען קרעפטיגען קערפער.

איינפלוסרייכע ענגלישע צייטשריפט
טרעט ארויס מיט א פלאן צו „קאנטאניזירען" ארץ-ישראל
פעדעראַלע רעגירונג אנשטאַט דעם לעגיסלאַטיוו-ראַט

לאָנדאָן (יט"א). אין דער איינפלוסרייכער קאָנסערוואַטיווער צייטשריפט „ספּעקטאַטאָר" איז דער געווז. געהילפס-סעקרעטאַר פון דער א"י-רעגירונג ליאָנעל ערטשער קאָסט אַרויסגעטרעטען מיט אַ נייעם פּלאַן פון איינטיילען א"י צוזאַמען מיט עבר-הירדן אין צוויי אומאָפּהענגיגע קאַנטאָנען און אַזוי אַרום צו לעזען דאָס פּראָבלעם פון זעלבסטפערוואַלטונג אין גייסט פון מאַנדאַט. מר. קאָסט האַלט, אַז די פּערספּעקטיווען פאַר דעם געפּלאַנטען לעגיסלאַטיוו-ראַט זעגען נישט קיין גינסטיגע און דעריבער שטעלט מיט זיך פאַר די „קאַנטאָניזירונג" אַ פיל פּראַקטישערע לעזונג. לויט דעם דאָזיגען פּלאַן, זאָלען די ביידע קאַנטאָנען, דער יודישער און אַראַבישער, אונטערליגען אַ פעדעראַל-רעגירונג, וואָס וועט קאָנטראָלירט ווערען דורך דער מאַנדאַט-מאַכט. די ביידע קאנטאנען וועלען געניסען פון אַ ברייטער אינערליכער אויטאָנאָמיע אויפ'ן געביט פון אלגעמיינער אַדמיניסטראַציע און בעזונדערס פון רעכטסוועזען און פינאַנסען. דאַגעגען וועלען צו די קאָמפּעטענצען פון דער פעדעראַל-רעגירונג געהערען די געביטען פון לאַנד-פערטיידיגונג, צאָלען און קאָמוניקאַציע.

ירושלים, בית-לחם, דער פּאָרט און דער נאַפט געביט פון חיפה, וועלכער איז געוואָרען אַ לעבענס-וויכטיגער עלעמענט אין דער קאָמוניקאַציע און ים-סטראַטעגיע פון דער בריטישער אימפעריע, זאָלען אויסגעטיילט ווערען פון די קאַנטאָנאַלע געביטען און אונטערליגען דער דירעקטער אַדמיניסטראַציע פון דער מאנדאט-מאכט.

דער אַראַבישער קאַנטאָן זאָל בעשטעהן פון דעם איצטיגען עמיראַט פון עבר-הירדן (פאַר וועלכען די ציוניסטישע בעשטימונגען פון מאנדאט האָבען נישט קיין אָנווענדונג) און פון די בערגיגע געגענדען פון גליל, שומרון, און יהודה. די הויפּט-שטאָט פון דעם קאַנטאָן זאָל זיך געפינען אין דעם היסטאָרישען, פּאָליטישען און אַדמיניסטראַטיווען צענטער שכם. די אונגאַטירליכע ירדן-גרעניץ זאָל אָפּגעשאַפט ווערען.

דער יודישער קאַנטאָן, די נאַציאָנאַלע היים, זאָל אַרומנעמען די 4 טאָלען פון שרון, עמק יזרעאל עכו און חולה. וואָס געפינען זיך שוין מערסטענס אין יודישען בעזיץ, מיט אַן אָפּגעזונדערטען שטח ביז דעם מוזולמענישען צענטר איז עזה, כדי אַזוי אַרום צו שאַפען „אַן אַראַבישען קאָרידאָר" דורך די אַראַבישע שטחים פון לוד און רמלה ביז צום ים-ברעג אין יפו. די הויפּט-שטאָט פון יודישען קאַנטאָן זאָל זיין תל-אביב. אַ גאַנץ בעזונדערער אָפּמאַך דאַרף זיך בעציהען אויף באר-שבע, וועמענס גורל איז אָפּהענגיג פון דער מעגליכקייט פון וואַסער-פערזאָרגונג.

די קאַנטאָנאַל-אַדמיניסטראַציעס זאָלען פון זיך אַליין וועהלען פאָרשטעהער, וואָס וועלען זיצען אין פעדעראַל-ראַט אונטער'ן פאָרזיץ פון הויך-קאָמיסאַר. מיטגלידער פון דעם פעדעראַל-ראַט ווע לען אויך זיין די בריטישע קאָמיסאַרען פון ירושלים און חיפה און די הויפּט-בעראַטער פון הויך-קאָמיסאַר. מר. קאסט גלויבט, אַז עס וועלען נישט ענטשטעהען קיין בעזונדערע שוועריגקייטען אין די פראַגען פון דעם עמיר אַבדולאַה'ס שטעלונג און פון די פינאַנסיעלע און רעכטליכע בעציהונגען צווישען דער פעדעראַל-אַדמיניסטראַציע און די אַדמיניסטראַציעס פון די קאַנטאָנען. דאָס בעשטע-הענדע קאָנסטיטוציאָנס - געזעץ („אָרגאַניק לאָו") פון עבר-הירדן וואָלט געקענט אויסגעברייטערט ווערען אויף דעם גאַנצען אַראַבישען שטח, און אַן ענליכער קאָנסטיטוציאָנעלער אינסטרומענט וואָלט געקענט געשאַפען ווערען אויך פאַר דער יודישער נאַציאָנאַל-היים, וואָס איהר „פּרעזידענט" וואָלט געהאַט אַ רעכטליכען אומאָפּהענגיגקייטס-סטאַטוט ווי דער, פון וועלכען עס געניסט דער עמיר אַבדולאַה.

דער הויפּט-צוועק — מיינט מר. קאָסט — וואָלט געווען דאָס, וואָס איינהאַלטענדיג דעם שוץ פון די וויכטיגסטע בריטישע אינטערעסען, וואָלט דאָס איצטיגע סיסטעם פון דירעקטער אַדמיניסטראַציע, וואָס איז גורם נאַציאָנאַליסטישע עקסצעסען, פערביטען געוואָרען אויף אַ סיסטעם, פון אינספּעקציע און אויפזיכט, און דערמיט וואָלטען פאַר'ן לאַנד געעפענט געוואָרען מעגליכקייטען צו פעראַנטוואָרטליכע אַמטען, וועלכע די בעפעלקערונג זוכט מיט רעכט און וועלכע קענען איהר אָנגעטרויט ווערען.

אַזאַ עוואָלוציע — שרייבט ווייטער מר. קאָסט — וואלט נישט בעדייטעט, אַז עס מוז דורכגעפיהרט ווערען אַ צוואַנגמעסיג טראַנספערירען פון מענשען אָדער אייגענטום. קיין זאַך וועט נישט שטערען, אַז אראבער זאָלען ווייטער וואוינען און פערמאָגען אייגענטום אין יודישען קאַנטאָן — און פערקעהרט. אָבער דאָס לאָקאַלע געזעץ און די שפּראַך וועלען אין יודישען קאַנטאָן זיין יודיש און אין אַראַבישען — אראביש פאַר אַלעמען. דאָס וועט בלויז זיין אַ נאַטירליכע ענטוויקלונג פון אַ שוין-עקזיסטירענדען צושטאַנד (צבש. אין די שוועסטער-שטעט יפו און תל-אביב). אַ בליק אויף דער מאַפּע וויזט, אז א"י איז שוין איצט, אַ דאַנק נאַטירליכע פּראָצעסען, אַ „קאַנטאָניזירט" לאַנד.

מר .קאָסט האַלט, אז דורך אַזאַ קאַנטאָנען-איינטיילונג וועט אין אַ בעדייטענדער מאָס זיך פון זעלבסט לעזען דאָס אימיגראַציע-פּראָבלעם — דער סלע-המחלוקת צווישען דער מאַנדאַטאַר-מאַכט און די ציוניסטישע אָרגאַנען. די אַדמיניסטראַציע פון יודישען קאַנטאָן וואָלט, נעמליך, געדאַרפט אויף זייגענער אחריות ענטשיידען וויפיל אימיגראנטען דער קאַנטאָן קען אויפנעהמען. וואָלט די פונדאַמענטאַלע פּאָליטישע פראַגע געווען געלעזט און עס וואָלט בעזייטיגט געוואָרען יעדער גרונד פאַר שנאה, חשדים און אָפּנאַרערייי, וועלכע בעפלעקען איצט דאָס הייליגע לאַנד, דאַן וואָלט מען געקענט ערוואַרטען, אַז אַ יודישע מינדערהייט זאָל גערן ווערען אויפגענומען אַלס קאָלאָניסטען אין דעם ריכען, אָבער אונענטוויקעלטען אבה"י, וואו די יודען האָבען איצט נישט קיין דריסת-הרגל צוליב פּאָליטישער ליידענשאַפטליכקייט און בעפירכטונגען.

אַזאַ פּלאַן — פערענדיגט מר. קאָסט — וואָלט געווען אַ גערעכטע און פערנונפטיגע אינטערפּרעטאַציע פון גרויס-בריטאַניען'ס מאַנדאַט-פערפליכטונגען און וואָלט מיט קיין איינער פון די דאָזיגע התחייבות'ן נישט געשטאַנען אין סתירה. דאָס וואָלט געגעבען די מעגליכקייט צו שאַפען אין א"י אַ יודישע נאַציאָנאַלע היים פיל שנעלער ווי דאָס איז איצט מעגליך, דאָס וואָלט פון דער אַנדערער זייט ערלויבט אָפּצוהיטען די רעכט פון די אַראַבער פאַר וועלכע די מאַנדאַטאַר-מאַכט איז אין א גלייכער מאָס פעראַנטוואָרטליך. דאָס וואָלט איינגעפיהרט די זעלבסט-רעגירונגס-אינסטיטוציעס, וואָס זענען פאָרגעזעהען אין מאַנדאַט, און לסוף וואָלט אַזאַ פּלאַן ערלויבט צו זיכערן די אינטערעסען פון דער בריטישער אימפעריע אין דעם דאָזיגען לעבענס-וויכטיגען ווינקעל פון דער וועלט.

יודישע קולטור-בונדען אין דייטשלאַנד
אפגעשטעלט אויף שטענדיג?

בערלין (יט"א). די צוקונפט פון די יודישע קולטור-בונדען אין דייטשלאַנד שטעהט אונטער אַ פראַגע-צייכען.

ווי בעקאַנט, האָט דער פּראָפּאַגאַנדע-מיניסטער ד"ר געבעלס פעראָרדענט אָפּצושטעלען די טעטיגקייט פון די קולטור-בונדען דעם זעלבען טאָג, וואָס עס איז אָנגעקומען די ידיעה וועגען דער ערמאָרדונג פון גוסטלאָפ'ן. דאָס האָט — לויט דער דעמאָלס-דיגער מעלדונג — געזאָלט זיין אַ „פּאָרויבטס-מאָסנאַהם". און מען האָט געגלויבט, אַז נאָך דער לויה פון גוסטלאָפ'ן וועט דער פערבאָט פאַר דער טעטיגקייט פון די קולטור-בונדען אָפּגעשאַפט ווערען. דערווייל אָבער האָט דאָס פּראָפּאַגאַנדע-מיניסטעריום קאַטעגאָריש אָפּגעוואָרפען די מעהרמאָליגע אינטערווענצען צו ערלויבען ווידער-אויפצונעהמען די טעטיגקייט פון די קולטור-בונדען.

חוץ דעם קולטור-מאָראַלישען פערלוסט, וואָס די האַלטונג פון דער רעגירונג איז גורם דעם יודישען קיבוץ אין דייטשלאַנד, זענען דורך דעם אויך בערויבט פון יעדער מעגליכקייט צו פערדינען אויפ'ן קאַרגען לעבען פיל הונדערטער יודישע אַרטיסטען, זינגער, מוזיקער און לעקטאָרען, וואָס זענען אָנגעשטעלט אין די קולטור-בונדען און וואָס די דאָזיגע אַרבייט איז זייער לעצטער לעבענס-מקור. זיי אַלע מוזען איצט אָנקומען צו אונטערשטיצונגען די יודישע קהלות. די מיטגלידער פון די קולטור-בונדען (בלויז אין בערלין צעהלט דער קולטור-בונד העכער 10 טויזענד מיטגלידער) קענען אויך נישט צאָהלען זייער מיטגליד'ס שטייער היות דער גאַנצער אַפּאַראַט פון די קולטור-בונדען איז נישט טעטיג.

אין איצטיגען מאָמענט שיינט צו זיין זיכער, אַז די רעפּרעסיע פון פּראָפּאַגאַנדע-מיניסטעריום געגען די דייטשע יודען איז אַ לאַנגדויערענדע, און עס איז נאָך צווייפעלהאַפט, צי די רעפּרעסיע וועט נאָך בכלל צוריקגעצויגען ווערען.

דאס לעבען אין ארץ-ישראל
ידיעות פון דער יודישער טעלעגראַפען אַגענטור

טיפוס - עפּידעמיע אין באר-שבע.

ירושלים. אין באר - שבע און אין דער גאַנצער אומגעגענד איז אויסגעבראָכען אַ טיפוס עפּידעמיע, וואָס פערשפּרייט זיך זעהר שטאַרק צווישען די דאָרטיגע אַראַבער, וועלכע ליידען איצט הונגער און בעקומען נישט קיין מעדיציניסטישע הילף. דער אינגעציגער דאָקטאָר פון באר-שבע געפינט זיך איצט אין אקאַבא, וואוהין ער איז אַרויסגערופען געוואָרען מיט א עקספּעדיציע פון רעגירונגס בעאַמטע. כדי צו פאַרשען די דאָזיגע געגענד אין צוזאַמענהאַנג מיט די סטראַטעגישע פּלענער וועלכע די בריטישע מיליטער מאַכט פיהרט איצט דורך.

די הכנסות פון קרן קימת אין א"י שטייגען.

ירושלים. אין חודש יאַנואַר האָבען די הכנסות פון קרן קימת אין א"י דערגרייכט א סומע פון 3108 פונט. זייט אָקטאָבער — בסך הכל א סומע פון 11138 פונט לגבי 9465 פונט אין דערזעלבער צייט פון פאַריגען יאָהר.

קולטור-דעפּאַרטאַמענט ביים ועד-הלאומי.

ירושלים, אויף דער לעצטער זיצונג פון ועד-הלאומי איז בעשלאָסען געוואָרען צו גרינדען א קולטור אָפּטיילונג פאַר די נייע עולים. איהר הויפּט אויפגאַבע איז צו פערשפּרייטען די העברעאישע שפּראַך צווישען די ניי-אָנגעקומענע. מען וועט עפענען ענטשפּרעכענדע אָוונט קורסען דורך דער פערמיטלונג פון די לאָקאַלע ראַטען און אָרגאַניזאַציעס.

באר - שבע און די נייע באָרען געזעצען.

ירושלים. די אַראַבישע צייטונג „א דיפאַע" בעגריסט מיט צופרידענהייט דעם בעשלוס פון די אַראַבישע שייכען אין באר שבע צו שיקען א פּראָטעסט-טעלעגראַמע צום הויך קאָמיסאַר וועגען דעם נייעם באָרען געזעץ, וואָס שליסט אויס דעם קרייז באר-שבע פון דער ווירקונג פון געזעץ.

אַזוי ווי אין באר שבע זענען נישטאָ קיין קליינע באָרען-בעזיצער פאָדערט דערי בער די צייטונג, אז די רעגירונג זאָל אויסאַרבייטען א ספּעציעלען געזעץ פאַר באר-שבע, אז די האַרטיגע באָרען-בעזיצערס מאָרען נישט פערקויפען זייער באָדען, אויב זיי לאָזען זיך נישט איבער מינימום 1000 דונאַם.

פערברייטערונג פון דעם פּאָרט אין עכו.

ירושלים, די אראבישע צייטונג „אל ליוואַ" טיילט מיט אז די א"י רעגירונג האָט בעשלאָסען צו פערברייטערען דעם פּאָרט אין עכו. צו דעם צוועק איז שוין אַרויסגעשיקט געוואָרען קיין עכו א ספּעציעלער אינזשיניער, די אַרבייט וועט זיך אָנהויבען אין עס וועט געבויט ווערען א באַהן ליניע, וואָס וועט פערבינדען דעם פּאָרט מיט דער איצטיגער באַהן-סטאַציע, ווי די צייטונג גיט איבער איז מען אין דעם דאָזיגען פּלאַן אויסען צו פערוואַנדלען עכו אין א האַנדעלס פּאָרט, ווייל דער פּאָרט אין חיפה זאָל ווערען א מיליטערישער פּאָרט.

ארום אַקאַבאַ.

ירושלים. דער שטעלפערטרעטער און גענעראַל-סעקרעטאַר פון דער א"י רעגירונג ה' סודי איז אָפּגעפאָהרען קיין עבה"י: כדי צו פיהרען ווייטערע אונטערהאַנדלונגען מיט דעם בריטישען פרעזידענט ווי אויך מיט'ן עמיר אַבדולאַה וועגען פּולשטענדיגע איבערגאַבע פון אקאַבאַ און אומגעגענד אונטער'ן בריטישען פּראָטעקטאָראַט. ווי אויך וועגען פּראָבלעמען פון אלגעמיינער פּאָליטישער און סטראַטעגישער וויכטיגקייט פאַר בידע לענדער אין דער איצטיגער אינטערנאַציאָנאַלער לאַגע.

אין געוויסע מאַסגעבענדע קרייזען אין א"י ווערט אַרויסגעהויבען די איבערצייגונג אז אלע שטריט-פראַגען בנוגע אקאַבאַ וועלען גאָר אינגיכען ליקווידירט ווערען און אקאַבאַ וועמענס פּאָרטיפיקאַציע-אַרבייטען זענען איצט אין פולען גאַנג, וועט אריבער אין ענגלישען בעזיץ, אויף אַזאַ אופן וועט ענגלאַנד אויף אַן אָפיציעלען אופן בעקומען אַ וויכטיגען סטראַטעגישען שטיצפּונקט אויפן רויטען ים, וואָס איז איצט פון בעזונדערער וויכטיגקייט אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם געפּלאַנטען קאַנאַל, וועלכער וועט דורכגעשניטען ווערען פון ראַפאַ קיין אקאַבאַ און וועט פערבינדען דעם מיטעללענדישען ים מיטן רויטען ים.

אקציע געגען בעגרענצונגען פון טוריסטען אין ארץ ישראל.

ירושלים. די א"י רעגירונג האָט שוין פון לאַנג ברעגט צו בעגרעניצען די צאָהל אהוואָקאַטען אין לאַנד. צוליב געוויסע סיבות האָט די רעגירונג ביז איצט דעם פּלאַן נישט דורכגעפיהרט. דאַגעגען זענען איינגעפיהרט געוואָרען שטרענגערע עקזאַמענס. אַזוי אז נאָר א קליינע צאָהל קאַנדידאַטען האָבען די שאַנסען צו בעקומען אהוואָקאַטען רעכט. אַזוי ווי דער גע פאָרערטער צענזוס צו ענטפערען אויף די געשטעלטע פראַגען איז געהעכערט געוואָרען פון 40 פּראָצ אויף 66 פּראָצ. האָבען פון איבער 100 קאַנדידאַטען אויס געהאַלטען די עקזאַמענס בלויז 13. איינער פון די קאַנדידאַטען וואָס איז דורכגעפאַלען ביי די עקזאַמענס, האָט אָנגעקלאָגט די עקזאַמינאַטאָרען־קאָמיסיע אין געריכט און געפאָדערט נאָכאַמאָל איהם צו עקזאַמענירען. די ריכטער האָבען אויסגעפונען די פאָדערונג פאַר א גערעכטע און לויט זייער בעשלוס וועט די עקזאַמינאַטאָרען קאָמיסיע מוזען קומען פאַר'ן געריכט און זיך פערטיידיגען. דער אויסגאַנג פון פּראָצעס ווערט ערוואַרט מיט גרויס אינטערעס.

ווידער ענטדעקט אַן אַלטען שוהל-בנין אין א"י.

ירושלים. פּראָפ. ל. א. מאיר און ד"ר. א. רייפענבערג, וועלכע האָבען מיט א צייט צוריק בעת זייערע אַרכעאָלאָגישע אויסגראַבונגען ענטדעקט אין קרייז אשתמוע אַן אַלטען שוהל-בנין, האָבען איצט ווידער ענטדעקט אַן אַלטערטימליכען שוהל-בנין אין סוסיה.

ראַדיאָ - ווינקעל

אַמעריקאַ זוכט די שטימען ... רוזוועלט, מוסאָליני און היטלער ... לאַסיע.

די אַמעריקאַנער צייטונגען דערצעהלען ... געגען אינטערעסאַנטע עקספּערימענטען, וואָס ... ראַדיאָ פיהרט דאָרט דורך.

יעדען אָוונט גיט אויף דער ניו-יאָרקער ... דיאָ אַנ'אויד-ציע א.ב. „דער מאַרש פון דער ... דאָס איז אַ מין איבערזיכט פון די וויכטיגסטע ... טאָג-געשעהעניש, וואָס ווערט געמאַכט אין ... דראַמאַטיזירטער פאָרם.

דער קאָנפּעראַנסיער איז אַן אַקטיאָר, ... טרעט אויף אַלס די „שטים פון'ם גורל". ... דיציע הויבט זיך אָן מיט אַ מעסיג אויסגעזאָגטען ... זאַץ: „די צייט שפּרייזט פאָראויס". פון ... ווערטער, וואָס קומען דערנאָך, ווערט מען ... געוואַהר, וואו די אַקציע קומט פאָר. די ... סצענעס לויפען גיך דורך און די „שטים ... גורל" גיט צו דער צייט די נויטיגע, קורצע ... קלערונגען.

באַלד אין אָנהויב, למשל, דערוואוסט ... זיך, אַז דאָ רעדט דער ניו-יאָרקער פאָרט ... הערט, ווי עטליכע צייטונגס-רעפּאָרטערען ... אַנ'אינטערוויו מיט'ן מיליאַרדער מאָרגאַן ... כער איז נאָר וואָס צוריקגעקומען פון זיין ... וויילען אין ענגלאַנד. דאָס גיט מען דאָ ... ראַדיאָ הערערס עטליכע פון די וויכטיגסטע ... טישע אַנשויאונגען פון דעם דאָזיגען מיליאַרדער ... אין דער סטודיאָ זעהט עס אויס, ווי ... אַקטיאָרען, וועלכע שפּילען די ראָלע פון ... פאַרטערען, וועלכע וואַלטען געשטאַנען ... מיקראָפאָן און „מאָרגאַן" — פאַר'ן צווייטען ... אין אַ פינף מינוט אַרום שטעהט דער זעלבער ... טיאָר שוין ווידער פאַר'ן מיקראָפאָן, נאָר ... שפּילט ער גאָר די ראָלע פון אַנ'עדות אין ... ריהמטען מאָרד-פּראָצעס. דערנאָך קומט ... סצענע אין סאַן-פּעדראָ (קאַליפאָרניע), וואָס ... בער אין אַ לעבעדיגען שמועס, ווי אַזוי ... שטאַאַטס-סעקרעטאַר האָל וואָרענט די ... שיפען, וועלכע פיהרען סחורות קיין איטאליען ... האַנדלען קענען זיי בלויז אויף אייגענער ...

אַזוי רוקט זיך דאָס פּראָגראַם מיט די ... סצענעס אין פערלויף פון 15 מינוט — קאָנדענסירט ... גלאַטיג, מיט'ן געהעריגען טעמפּאָ, און דאָס ... מאַכט אַן איינדרוק, ווי מען וואָלט דאָס אַלץ ... זעהן און געהערט.

איינגעפיהרט איז דאָרט, אַז איידער די ... דיציע קומט פאָר, ווערען געמאַכט צוויי פּראָבעס ... די ערשטע פּראָבע קומט פאָר אַ זייגער ... ווען מ'האָט שוין איינגאַנצען אָנגעשריבען דעם ... שטען, פּראָוויזאָרישען טעקסט. דערנאָך, ווען ... רעזשיסער און זיינע אַסיסטענטען האָבען דאָס ... געוואוינט און געמאַכט די געהעריגע בעמערקונ... גען, ווערט דער טעקסט אויסגעבעסערט און ... נעהמט זיך צו דער צווייטער פּראָבע. אָבער ... דער פּראַקטיק קומט אַפילו פאָר, אז אין ... לעצטער מינוט פאַר'ן אויפגעבען די אויד... ווען די אַקטיאָרען האַלטען שוין אין האַנט די ... אויסגעשריבענע ראָלען, ווערען נאָך געמאַכט ... בעסערונגען.

גרויס אכט לעגט מען דאָרט אויף דער ... ליכקייט און ריכטיגקייט פון דער אויסשפּראַך ... ביי וועלכער עס שפּילען אַ בעזונדערע ... עהנליכקייט פון דעם אַקטיאָר'ס שטים ... אופן רעדען צו דעם, וועמען ער שטעלט פאָר ... ריבער, ווען מען געהט דאָרט נאָכאַהמען די ... מען פון בעריהמטע פערזענליכקייטען, בעמיהט ... זיך צו האָבען דערצו ספּעציעלע אַקטיאָרען. ... ווילִיאַם עדעניס איז אַממייסטען בעריהמט ... אויסגעצייכענט נאָכמאַכען די שטים פון פּרעזידענט ... רוזוועלט; מעדי קאָרסיאַ איז אַ ספּעציאַליסט ... צוזאַמען די שטים פון מוסאָליני (אין ... זיגער ראָל איז ער שוין אויפגעטרעטען ... 150 מאָל); דואַיט וויסט מאַכט כסדר נאָך די ... פון היטלער'ן — אַלע האַלטען אין איין ... זיך אַזוי, אַז דאָס נאָכקאָפּירען יענעמס ... אַלץ בעסער אַרויסקומען.

ווי ווייט מען זאָרגט, אַז די אויפ... זאָל אויסקומען וואָס בעסער, קאָן מען ... פון פאָלגענדען פאַקט:

ווען דער ענין אַביסיניען איז געוואָרען ... טועל, האָט די ליישונג פון ראַדיאָ גענומען ... נאָכזוכען עפּעס אַזוינס (זאָל זיין וועלכע ... פאָן-פליטען), וואָס זאָל כאָטש עטוואָס קענען ... שטעלען די שטים פון אַביסינישען קייזער ... דאָס גאַנצע זוכעניש איז געווען אומזיסט ... מיט אַ צייט שפּעטער איז מען געוואָהר ... אַז ערגעץ אין אַ שולע פון שטאָט ... זיך דעם קייזער'ס דריי זיהן. באַלד ... מען גענומען ריכטען זיך לויט דער שטים פון ... פון זיי. נאָך שפּעטער האָט מען אין ... קוואַרטאַל געפונען עטליכע פּערשוין, וואָס ... אַמאָל געהערט די שטים פון'ם נעגוס ... לאַסיע. ווי עס האָט זיך דערנאָך אַרויסגעוויזען ... איז אַ דאַנק דעם, דעם קייזער'ס שטים ... געקומען און דווקא אויפ'ן בעסטען אופן.

Dr. med.
AL. FOKSZANSKI
כירורג
נעמט איצט אָן: אין דער דעמשניצע ...
ליטאַנאָווסקי 1 (רוג באַלוטער פּלאַץ) פון ...
טעל. 101-29.
פּריוואַט-וואוינונג פּעטריקאַווער ...
פון 5—7 אָוונט. טעל. ...
פאַר אָרבייטסלאָזע — הנחה.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מיטוואך, 26 | ג' | אדר תרצו

פעברואר

זון־אויפגאנג 6.08
זון־אונטערגאנג 5.09

מאנטאג — טעקסטיל־שטרייק
אין לאדז און אינ'ם לאדזער קרייז

(א) נעכטען בייטאג איז אינם לאקאל פון די קלאסען־פעראייניטען פארגעקומען א קאנפערענץ פון פארשטייער פון בעוואוסטע פראפעסיאנעלע פעראיינען פון טעקסטיל־ארבייטער.

די בעראטונגען זענען פארגעקומען אונטערן פארזיץ פון געוועז. דעפוטאט שטשערקאווסקי.

אויף דער דאזיגער קאנפערענץ איז, נאך א לענגערער דיסקוסיע איינשטימיג בעשלאסען געווארען צוליב דער אונמעגליכקייט אויס'פועלן דאס געפאדערטע פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען דורך פערטראקטאציעס, צו ערקלערען א שטרייק פון מאנטאג דעם 2־טען מערץ איינדערפריה אין אלע טעקסטיל־פאבריקען, וואס פיהרען נישט אויס דעם קאלעקטיווען אפמאך אדער האבען איהם נישט אונטערגעשריבען אין לאדז און אין לאדזער קרייז.

(א) די נעכטיגע צווייטע קאנפערענץ אין אר־ביטס - אינספעקטאריאט מיט דער בעטייליגונג פון ביידע צדדים — פון די פאבריקאנטען און ארבייטער־פארשטעהער האט, מחמת דער נישט־נאכגעביגער שטעלונג פון די פאבריקאנטען — צו קיין רעזולטאט נישט געבראכט.

דאנציג ווערט צוריק א קליענט פון דער לאדזער פראדוקציע

(ג) אין דער לעצטער וואך האט מען אויף דעם לאדזער גאלאנטעריע מארק בעמערקט א זעהר כאראקטעריסטישע ערשיינונג, וואס האט א גרויסע בעדייטונג פאר די לאדזער גאלאנטעריע אינדוסטריע. עס האנדעלט זיך אין דעם, וואס דאנציג איז ווידער געווארען א אפנעהמער פון לאדזער גאלאנטעריע. ווי בעוואוסט האט דאנציג צוליב דער דעוואלואציע פון גולדען אויף א געוויסער צייט אויפגעהערט צו זיין א ערנסטער אפנעהמער פון גאלאנטעריע און טעקסטיל סחורות. אבער זייט א געוויסער צייט האבען זיך די בעדינגונגען אין דאנציג סטאביליזירט. דאס סוחרטום האט זיך צוגעוואוינט צו דעם גלייכען פאריטעט פון גולדען און זלאטע פון דער אנדערער זייט האבען זיך די זאפאסען, וואס האבען זיך געפונען אין דאנציג אויסגעשעפט און דער דאנציגער סוחר, וועלכער מוז איצט צאהלען פאר דער פוילישער גאלאנטעריע טייערער קען איצט נישט דורך דער מאכט געצוואונגען ווערען, או ער זאל פערקויפען די סחורה צו די פרייזען, וואס זענען פעסטגעשטעלט געווארען נאך אין דער צייט פון פאר דער דעוואלאציע פון גולדען און דעם דאנציגער סוחר האט די סחורה אויסגעמאכט ביליגער.

אזוי ארום איז דער דאנציגער סוחר ווידער געווארען א קליענט פון דער לאדזער פראדוקציע. דער דאזיגער פאקט וועט האבען א גינסטיגע בעדייטונג, בעזונדערס איצט ווען אויף אונזער מארק הערשט א ערנסטער שטילשטאנד.

די אדמיניסטראציע דינט די בעדערפענישען און אינטערעסען פון די בירגער
וויכטיגע פעראָרדנונג פון אינערן־מיניסטער

דער אינערן־מיניסטער ראטשקעוויטש האט פארנאדערגעשיקט א צירקולאר, וועלכער האט א וויכטיגע בעדייטונג פאר אלע בירגער, וועלכע דארפען ערלעדיגען וועלכען ס'איז ענין אין די אמטען פון דער מלוכה'שער אדמיניסטראציע.

די פעראָרדנונג פון מיניסטער לעגט דעם הויפטגעוויכט אויף דערהאלטען די גינסטיגסטע בעציהונג פון די אמטען צו די בעדערפענישען פון דער בעפעלקערונג און צו די עפענטליכע אינטערעסען. דער צירקולאר עמפפעהלט אנצווענדען בנוגע די בירגער אלע מעגליכע הנחות און אויסמיידען אלץ וואס וואלט געקענט דערפיהלט ווערען אלס שוועריגקייט פאר דעם בירגער. בעזונדערס דארפען זיך די אמטען היטען פאר דעם אהן־נשמה'דיגען פארמאליזם זיך צו רעכענען מיט דער בעקוועמליכקייט פון אמט אדער מיט אנדערע זייטיגע סיבות. אין ערלעדיגען אלע ענינים דארף מען זיך רעכענען מיט דעם וועזענטליכען זין פון די פארשריפטען, ד.ה. מיט דעם וואס דער געזעצגעבער האט געטראכט און נישט מיט דעם לפנים'דיגען זין, וועלכער דרינגט ארויס פון דעם פארמעלען ביוראקראטישען פערשטעהען די פאראגראפען פון די געזעצען און פעראָרדנונגען.

דער בעאמטער מוז זיך ערנסט רעכענען מיט די שוועריקייטען, אויף וועלכע ס'טרעפט אן דער בירגער, אויספיהרענדיג די פאדערונגען, וועלכע ווערען איהם געשטעלט, בעזונדערס איז דאס נוגע למשל די ביטעס. וועלכע די בירגער גיבען אריין אין נישט ענטשפרעכענדע אמטען, אין אזעלכע וועלכע זענען נישט קאמפעטענט צו ערלעדיגען דעם געגעבענעם ענין, אין דעם פאל דארפען די דאזיגע ביטעס נישט צוריקגעגעבען ווערען דעם פעטענט, נאר דארפען אליין איבערגעשיקט ווערען דער געהעריגער מאכט, כדי איינצושפארען דעם בירגער נייע קאסטען, צייט־פערלוסט א. אז. וו.

דער צירקולאר האט א וויכטיגע בעדייטונג פאר דער דארפישער בעפעלקערונג, ווייל די אמטען וועלען מוזען אננעהמען ביטעס נישט נאר שריפטליכע, נאר אויך אזעלכע וועלכע ווערען דעם בעאמטען מינדליך דיקטירט, דאס וועט ברענגען צו א דירעקטער דערנעהנטערונג פון בירגער מיט דער אדמיניסטראציע און ס'וועלען עלימינירט ווערען די פערשידענע פערמיטלער, ביטעס־ביורא, וועלכע בעלאסטען מיט קאסטען און ציהען געלד פון אונבעוואוסטזיניגע.

דאס ארויסרופען די בירגער אין אמטען, כדי אפצוגעבען ערקלערונגען וועט בעגרעניצט ווערען ביז א מינימום, יעדענפאלס וועט די ארויסגערופענע פערזאן ווערען געזאגט איינפארמירט אין וועלכער פראגע זי ווערט ארויסגערופען, כדי זיך קענען צוגרייטען און מיטנעהמען מיט זיך אלע ענטשפרעכענדע דאקומענטען.

די מאכט דארף האנדלען שנעל, פשוט, ציל־בעוואוסט און מעגליך איינברענגען דעם בירגער קאסטען און צייט־פערלוסט.

אין פאל ווען די מאכט וועט זיך אפזאגען אנצונעהמען א ביטע, עמפעהלט דער צירקולאר, או דעם פעראינטערעסירטען דארפען אנגעגעבען ווערען קלארע און פערשטענדליכע סיבות פונ'ם אפזאג, א ספעציעלע אויפמערקזאמקייט שענקט דער מיניסטער אויף קאלעקטיווע אנקלאגעס און ביטעס, וועלכע דארף זעהר גענוי און טיף בעטראכט ווערען, הגם די ביטעס זענען נישט פארמעל אפגעגעבען אדער רעדאגירט געווארען.

דער בעאמטער דארף אויסמיידען אלץ וואס וואלט געקענט פאלש פערשטאנען ווערען אלס אונגערעכטיגקייט אדער אונגעזעצליכקייט און ארויסרופען א ווידערווילען אדער טענה צו דער מלוכה־אדמיניסטראציע און צו דער מלוכה אליין.

די איצטיגע פעראָרדנונג פון אינערן־מיניסטער איז א ווייטערדיגע ענטוויקלונג קאנסעקוענץ צו דער אקציע פון פערגעזעלשאפטליכען די אדמיניסטראציע וועלכע איז אנגעהויבען געווארען דורכ'ן פרעמיער קאשטשאלקאווסקי און וועט אויפגענומען ווערען דורך די ברייטסטע שיכטען פון דער געזעלשאפט מיט דער גרעסטער אנערקענונג.

טעאטער
„ראזמאיטאשטשי"
ציגעל־גאס 27 — טעל. 112-25
דיר. ד. צעלמייסטער

נאר 16 גאסטשפילען!
היינט, מיטוואך, 26. פעברואר
פייערליכע פרעמיערע!

מאריס שווארץ
אלס ניעשעווער רבי אין זיין סענסאציאנעלער וועלט־אויפפיהרונג

יאשע קאלב

דראמע אין 2 טיילען, 26 בילדער
פון י. י. זינגער.
דראמאטיזירונג און רעזשי:
מאריס שווארץ
מוזיק: לעאן קוצין. טענץ: ליליאן שאפירא.
דעקאראציעס: אלעק טשערטאוו.
בינע־פערוואלטער: בן ציון קאץ.

מאריס שווארץ'ס קינסטלער־אנסאמבל:
ד. בלומענפעלד, ה. גאטליב, א. גאלדענבערג, וו. גאדיק, ה. הארט, י. טורקאוו, י. אינוועסטאזש, נ. ליפמאן, מ. ליפמאן, א. מארעווסקי, ק. סעגאלאוויטש, א. סאמבערג, א. קורץ, ר. קליינלערער, ש. ראזען, ד. שאיעוויטש, ד. שאפירא, א. שטיין א. אנד.

אריגינעלע דעקאראציעס, קאסטיומען און ספעציעלע ליכט־אפאראטען פון אמעריקע.

80 פערזאן אויף דער בינע!

בילעטען שוין צו בעקומען אין טעאטער־קאסע

ווייטערדיגע אקציע פון די פריזיער־ארבייטער וועגען א קאלעקטיווען אפמאך

(א) אין שייכות דערמיט, וואס עס איז נישט געקומען צו א הסכם צווישען די פריזיער און זייערע ארבייטס געבער אויף דער לעצטער קאנפערענץ אין ארבייטס - אינספעקטאריאט, איז אויף היינט, אין אווענט צונויפגערופען אן אלגעמיינע פערזאמלונג פון די פריזיער - ארבייטער אינם לאקאל אויף ציגעל־גאס 4.

אויף דער דאזיגער פערזאמלונג וועט אנגענומען ווערען דער פלאן פון דער ווייטערדיגער אקציע וועגען אונטערשרייבען א קאלעקטיווען אפמאך מיט דעם פריזיער־צעך.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07
ספעציעל־ארצט פאר מענער - שוועכע־בע־האנדלונג און סעקסועלע בעראטונג
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענט.
זונטאג פון 9—1 פארמיטאג

צו אונזערע לעזער

...ין א לענגערע צייט ווי מיר דרוקען יע־ ...פרייטאג דעם דיכטער משה בראדערזאנס ...ישע שאפונגען, וועלכע בעציהרען אונ־ ...ן רייכע פרייטאג־נומערען.

...שה בראדערזאן, וועלכער געהערט ...נרעסטע יודישע דיכטער פון אונזער צייט ...אונז אין דער היינטיגער וואך געגעבען ...אונזער פרייטאג נומער זיין נייעסטע שא־ ...ן די לעצטע טעג א. נ.

„שיילאָק לאכט".

...ר וועקען די אויפמערקזאמקייט פון אונ־ ...לעזער ספעציעל אויף דער דאזיגער דיכ־ ...וועלכע איז א נייע אויפפאסונג אין שיי־ ...פראבלעם.

...יט דאך דאס שיילאָק - פראָבלעם נישט ...צו פעראינטערעסירען און ווירקען אין ...בעציהונג צווישען אריער און יודען, איז ...דאס שיילאָק - פראָבלעם וואס דער גע־ ...ר שעקספיר האט מיט העכער דריי הונ־ ...יאהר צוריק פעראייביגט אין זיין מייס־ ...ווערק „שיילאָק" — ליידער נאך אק־ ...אויך אין אונזער היינטיגער טראגישער ...און ווער ווייסט ווי לאנג עס וועט נאך ...די פערשאָלטענע שנאה וואס בעהער־ ...די קריסטען און יודען, וועגען וואס „שיי־ ...איז א גאוניש־קינסטלערישע אפשפיגלונג. ...ן דאך שוין וועגען „שיילאָק" געשאפען ...רען א רייכע ליטעראטור אין משך פון ...ערשידענסטע צייטען וואס דאס מייסטער־ ...האט איבערגעלעבט ביזן היינטיגען טאג.

...שה בראדערזאן האט דעם שיילאָק- פרא־ ...אויף זיין דיכטערישען און וויזיאנערישען ...נער ארויסגעבראכט אין א נייער ליכט, וואס ...אהן ספק א קינסטלערישער אויסשטראהל ...ינטערס איבערלעבונגען צוליב די רדיפות ...יין, מיט וועלכע דאס יודישע פאלק ווערט ...ענס געמאטערט.

...שה בראדערזאנ'ס „שיילאָק לאכט" האל־ ...מיר פאר די שטארקסטע דיכטערישע שא־ ...פון דיכטער אין דער לעצטער צייט.

...אס ווערק דרוקען מיר אין אונזער היינטי־ ...פרייטאג־נומער און מיר רעקאמענדירען ...אונזערע לעזער.

די רעדאקציע.

צוגאב פאבאר־קאמיסיע
ווער דארף זיך צו שטעלען

(א) דעם 28. ד. ח. 8 פריה וועט אין לאקאל ...יסקאווער 165 אנהויבען אמטירען די צוגאב־ ...ר־ קאמיסיע.

...שטעלען דארפען זיך די פאבאראוצעס פון ...אג 1914 און עלטערע, וועלכע האבען זיך ...ביז איצט נישט געשטעלט צו די פאבאר־קא־ ... צושטעלען דארפען זיך די פאבאראוצעס, ...וואוינען אויפן שטח פון די 1, 4, 6, 7, 10, 12 ...ן 14־טער פאליציי־ קאמיסאריאטען און האבען ...ערהאלטען נאמענטליכע אויפפאָדערונגען פון ...סטעטישער סטאראסטווע.

אפטיקען.
היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען: סאדאָוווסקא ...ושער 57), וו. גראשקאָווסקי (11 ליסטאָפאדא ...ט. קארלין (פילסודסקיעגא 54), ר. רעמבעלינ־ ...(אנדזשעיא 28), י. באנדזשינסקי (פעטריקאָ־ ...165), ע. מילער (פעטריקאָווער 46,, ג. אנטאָ־ ...וויטש (פאביאניצער 56).

מעסערשטעכעריי

(א) אויף אקאפאָווא 24 האָבען זיך בעת א ...ידליכען" שכנים־געשלעג צושטאָכען מיט מע־ ...ער: דער 29־יאהריגער אנטאָני דרעווניאק און ...ר 35־יאהריגער קאָנסטאנטי יעדלינסקי.

...פאנאָטאָוויע האט זיי ערטיילט ערשטע הילף ...יעדלינסקי'ן אפגעפיהרט אין שפיטאל.

Dr. REICHER
...אלודביאורא 28, טעל. 120-93
ספעציאליסט
...ר מענער - שוועכע - בעהאנדלונג
...עלע בעראטונגען פון פסיכא - אנאליזען
...נעמט אן פון 8—11 פון 5—8 אווענד.
זונטאג און חגאות פון 9—1

צום היינטיגען ערשטען אויפטריט

פון מאָריס שוואַרץ'ס קונסט-טעאַטער אין „ראָזמאַיטאָשטשי"

עס געהערט שוין צו דער געוואוינהייט זיך צו בעציהען צום יודישען טעאַטער מיט ביטול, ווי נאָר עס קומט צו רייד וועגען דעם יודישען קולטור-צווייג וואָס טראָגט דעם נאָמען יודיש טעאַטער, פּטרט מען עס אָפּ מיט אַ פערצווייפעלטען ציה מיט'ן אַקסעל, ווי מען וואָל דערמיט געוואָלט אויסדריקען די שטימונג פון האָפנונגסלאָזיגקייט, אָדער די איבערציייגונג, אַז עס איז נישט פאַראַן שוין וואָס צו דערוואַרטען.

יאָ, שוין געוואָרען אַ געוואוינהייט אַזאַ און די דאָזיגע געוואוינהייט איז דער שעדליכסטער מאָמענט אין אונזער בעציהונג צום יודישען טעאַטער, שעדליך דערמיט, וואָס עס שוואַכט אָפּ די ענערגיע, אַפילו ביי די, וועלכע האָבען נאָך דעם פערעקשנטען סענטימענט פאַר דער ענטוויקלונג פון דער יודיש-טעאַטער קולטור.

טעאַטער-קולטור נויטיגט זיך אין פאַנאַטיקער, אין אונערמידליכע קעמפער, אין פערביסענע עקשנים, וועלכע זאָלען ביי קיין שום שטערונגען און שלעכטע בעדינגונגען נישט אָפּטרעטען פון דער פּאָזיציע. וואָס שייך יודיש-טעאַטער, דאַרף מען אַ חוץ די אויסגערעכנטע, אויך האָבען מאַרטירער, וועלכע זאָלען זיין גרייט אויף אַלע קרבנות.

זאָל דאָס ביי דער געלעגענהייט געזאָגט ווערען: אויב מיר האָבען נאָך היינט-צו-טאָג אַ יודיש-טעאַטער — איז אַ בעווייז, אַז עס זענען פאַראַן מאַרטירער, יודיש-טעאַטער מאַרטירער.

מען טאָר דאָך נישט פערגעסען, אַפילו אויף קיין איין מינוט נישט, ווער עס זענען די טרעגער פון דער יודישער טעאַטער-קולטור, דאָס זענען דאָך די אַקטיאָרען גופא, זיי שטעהען דאָך אויף זייער פעלד אַליין און מעהר ווי די אונטערשטיצונג פון דער יודישער פּרעסע, זעהען זיי דאָך נישט אָן, די יודישע געזעלשאַפט, פאַר וועלכע דאָס יודישע טעאַטער דאַרף זיין אַ לעבענס-נויטווענדיגקייט, שטעהט דאָך פון ווייטענס און פערנעהמט זיך דאָך נישט מיט אַזאַ „קליינינגקייט".

מיטן יודישען טעאַטער געשעהען פּשוט ניסים. אָט, אָט, דוכט זיך, עס האָט שוין אויסגעהויכט דעם לעצטען אָטעם, נישטאָ מעהר קיין יודיש טעאַטער, נאָר פּלוצים, נישט צו וויסען פון וואַנען עס קומט, וואַקסט אויס אַ קינסטלערישע טעאַטער ערשיינונג, וועלכע שפּאַרט אַריבער ווייט, ווייט די צוימען פון יודישען לעבען, כאַפּט זיך אַריין אין דער ברייטער וועלט און מאַכט דאָרט אויך אַ רעש.

מאָריס שוואַרץ
אין דער ראָל פון טישאַווער רבי

דאָס יודישע טעאַטער איז אַ ספינקס, אַ רעטעניש, ווי דאָס גאַנצע יודישע לעבען. מען פערפאָלגט, מען רודפט, מען פּייניגט, מען מאַטערט, מען וויל אונטערגראָבען דעם יסוד פון דער עקזיסטענץ, און דאָך — דאָך בלייבען יודען, יודען

יודיש-טעאַטער לעבט אונטערן האָגעל פון אויסערליכע רדיפות און מצד דער אינערליכער יודישער געזעלשאַפט — גלייכגילטיגקייט.

עס איז פּשוט נישט צו פערשטעהען ווי אַזוי עס וואַקסט אויס ביי די קלאָגעדיגע יודיש-טעאַטער בעדינגונגען, אַ כוח ווי אַ **מאָריס שוואַרץ**. מיר קאָנען איהם נאָך נישט, מיר ווייסען נאָך נישט אָפּצושאַצען זיינע דערגרייכונגען, מיר וועלען דאָס ערשט היינט האָבען די געלעגענהייט צו זעהן. עס איז אָבער דערווייל גענוג זיין רוהם, וואָס האָט צו אונז דערגרייכט. שוואַרץ איז אַ נאָמען, וואָס לויפט אַ סך פריהער ווי שוואַרץ דער אַקטיאָר גופא. פאַראַן שוין אַ מאָריס שוואַרץ ליטעראַטור, נישט קיין גרויסע פערזענליכקייט קאָן צו אַזאַ רוהמרייכען נאָמען נישט דערלאַנגען.

מאָריס שוואַרץ'ס קונסט - טעאַטער האָט געלאָזען פון זיך הערען פון ווייטען אַמעריקאַ און אין די לעצטע חדשים, אויך פון וואַרשאַ. וואַרטען מיר שוין מיט אַניאינערליכען ציטער אויף דעם היינטיגען ערשטען אויפטריט, וואָס דאַרף בעווייזען אַ הויכע טעאַטראַלע דערגרייכונג.

דאָס יודישע לאָדז, דאַרף אייגענטליך האָבען צו שוואַרצ'ן אַ שטיקעל טענה, באשר ער האָט פערשעמט דאָס לאָדזער יודישע טעאַטער, זיין ערשטער אַרויסטריט אין פּוילען, איז פון איהם מתחילת געווען בעשטימט אין לאָדזער יודישען טעאַטער, וועגען וואָס עס זענען בשעתו אויך געפיהרט געוואָרען אונטערהאַנדלונגען, נאָר וואַרשע האָט לאָדז נישט פערגינען די בכורה און האָט שוואַרצ'ן אויסגעכאַפּט.

מאָריס שוואַרץ, מעג אָבער וויסען, נישט צו בעטראַכטען לאָדז פאַר אַ פּראָווינץ, לאָדז איז אַ שטאָט, מיט אַ רייכע יודיש-טעאַטער טראַדיציע און מיט אַני עולם, וועלכער פערשטעהט זיך אויף טעאַטער-קונסט און נאָך מעהר — וואָס פערלאַנגט אַ סך און שטעלט גרויסע פאָדערונגען, אויב עס האַנדעלט זיך שוין וועגען אמתיער טעאַטער-קונסט, דעם לאָדזער יודישען טעאַטער-עולם, קאָן מען נישט אונטערטראָגען קיין ערזאַץ, אָדער אימיטאַציע, דאָ ווערט מען באַלד געכאַפּט ביי דער האַנד.

לאָדזער עולם האָט ליב יודיש-טעאַטער און נאָך מעהר ליב האָט דער עולם אַ גוט יודיש טעאַטער.

די לאָדזער יודישע ביהנע נעהמט אויף אייער רוהמרייך קונסט - טעאַטער מיט דער וואַרימסטער אינטימקייט און איהר, ליבער מאָריס שוואַרץ, ווערט בעגריסט דורך אונז מיט דער בעגייסטערונג, וואָס פליסט פון פרייד; עס איז אַ פרייד, אַ פייערליכע פרייד, אין דעם מאָמענט, ווען איהר, דער קעמפער און טרעגער פון דער קינסטלערישער יודישער טעאַטער-קולטור, שטעלט אויף אייער קונסט-טעאַטער אין אונזער שטאָט.

מיר בעגריסען אייך מיטן טיף אינערליכסטען יראת הכבוד צום אָנהויב פון אייער טעאַטער-עבודה אין היגען יודישען טעאַטער.

טעאַטער מענש.

לאָדז איז געגען אַ מאָנאָפּאָל אויף וואָל

דאָס סוחרטום טאָר נישט עלימינירט ווערען פון וואָל-האַנדעל

אין גרויס-אינדוסטריעלער פערבאַנד איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ וועגען פּראָיעקט פון אַגראַר-מיניסטער מכח שאַפען אַ מאָנאָפּאָליסטישע צענטראַלע פון פערקויף פון לאַנדעס-וואָל.

אין דער קאָנפערענץ האָבען אַנטיילגענומען פאָרשטעהער פון דער וואָל-אינדוסטרי אין גאַנץ פּוילען, רעפּרעזענטאַנטען פון די טעקסטיל-פאַראיינען אין לאָדז און פון די-דריי סוחרים-פאַראיינען. דעם פאָרזיץ האָט געפיהרט ה' באַרטשינסקי.

נאָכ'ן בעקענען זיך מיט דעם פּראָיעקט פון שאַפען דעם וואָל-מאָנאָפּאָל און דער נעגאַטיווער מיינונג פון פערבאַנד פון די האַנדעלס-קאַמערן און דער קאַמגאַרן-שפּינער-קאָנווענץ, האָבען זיך די פערזאַמעלטע קאַטעגאָריש אַרויסגעזאָגט געגען די שעדליכע פּראָיעקטען. דער וואָל-מאָנאָפּאָל וועט זיין אַ ביוראָקראַטישע אינסטיטוציע, וואָס וועט טראָגען אַנ'עטאַטיסטישען כאַראַקטער און וועט אויסשליסען אינגאַנצען דעם האַנדעל. ס'זענען אויך נישט פערהאַן קיין וועזענטליכע סיבות צו שאַפען די צענטראַלע, ווייל די פעהלערן אין וואָל-האַנדעל קענען בעזייטיגט ווערען אָהן אַ מאָנאָפּאָל.

אין דער פראַגע איז פערהאַן אַ פולשטענדיגער הסכם צווישען די אינדוסטריעלער און סוחרים, דער האַנדעל, וועלכער גיט קרעדיט דעם אינדוסטריעלער, קען נישט עלימינירט ווערען און די קרעדיטען קענען רעאַליזירט ווערען אָהן אַ מאָנאָפּאָל-צענטראַלע.

די דאָזיגע שטעלונג וועט דורך דער לאָדזער וואָל-אינדוסטרי און סוחרים פערטיידיגט ווערען אויף דער קאָנפערענץ, וועלכע וועט מאָרגען, מיטוואָך פאָרקומען אין אַגראַר-מיניסטעריום צוזאַמען פאָרשטעהער פון קריגס-מיניסטעריום, האַנדעלס-מיניסטעריום, פינאַנץ-מיניסטעריום, קאָמוניקאַציע- און פּאָסט-מיניסטעריום. צו דער קאָנפערענץ פאָהרען אַרויס פון לאָדז דעלעגאַטען פון די אינדוסטריעלער און סוחרים-פאַראיינען.

די נאָהענטסטע אויספלוגען
פון „אָרביס"
וויען—פּראַגאַ
דעם 5/III 95 זל.
לאָנדאָן, פּאַריז, בריסעל
דעם 24/III 415 זל.
קיין פּאַלעסטינע
אויף פּסח און אויף די לעוואַנטי-
נישע יערידים.
הנחות פאַר די ה"ה דאָקטוירים און סוחרים.
ד. 4/III, 11/III און 25/III.
איינשרייבונגען:
„ORBIS" פּיעטריקאָווער 18
טעל. 249-40.

איבערגעפאָהרען אַ יודישע פרוי

(א) אויף בזשעזשינער גאַס האָט אַנ'אויטאָ איבערגעפאָהרען און שטאַרק צושעדיגט אַ געוויסע אכתר מענדעלסאָן פון פראַנציסקאַנער 2. פּאָגאָטאָוויע האָט איהר ערטיילט ערשטע הילף און אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

זיך אָפּגעבריהט

(א) מחמת'ן אונפאָרזיכטיגען בעגיין זיך מיט בענזין האָט זיך געפעהרליך אָפּגעבריהט די הענד און פּנים דער 38-יאָהריגער יחיאל בערקאָוויטש (מלינאַרסקאַ 35). פּאָגאָטאָוויע האָט איהם ערטיילט ערשטע הילף.

[...]גוט מאָרג[ען]

די מעשה מיט דער קאַז[ע]

דער פּראָפעסאָרען-ראַט פון לעמבערגער ליטעכטינקום האָט פערעפענטליכט [...] לען קאָמוניקאַט, אַז סיוערט אָפּגעפ[...] אָרדנונג וועגען בעזונדערע בענק [...] סטודענטען. (פון די [...])

— האָט איהר שוין געהערט די מעשה [...] קאַזע? ניין? וועלען מיר איך דערצעהלען: אַ מלמד איז געקומען צום רבי'ן [...]

רבי — האָט דער מלמד געזאָגט — ס'איז [...] ביטער, כ'וואוין אין אַ קליין, ענג [...] דערביי האָב איך אַ ווייב מיט זעקס קינד[...] טוט מען?

— פאָהר אַהיים און נעם אַריין די [...] האָט דער רבי געענטפערט.

נאָך אַ חודש-צייט, קומט ווידער דער מ[...] ס'איז נאָך ערגער, די שווינגער שריים [...] גיט מיר אַן עצה...

— פאָהר אַהיים און נעם אַריין אַ [...] מיט אַ צייט שפּעטער קומט ווידער דער [...]

— רבי, ס'איז נאָך ערגער, ס'איז [...] אויסצוהאַלטען.

— אויב אַזוי, טאָ פאָהר אַהיים און [...] אַ קאַזע אין שטוב.

נאָך אַ חודש קומט דער מלמד [...]

— רבי, כ'וועל עס נישט אַריב[...] שווינגער שעלט, דער סחבלאַקאַטאָר [...] פּעט אַריין, די קאַזע שפּרינגט אַרום [...] שאַדענס, שטויסט די קינדער מיט די [...] מאַכט אין די שטוב אַזעלכע זאַכען, [...] מיר נישט צו דערצעהלען...

— נו, אויב אַזוי, טאָ פאָהר אַהיים [...] אַרויס די קאַזע.

אין עטליכע טעג קומט דער מלמד [...] שטראַהלט פון שמחה:

— רבי, איהר האָט מיך געראַטעוועט [...] כ'בין בעפרייט געוואָרען פון דעם מז[...] ווייס איך ערשט, אַז איך לעב.

וועגען וואָס דערצעהלען מיר די [...] דערצעהלען האָט צוליב דער לעצטער [...] פון פּראָפעסאָרען-ראַט פון לעמבערגער [...] טיקום, אָפּצושאַפען די בעזונדערע בענק [...] סטודענטען.

יודען האָבען קיינמאָל נישט געלעבט [...] האָבען געשריגען ס'איז שלעכט, האָבען [...] די טירען: ס'איז ביטער! נישטאָ קיין [...] זיס! נו, האָט מען איינגעפיהרט אַ [...] פאַר סוחרים.

איז דער ריעש געוואָרען שטאַרקער, [...] איינגעפיהרט עקזאַמענס פאַר האַנדווערק[ער]

איז געוואָרען אַ ייצעקו: ס'טייטש! [...] מ'האָט געשיקט דעלעגאַציעס. נו, איז [...] אַחדות וועגען „ספּעציעלע פּלעצער" פאַר [...] אַקאַדעמיקער.

האָט מען געשיקט דעפּעשען, ס'[...] מען געוואָרען פּראָטעסט - רעזאָלוציעס [...] אויסגעשריען די טענות, און מ'האָט א[...] אַ פּראָיעקט פון אַ שחיטה-פערבאָט.

טוט זיך חושך. מ'פּראָטעסטירט, [...] כירט, דעלעגאַציעס און קאָנפערענצען.

נו, איז געקומען דער פּראָפעסאָר[...] האָט אָפּגעשאַפט די „ספּעציעלע ערטער" [...] דישע סטודענטען.

— אַרויסגעוואָרפען די קאַזע!.

אַנ-[...]

Dr. med.
[...]JAKOBSON
CHIRURG
[...]c. chirurgja Kostna,
[...]-ra Sterlinga 22
[...]Targowa) tel. 174-42

אויפ'ן דערנער-וועג

שפּאַנענדער סענסאַציאָנעל-עראָטישער ראָמאַן

42)

— ניין, ניין. מיין ווייסע באָרד איז צופליקט... איך בין געווען שטאַרק אויפגעבראַכט... מיינע באַקענבערד זענען צופיל פערדעכטיג... שרייבט מיר בעסער אַ בריף... איך געפין זיך איצט אויפ'ן האָקזאַל און פאָהר באַלד אָפּ מיט'ן שנעל-צוג. איך טאָר דאָ לענגער אין דעם דאָזיגען גרים נישט זיין. עפּעס אַ פּאַרשוין שפּיאָנירט מיך דאָ ווידער, איך מוז תיכף פאָהרען!

— מיר דאַרפען אָבער פערזענליך דורכרעדען אַ רייהע ענינים — האָט יאַבלאָנאָווסקי געענטפערט — ווען וועט איהר זיין אין וואַרשאַ

— אין עטליכע וואָכען אַרום.

— נו, גוט. די ערשטע זאַך, וואָס איך וויל, איז אייך שוין בעקאַנט!

— אַלץ וועט זיין אין דער בעסטער אָרדנונג, הער פאָלקאָווניק. דער עיקר שיקט געלד, וואָס מעהר געלד!... צום ווידערזעהן!!

יאַבלאָנאָווסקי האָט אַ צופרידענער אַוועקגעלעגט דאָס טרייבעל, זיך גענומען רייבען די הענט און דערביי גערעדט צו זיך:

— איך האָב איהם פעסט אין דער לאַפּע — כאַ-כאַ-כאַ!..

רעדעל איז אומרוהיג

אין ווינער גענעראַל-שטאַב האָט מען זיך שטאַרק געוואונדערט איבער דער געשיכטע מיט לאַפשינ'ען און לאַאיקאָוו'ן. נאָך מעהר האָט אַלעמען געוואונדערט דער פאַל מיט לאַאיקאָוו'ן. דער מיליטערישער אַטאַשע מילער, וואָס האָט, ווי בעוואוסט צוליב דער מעשה לאַאיקאָוו פערלוירען זיין שטעלע, האָט איינמאָל געמאַכט אַ בעזוך ביי רעדעל'ן און איהם נאָכאַמאָל געבעטען, ער זאָל דורכאויס זעהן אויסצופאָרשען די דאָזיגע געהיימנישפולע געשיכטע.

— איך קאָן בשום אופן נישט פערשטעהן, וואָס דאָ איז געשעהן! — האָט מילער זיך אויסגערופען — די געשיכטע בלייבט פאַר מיר אַ רעטעניש!

רעדל איז, ווי געוועהנליך, געזעסען פערלעגט דא פוס אויף אַ פוס און מיט אַ שמייכעל געענטפערט:

— אַלע שפּיאָנאַזש-סקאַנדאַלען זענען געהיימניספול. אין דעם פאַל איז דער ענין גראָד פאַר מיר יאָ קלאָר. דער דאָזיגער לאַאיקאָוו האָט פאַר עמיצען אויסגעפלוידערט די געשיכטע, און יענער האָט זיך מטריח געווען, איז אַוועק וואו מען דאַרף און געמסר'ט...

— דאָס איז אַבסאָלוט נישט ריכטיג — האָט מילער ערקלערט — לאַאיקאָוו וואָלט אזא נאַרישקייט נישט אָפּגעטון. ווי איך האָב זיך דערוואוסט, האָט ער אויפ'ן פּראָצעס געהאַלטען אין איין שרייען, אַז איך האָב איהם פערראַטען. דייטש עס, אַז ער האָט מיך חושד געווען און נישט קיין אַנדערען, ווייל אויב ער וואָלט עמיצען דערצעהלט, וואָלט ער דאָך דעם גאַנצען חשד נישט געוואָרפען אויף מיר!

— איך האָב יעדענפאַלס אַרויסגעשיקט אַ בעפעהל צו מיינע אַגענטען אין וואַרשאַ, זיי זאָלען גרינדליך אויספאָרשען די געשיכטע מיט לאַאיקאָוו'ן — האָט רעדל געענטפערט — איך האָף שוין די טעג צו בעקומען אַן ענטפער.

ווען מילער איז אַוועק, האָט רעדל גענומען געהן הין און צוריק איבער זיין קאַבינעט שטאַרק פערטראַכט. ער האָט אַלע ווײַלע זיך אָפּגעשטעלט, אויפגעהויבען דעם קאָפּ, זיך אומגעקוקט איבער'ן צימער און ווייטער גענומען שפּרייזען מיט נערוועזע טריט הין און צוריק.

נעכטען האָט ער דערהאַלטען אַן אויפפאָדערונג פון קריגס-מיניסטער אַליין. דער מיניסטער האָט איהם געשריבען:

„דער פאַל מיט לאַאיקאָוו'ן און לאַפשינ'ען בעווייזט, אַז ערגעץ אין אונזערע אינסטיטוציעס זיצט אַ געפעהרליכער שפּיאָן. אייער אויפגאַבע איז, פאַר יעדען פּרייז צו ענטדעקען דעם דאָזיגען אויסוואורף, וואָס האָט אונז לעצטענס געבראַכט אַזוי פיל שאָדען. איך פערלאָז זיך אויף אייער לאַנגיעהריגער ערפאַהרונג און אויסערגעוו[...] טעניש אין ענטדעקען די געפעהר[...] פון אונזער מלוכה. איך האָף דער[...] שפּיאָן, וואָס האָט אַרויסגעגעבען [...] לאַאיקאָוו'ן און אַנדערע, וועט דור[...] ווערען אין די נאָהענטסטע וואָכען. [...] געלעגענהייט דריק איך אויס מיין טיפסט[...] אַז דערזעלבער שפּיאָן מוז אויך זיין [...] דעם גרויסען סקאַנדאַל מיט'ן מאַ[...] איך צווייפעל נישט דערין. טוט [...] כדי צו ענטדעקען דעם דאָזיגען געפ[...] ברעכער".

רעדל לייענט נאָכאַמאָל דעם [...] בריף פון קריגס-מיניסטער און [...] קאָפּ...

ער רופט אַריין צו זיך זיין [...]

— הער מאַיאָר, — זאָגט רעדל [...] נער שטים, ווי ער וואָלט געוועז[...] דער בריף פון קריגס-מיניסטער [...] צו אַ וויכטיגער אַרבייט. מיר מוז[...] שפּיאָן ענטדעקען פאַר יעדען פּרייז!

— אָבער די פעדים.... די פ[...] קאָווניק, — זאָגט רעדעל'ס געהילפ[...] גען הויבט מען אָן? דערווייל האָבען [...] פון אונזערע וואַרשאַווער אַגענטען [...] אין דעם ענין נישט אַריינגעבראַ[...] היינט ווידער דערהאַלטען פון איך [...] אַ ראַפּאָרט....

— וואָס, וואָס שרייבט ער? — [...] נייגעריג געפרעגט.

(פ[...]

פֿרייטאָג, דעם 28-טען ד. ח. 8.30 אָוונט
איינציגער אויפטריט פֿון דער וואַרשאַווער אָפּערע
מיט דער הויפּט-סאָליסטין, דער בעקאַנטער יאַפּאַנישער זינגערין פֿון וועלט-רוהם
TEIKA KIWA
אין „MADAME BUTTERFLY“
אָפּעריע אין 3 אַקטען פֿון PUCCINI
מיטן אָנטייל פֿון בעקאַנטן אַנסאַמבל פֿון פּויל. פֿאָלקס-אָפּערע פֿון וואַרשע.
פֿילהאַרמאָניע
טעל. 213-84
וואַרשאַווער אָפּערע אין לאָדז!
בילעטען פֿערקויפֿט די קאַסע פֿון פֿילהאַרמאָניע.

„דאָס נייע פּנים פֿון אייראָפּע“

טשאַפּינסקי'ס רעפֿעראַט אין פֿילהאַרמאָניע

(ש) אויף דער אויבענדערמאָהנטער טעמא האָט דער בעקאַנטער פֿיהרער פֿון פּ. פּ. ס. קאַזשימיעזש טשאַפּינסקי געהאַלטען אַ רעפֿעראַט אין פֿילהאַרמאָניע.

טשאַפּינסקי האָט אין זיין רעפֿעראַט צווישען אַנדערע געזאָגט:

„אין אייראָפּע הערשט אַ גרויסע שפּאַנונג, אַלע טאָג קומען אָן נייע ידיעות וואָס ענדערט די אַלגעמיינע אינטערנאַציאָנאַלע לאַגע.

ראַטען-פֿערבאַנד, וועלכע איז פֿעראינטערעסירט אין איהר לאַנדעס-אויפֿבוי, זי ווערט אַטאַקירט אויפֿ'ן ווייטען מזרח, דורך יאַפּאַן און די בו-מלוכה'לע מאַנדזשוקאָ, יאַפּאַן שאַרפֿט די ציין צווישען טייל סאַכאַלין, קאַמטשאַטקאַ און טייל טיילען, און יעצט איז זי פֿערנומען מיט די טיילען פֿון כינאַ, וואָס זי וויל פֿערוואַנד-לען אין אַ צווייטע מאַנדזשוריע. יאַפּאַן דערגעהט צו מערב — וואו עס ליגט מאָנגאָליען, און פֿערבונדען מיט'ן ראַטען-פֿערבאַנד. ווייטער פֿערכאַפּען וולאַדיוואָסטאָק, און באַקאַל און ...

די נאַנקינער רעגירונג קוקט אַביסעל קרום אויף דעם יאַפּאַנישען מאַרש אין דרום כינע.

לויט די לעצטע ידיעות איז צו זעהען אַז יאַפּאַן ... אויפֿ'ן היטלער לאַנד, יוען ער יועט אָנגרייפֿען אייראָפּע, דאַמאָלסט הייבט אָן יאַפּאַן איהר ... מאַרש אויפֿ'ן ווייטען מזרח. טאַקיאָ פֿער-... זיך אַז די לעצטע צוזאַמענשטויסען זענען ... דעם וואָס די גרעניץ אויפֿ'ן ווייטען מזרח ... איצט נאָך נישט קיין קלאָרע.

היטלער איז יעצט איינגעהאַלטען אין זיין אינ-טערנאַציאָנאַלע פּאָליטיק, צוליב ענגלאַנד. דער ראַ-טען-פֿעראַבאַנד ווערט אָנגעגריפֿען פֿון היטלערן, מען דאַרף אויך צוגעבען אַז ראַטען-פֿערבאַנד איז די לעצטע צייט אַריינגעטרעטען אין דער פֿעלקער-ליגע, און געשלאָסען נישט אַגרעסיווע-פּאַקטען מיט פֿראַנקרייך, טשעכיען.

היטלער אין זיין בוך „מיין קאַמף“ רעדט וועגען זיינע רעוואַנש-פּלענער לגבי פֿראַנקרייך, אָבער לעצטענס האָט ער געביטען זיין פּאָליטיק און וויל זיך דערנעהנטערען צו פֿראַנקרייך, כדי צו קאָנען זיך אַנגאַזשירען אויפֿ'ן מזרח, און פֿערכאַפּען אוּ-קראַינאַ, און די באַלטישע לענדער, דאָס מוזען מודה זיין אַפֿילו רעכטע פּובליציסטען אין פֿראַנק-רייך, די שרעק איז גרויס אין פֿראַנקרייך צוליב היטלערן, דעריבער פֿערבינדעט מען זיך איצטער מיט ענגלאַנד, און אַפֿילו מיט איטאַליען, פּיער לאַוואַל האָט זיך געוואָלט מתקרב זיין מיט'ן היט-לער-לאַנד. פּולק. דע־לאַ ראָק, ערקלערט אין זיין בוך: אויף דער פֿראַגע „צי זאָלען מיר זיך פֿער-בינדען מיט דייטשלאַנד“, ענטפֿערט ער: „יאָ“!

פֿראַנקרייך איז דער צווייטער רינג אין שלום-בלאָק. און די קליינע אַנטאַנט טשעכיען, רומעניען און יוגאָסלאַוויען איז דער דריטער רינג אין אַלגע-מיינעם בלאָק.

די קליינע אַנטאַנט האָט איהרע גרעניץ-סכסוכים מיט אונגאַרן, וועלכע איז פֿערבונדען מיט דעם היטלער-דייטשלאַנד, די קליינע אַנטאַנט איז יעצט פּרא סאָוויעטיש און אויך פֿאַר פֿראַנקרייך.

היטלער קען נישט לעזען דעם קריזיס אין דיי-טשלאַנד, און ער שטעהט אונטער דער השפּעה פֿון דריי אינדוסטריע-קאָנצערנען: כעמישע, קוילען און עלעקטרי, ער מוז זיי צושטעלען קריגס-בעשטעלונ-גען, ער האָט אויפֿגעלעבט די ראַסען-טעאָריע כדי אימפּעריאַליסטיש בעהערשען די וועלט, און צו בעווייזען אַז נאָר דייטשען זענען בערופֿען צו הערשען אין אייראָפּע.

עס איז נישטאָ קיין אַפּראָוויזאַציע, אָבער רויהע שטאַפּען פֿאַר מלחמה און מאַ״ד, פֿיהרט מען אַריין לרוב, אַלץ ווערט מאָטאָריזירט, אויף דער ערד, און בעוואָפֿענט אין דער לופֿט.

אונגאַרן חלומ׳ט וועגען רעוואַנזש, און וויל איצט ביי אַ מלחמה, פֿערכאַפּען שטחים ערד ביי טשעכיען, רומעניען און יוגאָסלאַוויען.

דייטשלאַנד, אונגאַרן און יאַפּאַן געהערען צום מלחמה-בלאָק.

איטאַליען איז איצט פֿערנומען מיט דער אַבי-סינישער אַוואַנטורע, במילא איז זי אָפּגעשוואַכט אין אייראָפּע און דערנעהנטערט זיך צו פֿראַנקרייך צוליב עסטרייך.

טשערטשיל האָט זיך אַרויסגעזאָגט פֿאַר צוזאַ-מענגעהען מיט'ן היטלער-לאַנד — געגען ראַטען-פֿערבאַנד. זייט אידען איז געקומען אין געני. האָט זיך דער קורס געענדערט. עס גייט נישט אין דעם, וואָס אַ מיניסטער זאָגט. דער פֿאַל האָר, בעווייזט דאָס קלאָר, האָר האָט געזאָגט און איז געפֿאַלען. די געענדערטע אָריענטאַציע פֿון ענגלאַנד איז א פּועל יוצא פֿון אַ גאַנצע רייהע ערנסטע סיבות, ענג-לאַנד איז בעדראָהט דורך יאַפּאַן אויפֿ'ן פּאַציפֿיק, און אין כינע. יאַפּאַן איז אַוועק פֿון דער לעצטער ים-קאָנפֿערענץ, און שטופּט אַרויס אין גאַנצע 100 פּראָצענט ענגלאַנד פֿון כינע, און וויל בעהערשען דעם פּאַציפֿיק. ענגלאַנד וויל זיך אָנשפּאַרען אויף אַמעריקע, וועלכע וויל זיך נישט איינמישען אַנגאַ-זשירען אין אייראָפּעאישע ענינים, בלייבט דעריבער איבער ראַטען-פֿערבאַנד בעאומרוהיגט פֿון די היט-לעריסטישע בעוואָפֿנונגס-געיעגען. ענגלאַנד בע-וואָפֿענט זיך ספּעציעל, ווייל יאַפּאַן און דייטשלאַנד דראָהען די וועלט מיט א וועלט-מלחמה.

כאַראַקטעריסטיש איז וואָס נאָך דער קבורה פֿון ענגלישען קעניג, האָט עדוואַרד דער 8-טער אויפֿגענומען אָפֿיציעל ליטווינאָוו'ן, דאָס זאָגט עפּעס שוין. מען מוז צורעכענען ענגלאַנד צום שלום-בלאָק — צוליב איהרע בעדראָהטע אינטערעסען.

לויט מאַלאַטאָוו'ס עקספּאָזע איז צו זעהען: וואַרימקייט פֿאַר טערקיי, האַרציגקייט פֿאַר ענגלאַנד א געמעסיגען טאָן לגבי דייטשלאַנד. שאַרפֿע אויס-דרוקען געגען יאַפּאַן צוליב די גרעניץ-קאָנפֿליקטען אויפֿ'ן ווייטען מזרח און פּראָטעסטירט געגען בעקס-פּאָליטיק.

דער רעדנער ווייזט אויף אָן יועגען די שלעכטע בעציהונגען צווישען פּוילען און טשעכיען און זאָגט, אַז קולטורעל לעבען זיך אויס די פּאָליאַקען אין טשעכיען — זעהר גוט. אין דער צייט ווען א מיליאָן מיט דריי הונדערט טויזענד קינדער בעקומען נישט קיין פּוילישע שול אין דייטשלאַנד.

דער ענגלישער קעניג איז געשטאָרבען. צו דער לויה זענען געקומען פֿערשידענע הויכגע-שטעלטע געסט פֿון גאַנץ אייראָפּא. נאָך דער קבורה איז מען זיך פֿונאַנדערגעפֿאָהרען אַ טייל אין לאָנ-דאָן און אין פּאַריז און מען האָט זיך אַדורכגע-זמועסט וועגען פֿערשידענע אַקטועלע פּאָליטישע ענינים, אַלע זענען דאָרטען געוועזען. נאָר פּוילען איז דאָרט נישט געוועזען. איי יאָפּאַ איבערגערופֿירט זיך, און פּוילען איז נישטאָ אינ׳ם שלום-בלאָק.

מען לייענט לעצטענס אין דער אויסלענדישער פּרעסע: אַז היטלער וויל זיך פֿערבונדען מיט'ן ראַטען-פֿערבאַנד: דאָס האָט אַ שייכות מיט דער נייער קאָנצענטראַציע אין דער וועלט. דער מלחמה מאַרש פֿון היטלערן איז צייטווייליג פֿאַרשטעלט. דייטשלאַנד האָט נישט וועמען צו פֿערקויפֿען איהרע סחורות, און עס איז אויך נישטאָ וועמ ס׳זאָל קויפֿען. אפֿשר זענען דאָס מאַסקירטע פּלענער פֿון דייטשלאַנד.

פּיער לאַוואַל האָט אונקלאָר געמאַכט די פּאָליטיק אין דער וועלט. סאַראָ האָט אָפֿען זיך דער-קלערט פֿאַר׳ן שלום.

דימיטראָוו האָט לעצטענס געשריבען אין „איזוויעסטיאַ“ וועגען אָנפֿאַל אויף לעאָן בלום, האָט ער אָפֿען געשריבען, אַז דער פּראָלעטאַריאַט אין פֿראַנקרייך דאַרף גיין מיט בלומען און מיט'ן פֿאָלקס-פֿראָנט.

בלום האָט געשריבען לעצטענס, אַז מען דאַרף שאַפֿען אַ סאַניטאַר-קאָרדאָן געגען פֿאַשיזם.

ערב א שטרייק אין זיידען-באַנד-אינדוסטריע

(ג) די טעג איז פֿאָרגעקומען די דריטע אין דער רייהע קאָנפֿערענץ ביים אַרבייטס - אינספּעקטאָר צווישען די פֿאַרשטעהער פֿון פֿערבאַנד פֿון די טעקסטיל-אַרבייטער פֿון דער זיידען-באַנד אָפּטיילונג און די פֿאַרשטעהער פֿון די אינדוסטריעלער פֿון דאָזיגען בראַנזשע מיט'ן ציל צו שליסען אַ קאָלעק-טיווען אָפּמאַך.

די קאָנפֿערענץ האָט נישט געבראַכט קיין רע-זולטאַט, צוליב דעם וואָס א טייל אינדוסטריעלער זענען נישט געקומען, די אַרבייטער פֿאַרשטעהער האָבען ערקלערט, אַז אויב דער ענין וועט נישט ערלעדיגט ווערען יועלען זיי צוטרעטען צום שטרייק

פֿון דעם שטרייק אין דער לעדער-בראַנזשע

(א) אין שטרייק פֿון די לעדער-אַרבייטער איז נעכטען נישט אַריינגעטראָטען קיין שום ענדע-רונג. אין לאָדז, לאָדזער קרייז און אין סקערניעוויץ שטרייקען בסך הכל 12,000 מאַן.

היינט, דעם 26-טען, קומט פֿאָר אין אַר-ביטס=אינספּעקטאָריאַט א קאָנפֿערענץ. דער פֿערלויף פֿונ'ם שטרייק איז אַ רוהיגער.

רעהאַביליטאַציע פֿון געוו. סערזשאַנט פֿון די לאָדזער פֿייערלעשער רייגהאַלד פּאַהל

אין וואַרשעווער אַפּעלאַציע-געריכט איז בע-טראַכט געוואָרען דער פּראָצעס געגען דעם געוו. סערזשאַנט פֿון די לאָדזער פֿייערלעשער רייגהאַלד פּאַהל, וועלכער איז נאָך׳ן איבערנעהמען די לייטונג פֿון די פֿייערלעשער דורך דער צייטווייליגער פֿער-וואַלטונג, בעשולדיגט געוואָרען אין מיסברויכען, אין לאָדזער קרייז-געריכט איז דער אָנגעקלאָגטער פֿערמשפּט געוואָרען, אין דער אַפּעלאַציע האָט דאָס געריכט, נאָך דער רעדע פֿון לאָדזער אַדוואָקאַט לעאָן פּוקס, פּאַהלען אינגאַנצען בעפֿרייט.

Dr. med.
HALTRECHT
ספּעציעל-אַרצט פֿאַר הויט- געשלעכטס-קראַנקהייטען און מענער-שוועכע
פּיעטרקאָווער 10, טעל. 245-21
נעהמט אָן פֿון 8 פֿריה ביז 3 מיטאָג און פֿון 7 ביז 9 אָונט
זונטאָג פֿון 10—1 בייטאָג. אַלע אַרט אַנאַליזען
פֿאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזן
א ספּעציעלער וואַרטע-זאַל פֿאַר פֿרויען.

Dr. med. H. LUBICZ
ספּעציאַליסט פֿאַר הויט. ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקהייטען
צעגעלניאַנאַ 7 (פֿריהער 43). טעלעפֿאָן 141-32
עמפּפֿאַנגס-שעה'ן 8-10, 2-12 און 5-8 אָוונט

KINO TEATR
MIRAŻ
11 LISTOPADA 16
היינט און פֿאָלג. טעג!
די פּרעהליכסטע מוזיקאַלישע קאָמעדיע פֿון פּוילישער פּראָדוקציע א. נ.
„WACUS“
אין די הויפּט-ראָלען:
Adolf Dymsza
Jdzia Andrzejewska
Ćwiklińska

דאַן=דאַמינגאַ

מלאד
ראמאן

נאָכדרוק אין א טאָג - צייטונג, אפילו טיילווייז — פֿערבאָטען.

...ידער נומער מיט דער סומע פֿון הויפּטגעווינס, ...ען מיט אַנדערע גרעסערע און קלענערע פּרע-... ווינקען ווי מיט בישופֿ'דיגע אויגען, ציהען, ...ען מיט טויזענט תאוה'ס, גיסען אַריין אין די ... רעגונג, ליידענשאַפֿט רייך צו ווערען, אויפֿ-... צו ווערען. יעדער איינער זעהט פֿאַר זיך ... מזל אין מיליאָנען געשטאַלטען, אין מיליאָנען ... נעהמט ער אַוועק זיין בליק פֿון אַ צעטעלע, ... זיך איהם אויס, אַז ער האָט אַוועקגעריסען ... בליק פֿון זיין מזל און אַז עס וועט שוין דאָס ... מזל נישט צוריקקומען, און צוזאַמען מיט דעם ... שוין אויך איבערגעבליבענס, חלומות, זעהונגען. ... זעהט איינער אין שלאָף עפּעס אַ מיסטישען, גע-... נומער, דער אַנדערער — געשטאַלטען פֿון ..., פֿון עופֿות, פֿון פֿייגעל.... און אין יעדען לייגט ... אַריין עפּעס אַ פֿונטה אין שייכות מיט זיין מזל ... אין שייכות מיט אַ לאָטעריע-צעטעלע...

... מען אָפּ פֿון עסען, פֿון בעלייכטונג, פֿון ...ליי, אַ שוך, און מען טראָגט עס אַנטקעגען דעם ... מזל.

... און צוזאַמען מיט דער שפּיל אין מזל פֿון די ... נייען אויך פֿערשידענע אַנדערע ביי-שפּי-... געהיימע, אַזעלכע, וואָס די רעגירונג מכלומרשט ... נישט און דערלויבט נישט און דערלאָזט ...

... פֿאָלק דערטרינקט זיך ממש און דעם סם ... די געהיימע שפּילען. אָהן עפֿענטליכען קאָנטראָל ... פֿריי דער שווינדעל,

... די פּעהר - געיעגען אויף וואָס עס ווערט געשטעלט גרויסע סומען, נאָגט אויס יעדען זונטאָג דאָס לעצטע ביסעל זאַפֿט, וואָס די לאָטעריע האָט נאָך געשוינט. פֿון דעם געיעג - פֿעלד קערן זיך שוין אַהם שאָטענס פֿון סקעלעטען, אָהן פֿערלאָזען, פֿער-לוירענע און אויסגעלאָשענע.

אין דעם פֿאַל האָט די פֿרעמדע געלט - מאַכט דערגרייכט איהרס. דער ווידערשטאַנד־כוח פֿון די מאַסען איז געבראָכען, געליימט און צעשטיקעלט, נישטאָ קיין פֿערלאַנג אַריינצוקוקען אין דער אויגע-נער אַחמצופּערידענהייט. נאָכמעהר, נישטאָ קיין ווי-לען אַריינצוקומען אין די לייזיגע שטיבעלעך צווי-שען די פֿיכטע פֿעלדער פֿון די בערג און דאָרט זיך טרעפֿען פּנים אל פּנים מיט'ן גורל.

דערויף זענען פֿערהאַן די „געסלעך“, די „פּענ-סיאָנען“, וואָס די שטאָטישע רעגירונגען האָבען אַזוי גרויסמוטיג פֿעריאָגט פֿון די הויפּט-גאַסען, בעת דער קעניגל פֿון אייראָפּע איז הורכגעפֿאָהרען.

אָבער אין די הינטער-געסלעך, אין די זייטיגע געהרייטע הורכגענג - פּאַסאַזשען איז דער זומפּ נאָך טיפֿער, נאָך עיפּוש'דיגער און די עטליכע מיליאָן, וואָס זענען על-כל־נס געראַטעוועט געוואָרען פֿון די פֿערד-געיעגען, פֿון די דערלויבטע און געהיימע לאָ-טעריעס, ווערען צעשוואָומען דאָ צוזאַמען מיט דעם לעצטען אויפֿגלייה אין ווינקעל פֿון דער נשמה.

דער לעצטער נעמט, און פּוטראָנען שפּרייטען זיך שוין מיט מיליאָנען - מיליאָסען פֿליגעל די אָנ-זאָמען פֿון בראַזיליעס אונטערגאַנג: סיפֿילים!

ווי מיט ביליאָנען פֿייערדיגע שלאַנגען - צינגען ציטערען זיי אין דאָס גאַנצע לאַנד. פֿון די אָטעמס בלאָזט מיט מגיפֿה. די הענט זענען קלעפּעריג און אינם שוויס ווימלען זיך די משחיתים פֿון דער ביי-זער ווענערישער חולאַת...

מכלומרשט (ווי אין אַלע פֿאַלען צו פֿערבלענ-דען די אויגען) טוט די רעגירונג אַלע מעגליכקייטען, די קראַנקהייטען זאָלען זיך נישט פֿערשפּרייטען.

איבער אַלע עפֿענטליכע פּלעצער, וואו מענער קומען נאָר אַריין, לייענען זיך אין גרויסע בוכשטאַ-בען מודעות, ווי אַזוי זיך אָפּצוהיטען פֿון יענע קראַנקהייטען, און דערביי קומען ליסטען מיט אַד-רעסען פֿון דאָקטוירים - ספּעציאַליסטען...

נאָר די מחלה פֿאַנגט אַרום, ווי אויף פֿריי - געלאָזענע ווינטען. דאָס פֿאָלק גייט אויס, האַרט אויס און ווערט פֿערטרונקען. נייע קינדער קומען אויף דער וועלט מיט פֿער'סמ'טע בלוטען אין די אָדערן, אָהן מיט אברים, וואָס הויבען אָן צו פֿוילען נאָך איידער זייערע אויגען קענען אויפֿנעהמען דעם ערש-טען שמייכעל פֿון דער זון.

די אויסלענדער (נישט די אימיגראַנטען. וואָס זענען געקומען זוכען ברויט און זיכערקייט אין דעם יונגען לאַנד — די פּאָרטוגעזער, סלאַווען, דייטשע קאָלאָניסטען און דערנאָך אויך יודען) היטען זיך אויס צוזאַמענצוקומען מיט די בראַזיליאַנער, ווי מען היט זיך אויס פֿון אַ צרעת. אַפֿילו די ברודיגע וועש צום וואַשען שיקען זיי אַפּ מיט די שיפֿען אין זייער פֿאָטערלאַנד.

זיי וואוינען מעהרסטענטייל אין בעזונדערע, אין אָפּגעגרענעצטע קוואַרטאַלען, אין קליינע פּאַלאַצען אייגגעטונקענע אין בלומען, אין גרינס און אָנגעגאָ-סען פֿון זון-גאָלד און הימעל-זילבער.

קאַפּיטעל פֿיר.

סאַנטאָס איז פֿאַר די אויסלענדער דאָס אייגענע וואָס מאָנטע-קאַרלאָ.

צוויי מאָל אין יאָהר איז דאָרטען דער באַד-סעזאָן: ווינטער און זומער, און צוויי מאָל אין מעת לעת איז דאָרט דער לעב-סעזאָן: אָוונט און ביי נאַכט.

איבער דער אַוועניראַ בעלאַנאַ גאַנזאַגאַ, לענג-אויס פֿון ים און איהרע אויסגאַנגען ציהען זיך ביי די ברעגען א רייהע פֿון פּרעכטיגע האָטעלען, קלוב-בניינים קאַסינאָס און רולעטע הייזער.

בייטאָג שמעלצט די גליהענדיגע זון דעם גלאַנ-ציגען אַספֿאַלט און די טריט זינקען, ווי אין צע-ווייכטער סמאָלע.

בייטאָג איז שטיל, אויף די אָוועניראַס. די פּאַל-מען שמאַכטען אונטער דעם לאַסט פֿון שטויב, די גראָז און בלומען בייטען אַרום די מאָנומענטען בויגען זיך אין פֿערחלשט. און איינזאַמע גערטנער דער-מונטערען זיי מיט רעגען קאַנען אָדער שטראָמען וואַסער פֿון גומענע קיישקעס.

די האָלעטען איבער די פֿענסטער זענען אַראָפּגע-לאָזען, נאָר די זון שטעכט זיך דורך אַפֿילו דורך די געל־געהאַפֿטענע גאַרדינען.

די דאַמען וויגען זיך פֿויל אויף די וואַרענדעס פֿון די האָטעלען. אָדער פֿאָהרען אַריבער איבער די גוואַרוזשאַ-אינזלען און בעטראַכטען מיט נייגעריגע-קייט און גדלות די פּרימיטיווע איינוואוינער, די איי-בערגעבליבענע פֿון גוואַראַניער שבטים, די וואָס האָל-טען אויף זייערע געצעלטען צווישען די צוקער-שטעקלעך און שפּאַנען זיך נאָך לעת-עתה נישט אוין אינם יאָך פֿון די פֿרעמדע מאַנגאַטען.

ביינאַכט, ווען אין צענטער פֿון שטאָט אויף רוא קינזאַ אַרום דער בערזע באַוועגט זיך דאָס לעבען אויף מיליאָנען שריפֿטען, ווען באַהנען קרייצען דורך די שמאָלע פֿאָרט-גאַסען, שיפֿען שלעפּען זיך צו צו די ברעגען און דערווייטערען זיך אין די אָפֿענע ימען; ווען דער טעלעגראַף קלאַפּט מיט דעם שטילען, אויפֿ-מאָנטערען ריטמישען טריט און זאָגט אָן, ווי א דאָק-טאָר צו די אַרומיגע פֿון חולה, דעם פּולס פֿון לאַנד, דעמאָלט זענען די אויסגעגלאַנצטע גאַסען אַרום דער פּראַיע ווי אָפּגעשטאָרבען און אויסגעלאָשען.

(פֿאָרטזעצונג קומט).

וואָס שרייבט די פראנץ. פרעסע

וועגן די שטורמישע געשעהענישען אין פאַרלאַמענט

(ענדע פון דער 4־טער זייט)

ריז און פונ׳ם רעפובליקאַנישען פראנקרייך.

דער אנאליז, וועלכען ער האָט געמאַכט פונ׳ם הארץ פון דעם פאָלקס־מענש, וועלכעס איז פיל־באר און שנעל צום רעוואלט ביי יעדען אַטענטאט געגען דער דעמאָקראטיע און איהרע בעליבטע שעפען, איז דעליקאט און טיף.

סאַראָ האָט מיט דעם בערעכטיגט די „גיגאַנטישע מאַניפעסטאַציע", וועלכע איז געבוירען געוואָרען אין דער „בערעכטיגטער עמאציע, וועלכע האָט אויפגעטרייסעלט דעם פּאַרלאַמענט". נאָר אויך די פאַבורס און די פּראָווינץ, זענען די „לאָגישע און אומפערמידליכע קאנקלוזיע פון א לאנגען צוגרייטען דעם פערברעכען".

ער איז נישט געווען ווייניגער שטאַרק ווען ער האָט פערורטיילט די „פּראוואקאַציעס צום מאָרד" פון א געוויסער פרעסע, וועלכע איז „די חרפה פון לאנד" און די „מיטשולד פון טייל רעגירונגען", וועלכע האָבען געלאָזען די ליגעס די גאנצע פרייהייט.

דער ראדיקאלער „עוור" שרייבט:

דאַרף מען נאָך צוגעבען, אַז אויב די רעגירונג זעצט פאָר איהר פּלאַן, וועט זי האָבען פאַר זיך די ריזיגע מעהרהייט פון די פּראָווינצען, וועלכע זענען נאָך נישט גרייט — און זיי האָבען עס זונטאג בעוויזען — איבערצוגעבען די גאסען צו שלעגערס פון 100 געגען איינעם.

00 די ריזיגע מעהרהייט פּראָווינצען קעמפט געגען קריזיס און זי איז פאַקטיש מיד פון די באַרישע אוואנסורעס פון פאלעי און לאטיינישען קוואַרטאל. דער 6־טער פעברואַר איז דער מעהרהייט גאַנץ גענוג. און זי וויל, אַז די אויסלענדער, וועלכע וועלען צוריקקומען צו אונז, זאָלען דאָ טרעפען א צוריקגעשטעלטע אָרדנונג און געזעץ, וואָס ווערט רעספעקטירט.

י. סקי.

וועלט - צוזאַמענפאָהר פון דאָקטוירים-יודען.

דער וועלט-צוזאַמענפאָהר פון דאָקטוירים-יודען אין פּאַלעסטינאַ איז נישט נאָר פון גרויס געשעהעניש פאַר יעדען יודישען דאָקטאָר, נאָר ס׳וועט אויך ברענגען גרויס נוצען דער אַלגעמיינער מעדיצינישער וויסענשאַפט.

די גרעסטע דאָקטוירים, פאָרשטעהער פון אַלערליי ספּעציאַליטעטען פון פּוילען, דייטשלאַנד, ענגלאַנד פראַנקרייך און אַנדערע לענדער פון איירופּע וועלען רעפּרעזענטירען די ערצטליכע וויסענשאַפט אויפ׳ן צוזאַמענפאָהר, וואָס וועט מיט זיך פאָרשטעלען א רעוויוע פון וויסענשאַפטליכער דערגרייכונג, וואָס עס האָבען דערגרייכט יודען אין דער אַלגעמיינער מעדיצין. פון אַלע ווינקעלען פון דער וועלט איילען זיך די דאָקטוירים-יודען, כדי אַנטיילצונעמען אין דעם וועלט-צוזאַמענפאָהר.

צו דער זעלבער צייט קומען פאַר אין פּאַלעסטינאַ די בעריהמטע לעוואַנטינישע ירידים, צו וועלכע עס קומען דעלעגאַציעס פון די עקזאָטיש - געקליידעטע סוחרים, פאָרשטעהער פון ווייטען מזרח קיין תל-אביב.

אַלערליי אינפאָרמאַציעס ערטיילט ווי אויך איינשרייבונגען נעמט אָן די היגע אַפּטיילונג פון וואַגאָן-לי-קוק, פּעטריקאָווער 68 טעל. 170-70.

בריף אין רעדאַקציע

צו דער רעדאַקציע „נייער פאָלקסבלאַט".

ג׳ ה׳ רעדאַקטאָר!

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער מעלדונג אין אייער צייטונג פון 24־טען ד. ח. נומער 47, אין בעריכט פון דער קאָנפערענץ פון דער קרייז־קאָמיסיע פון די פּראָפ. קלאַסען - פעראיינען אין לאָדז, אַז אין דער דערמאָנטער קאָנפערענץ האָבען אַנטיילגענומען נאָר 8 יודישע פּראָפ. פעראיינען, וועלכע זענען אַנגעשלאָסען אין „קולטור־אמט", בעטען מיר אייך מאַכען פאָלגענדע פעסטשטעלונג.

אונזער פעראיין איז אויך געוואָרען איינגעלאַדען צו דער דערמאָנטער קאָנפערענץ און געווען אויף איהר פאָרטרעטען דורך א דעלעגאַציע פון 3 חברים.

מיר בעטען די דאָזיגע פעסטשטעלונג פערעפענטליכען אין אייער צייטונג, פאַר וועלכע מיר דאַנקען אייך פאָראויס.

מיט חרך־ארץ

די פערוואַלטונג פון פּראָפ. פעראיין פון אַרבייטער אין דער פליישׂ־אינדוסטריע לאָדז ב. יאָסעלעוויטשאַ 16

פאָרזיצער: (—) מרדכי קוזדא

סעקרעטאַר: (—) משה קאַרפעל

היינט — דיסקוסיע-אָוועגד

וועגען פעראייניגען די יוד. האַנדווערקער

די האַנדווערקער־עקספּאָזיטור אין לאָדז אָרדענט איין היינט אין אָוועגד אויף פּיעטרקאָווער 20 אַ דיסקוסיע אָוועגד וועגען פעראייניגען די יודישע האַנדווערקער אין לאָדז, צו דעם היינטיגען דיסקוסיע־אָוועגד האָט די עקספּאָזיטור איינגעלאַדען פאָרשטעהער פון אַלע יודישע צעכען אין לאָדז, אָהן אונטערשיד פון ריכטונג.

2 אקופּאַציע=שטרייקען

(א) מחמת סיכסוכים מיט די פאַבריקס=דירעקציעס זענען נעכטען אויסגעבראָכען 2 אקופּאַציע-שטרייקען: אין דער פאַבריק פון הילצערנע שפּולען פון דער פירמע שליף (אַנדזשעיא 53), וואו עס שטרייקען אַנ׳ערך 100 אַרבייטער, און אין קראַטאשינסקי׳ס פאַבריק אויף פּעטריקאָווער 104, וואו עס שטרייקען 82 אַרבייטער.

פּאָליטישער פּראָצעס

(א) נעכטען זענען אַלס בעשולדיגטע אין קאָמוניסטישער טעטיגקייט פערמשפּט געוואָרען: די 26=יאָהריגע מינדעל מאַנספעלד — אויף 6 יאָהר טורמע און פערלירען די בירגער=רעכט אויף 10 יאָהר, דער 26=יאָהריגער נחמן יאַקובאָוויטש - אויף 4 יאָהר טורמע און פערלירען זייערע בירגער=רעכט אויף 8 יאָהר. די 31=יאָהריגע מלכה=יאַכוועס בורשטין — אויף דריטהאַלבען יאָהר טורמע.

פון פּאַלעסטינאַ-אַמט

ה׳ פּיטרא לייבוש (דייטשער פּליט) דאַרף זיך זאָפאָרט מעלדען אין היגען ארץ ישראל אַמט (שרודמיעסקאַ 29) פון 10 ביז 1 פאַרמ. אין ענין פון זיין עליה קיין ארץ ישראל.

די פערענדיגונג פון קאַרנאַוואַל אין לאָדז

דאָס ערשטע מאָל האָט לאָדז אויף אַזאַ אופן פערענדיגט דעם קאַרנאַוואַל.

אויף דער קאָשטשושקי גאַס צווישען דעם 6. שערפּיען און אַנדזשעיאַ האָבען זיך פערזאַמעלט טויזענדער מענשען, די גאַס איז געווען שטאַרק בעלויכטען, אין פערשידענע פונקטען האָבען געשפּילט אָרקעסטערס. אויפ׳ן עק 6 שערפּיען האָבען זיך פערזאַמעלט גרופּען פערמאַסקירטע, וועלכע האָבען זיך פאָרמירט אין א ציג, וואָס איז אדורכגעגאַנגען איבער דער קאָשטשושקי, לעגיאָנוב, פּיעטריקאָווער, זאַמענהאָפאַ און צוריק אויף קאָשטשושקי.

בראש זענען געגאַנגען פערמאַסקירטע אַרטיסטען און סטאַטיסטען פון פּוילישען טעאַטער איבערגעטאָן אַלס מיליטער-רייט, גוראַלעס, חיות, עופות, מאַלפּעס א.א.וו. דאַן זענען געקומען אַנד. גרופּען פערמאַסקירטע אַרבייטער פון פערשידענע פאַבריקען א. א. וו. צוליב דעם שלעכטען וועטער האָבען נישט געקענט פאָרקומען די טענץ אויף דער גאַס.

אָרגאַניזירונג פון האַנדעלס-עקספּעדיענטקעס

(א) די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען האָבען זיך איצט פעראינטערעסירט מיט דער פראגע פון נאָרמירען די אַרבייטס=און=לוינען-בעדינגונגען פון די עקספּעדיענטקעס וועלכע זענען בעשעפטיגט אין האַנדעלס-אנשטאַלטען, דהיינו: געוועלבער, וואורשטגעשעפטען, בעקערייען, צוקערניעס א. א. וו.

פון דער לאָדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי — — —	91.25
3-פּראָצ. בוד — — —	26.50
4 „ דאָלאַרובקע — — —	53.80
7 „ סטאַביליזאַציע (אַמ.) — —	63.38
5 „ וואַרשאַווער פּ. ב. 1934 —	55.38
5 „ לאָדזער —	49.00
ענגלישער פונט —	26.21
דאָלאַר אָפיצ. — 5.24.00 נישט-אָפיציעל —	5.21
גאָלד-דאָלאַר — — —	8.99
גאָלד-רובל — — —	4.76
דייטשער מאַרק — — —	1.50
פראַנק שווייצאַרישע — —	173.30

די בעריהמטעסטע און אמתיע „מאַדאַם בוטערפליי" אין לאָדז

פרייטאג, דעם 28-טען ד. ח. קומט פאָר אין זאַל פילהאַרמאָניע אַנ׳איין-איינציגער אָפּערן-פאָרשטעלונג. ס׳וועט געשפּילט פּוטשיני׳ס אָפּערע „מאַדאַם בוטערפליי" מיט מעיקאָ קיווא אין דער הויפּטראָלע.

אויסער דער בעריהמטער מעיקאָ קיווא טרעט אויף דער גאַנצער אַנסאַמבל פון דער וואַרשאַווער אָפּערע. עס אונטערליגט נישט קיין צווייפעל, אַז די פאָרשטעלונג וועט האָבען דעם פערדינטען ערפאָלג.

טעאַטער, מוזיק און פּערזענליכקייטן

(קאָמוניקאַטען)

היינט שוין הויבט אָן מאָרים שוואַרץ זיין פאָרשטעלונגען אין ראָזמאַריטאַשטשי טעאַטער

היינט 9 אַ זייגער אין אָוועגד וועט זיך צום ערשטען מאָל אויפהויבען דער פאָרהאַנג פון ראָזמאַריטאַשטשי טעאַטער, און לאָדז וועט זעהן און הערען דעם בעריהמטען יודישען קינסטלער, רעזשיסער און דירעקטאָר מאָרים שוואַרץ מיט זיין גאַנצען קינסטלער - אַנסאַמבל און גרעסטע פאַר דער לעצטער צייט — בונע-ווערק „יאָשע קאַלב".

אין ספּעקטאַקל „יאָשע קאַלב" האָט דער יודישער טעאַטער שאַפער, מאָרים שוואַרץ, פאַראייניגט אַלע שיינקייטען פון טעאַטער קונסט, ווי שוישפּילערייי, מוזיק, טאַנץ, ליכט און קאָסטיום; א ספּעקטאַקל פון 26 סצענעס אַנגעפילט מיט ריטם און קלאַנג און קאָליר.

האָט טאַקע דעריבער די מאָרגענדיגע פּרעמיערע „יאָשע קאַלב" אַרויסגערופען א אומגעהויערע אינטערעסירונג אין אַלע לאָדזער יודישע קרייזען. מאָרגען זענען שוין אַלע בילעטען כמעט ווי אויסגעקויפט. אויך די גאַנצע, אָהן אויסנאַחם, נישט-לאָדזער פרעסע פערעפענטליכט נאָטיצען, אין וועלכע זי ווייזט אָן אויפ׳ן גרויסען טעאַטער מאָמענט, וואָס דערוואַרט פון מאָרים שוואַרץ גאַסטראָלען מיט זיין קונסט-טעאַטער. אַזוי אַרום וועט די מאָרגענדיגע פּרעמיערע זיין נישט נאָר א גרויסער טעאַטער יום-טוב פאַר יעדען לאָדזער טעאַטער - ליבהאָבער, נאָר אויך א גרויסע מאַניפעסטאַציע פאַר דער יודישער טעאַטער-קולטור.

מאָרגען, ביי דער פּרעמיערע פון „יאָשע קאַלב", ערשטער אויפטריט פון אונזער חשובסטען גאַסט מאָרים שוואַרץ אַלס ניעשאַווער רבי, וועט אונזער טעאַטער-שטאָט — לאָדז ליפערן בעוויזען זיין בעציהונג, אינטערעס, און ווי וויכטיג זי איז אין דעם בעסערן יודישען טעאַטער, זיינע שעפער.

גרויסער קאָנצערט פון „שיר" אין פילהאַרמאָניע

מיטוואָך דעם 4 מערץ פּינקטליך 9 אַזייגער אָוועגד קומט פאָר א גראַנדיעזער קאָנצערט פון „שיר" אין פילהאַרמאָניע. עס וועט אויפגעפיהרט ווערען א גרויסע מייסטער - ווערק פון ג. העגדעל „יציאת מצרים" — אָראַטאָריום אין 2 טיילען פאַר דאָפּעלטע כאָר, סאָליסטען און סימפאָנישע אָרקעסטער אונטער דער פיהרונג פון טאַלאַנטפולען פּראָפ. י. פּיווזישעס.

אין דעם קאָנצערט וועלען זיך בעטייליגען: „שיר"-כאָר, לאָדזער פילהאַרמאָניע אָרקעסטער, מיטגלידער ביים „שיר", די בעליבטע און גוט בעקאַנטע סאָליסטין פון „שיר" פרוי ס. קראַפּינוביק - יאַבובקאַ (סאָפּראַן), די אָראַטאָריום - זינגערין צ. איזיגראָם פון ווילנע (אַלט) און דער העלדען-טענאָר א. בלעכאַראָוויטש, אויבערקאַנטאָר פון דער וואַרשאַווער „נאָזשיק" סינאַגאָגע, וועלכער וועט דאָס ערשטע מאָל זינגען אין לאָדז.

מעלדונג

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם קאָנצערט וועט מאָנטאָג דעם 28 ד. ח. אין אָוועגד, אין אייגענעם לאָקאַל נאַרוטאָוויטשאַ 32 פאָרקומען א רעפעראַט פון דעם וואַרשעווער מוזיק-קריטיקער פון „נאַש פּשעגלאָנד" רעדאַקטאָר מ. צענטנערשווער פון וואַרשע איבער העגדעלס לעבען און שאַפונגען און ספּעציעל וועגן אָראַטאָריום „יציאת מצרים". אריינגאַנג פריי פאַר מיטגלידער און געסט.

ווי עס צו זעהן, קאַרגט נישט דער „שיר" קיין מיה און אַנשטרענגונגען בכדי דער קאָנצערט זאָל אויסווייזען פערשטענדליך און אימפּאָזאַנט אין אַלע הינזיכטען.

פון פּוילישען טעאַטער

אין שטאָטישען פּוילישען טעאַטער ווערט 8.30 אָוועגד געשפּילט די קאָמעדיע „טראַפּקע פון נעראַלאָוועי".

KONSUM

"... ŁÓDZKIEJ MANUFAKTURZE" S.A.

ראָקיטשאַנער 54, צופאָהר מיט טראַמוויי ...

פערקלענערטע פרייזען!

די ווייסע וואר דויערט!

KAROL DICKENS מאָנומענטאַל מייסטערווערק לויט דער אומשטערבליכער ערצעהלונג פון

„Dawid Copperfield"

אין דער הויפּט-ראָלע FRED BATHOLOMEW ווי אויך 65 עקראַן-שטערנס

אַנהויב 4 נאָכמ., שבת און זונטאג - 12 א זייגער בייטאג

קלאַנג-קינא CAPITOL זאַוואַדזקאַ 16

קריינע אַנאַנסע!

1 זלאָטי אַנ׳אַנאַנאס ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

אכטונג! דער ניי-רעמאָנטירטער ענגלישער זאַל (וואָלטשאַנסקאַ ...) מיט א שענעם מענער-זאַל מיט ... היגיענישער כשר׳ער קוך, מיט ... געשירען און טיש-בעשטעק ... געגעבען אויף חתונות נאָר ... אַלע 1-טער מאַי 2. קומט און ... צייגט אייך!

א שותף מיט 20.000 ... גוט איינגעפיהרט געשעפט ... פון שטאָט, ווערט געזוכט. ... אַדמינ. סוב. „20.000"

איך האָב פערלוירען ... צו 100 זל. 1) צאָהלבאַר ד. ... 2) צאָהלבאַר ד. 36-30/3 ... י. פעלדראָן, אָרדרע א. ... וועקסלען. 1) 100 — זל. ... 2) 50 זל. צאָהלבאַר 10/3 ... ה. וורעצלאַווסקי, אָרדרע א. ... די וועקסלען ווערען ערקלערט ... גילטיג. אבצוגעבען געגען ... א. פּרענקעל, פּאָלודניאָווע ...

לאָקאַלען

סוחרים, ליב האָבענדיג ריין, בעקוועהם, נעכטיגען אַלע ביי צוקער, לאָדז, קילינסקיעגאָ 41. א נאַכט-לעגער 1.25, א צימער 1.50 זל.

אַנ׳אָרט צו שלאָפען פאַר 1 אָדער 2 יונגעליים. צו ערפאָהרען 11. ליסטאָפּאַדאַ 11, וו. 18, אין הויף, ערשטער שטאָק, רעכטס.

פערשידענעס

ווער ס׳וויל זיין געזונד, דער מוז קומען עסען די בעסטע און געשמאַקהאַפטעסטע מיטאָגען צו גאַנץ ביליגע פּרייזן אין דעם בעוואוסטען היגיענישען רעסטאָראַן פון הערמאַן לעווינסקי, לאָדז, פּילסודסקיעגאָ 39, פּראָנט, 2. כט. טעל. 169-94. בעת׳ן מיטאָג ראַדיאָ-קאָנצערט פון דער גאַנצער וועלט.

ספּעציעל פאַר יודישע געזעלשאַפט! נוצט אויס די געלעגענהייט! פאַר 8 זל. בור 8 זל. קאָן מען זיך אויסלערנען א גאַנצען קורס פון די נייעסטע טענץ אין דער נייער טאַנץ-שולע פון בעוו. טאַנץ-לעהרער ליבאָוויטש, זאַכאָדניאַ 66. די לעקציעס קומען פאָר פון 11 פריה ביז 10 ביינאַכט.

צו די ה״ה גנבים!

אַזוי ווי מען האָט מיך נעכטען בעגנב׳עט בעט איך זעהר זיך מיט מיר צו פערשטענדיגען.

ציימונגס-פערקויפער 11. ליסטאָפּאַדאַ 13.

דיסקרעציע געזיכערט!

אכטונג! לאָדזש! אומגעגענד!

ביכער הגלב אומזיסט, קאָנט איהר בעקומען נאָר אין דער בעוואוסטער בוכהאַנדלונג פון

נ. בערלינסקי, לאָדזש

אַלט-שטאָדט 12 (לינקע אָפ. 2. שט.)

בעמ.: אויף לאַגער ביכער פון קלאַסיקער, „ביכער" „קולטור-ליגע" יאַטשקאָווסקי, בושאָווע „די וועלט" גומלין, גאָלדפאַרב, טאַמאַר, „נייע קולטור" ווי אויך אַמעריקאַנער און בערלינער ספּעציעלער אויסוואַהל פון יודישע פּיעסען.

PIERWSZE PRYWATNE

Pogotowie Lekarskie

(1-טע פּריוואַטע גיכע הילף)

זשעלאַנאַ 6 טעל. 12-333

(Legjonów 6)

טעטיג אָהן איבעררייס בייטאג און ביינאַכט.

גיכע ערצטליכע הילף אין אַלע ספּעציאַליטעטען.

Dr. med.

M. GLAZER

ספּעציאַליסט פאַר הויט- און וועגערישע קראַנקהייטען

ZACHODNIA 64, tel. 185-49.

נעהמט אָן פון 12—2 מיטאָג און פון 7 ביז 8.30 אָוועגד.

זונטאג און חגאות פון 10—12 בייטאג.

רעטשניצע

פאַר וועגערישׂ-קראַנקע

מענער - שוועכע און הויט-קראַנקהייטען

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

פּיעטריקאָווער 45

טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אָוועגד.

פרויען און קינדער נעמט אָן א פרוי-דאָקטאָר פון 11-1 און פון 5-7 אָוועגד.

א בעראַטונג 3 זל.

Dr. med. Niewiażski

ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט - קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער - שוועכע

אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40

פּראָנט, 1טער שטאָק

נעהמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 אָוועגט

זונטאג און יום טוב פון 9-1 נאָכמיטאָג.

ספּעציעלער וואַרטע - זאַל פאַר פרויען

Dr. med.

Z. DATYNER

אוראָלאָג

ספּעצ. פאַר נירען בלאָז און אורין-קראַנק.

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעמט אָן פון 9-11 און פון 6-8 אָוועגט.

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Czcionkami i druk społdz. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman